

การเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานี
วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

นายดิเรก ปินตาแก้ว

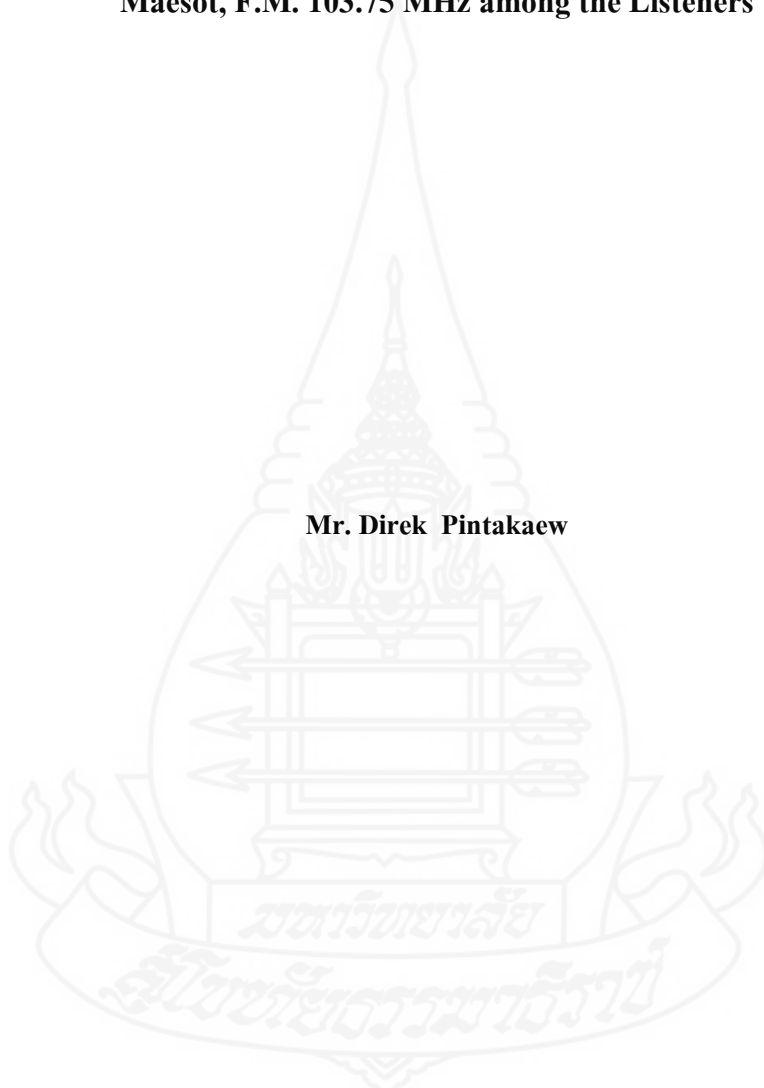
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

Exposure to, Needs and Satisfaction of Radio Thailand

Maesot, F.M. 103.75 MHz among the Listeners

Mr. Direk Pintakaew

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Communication Arts

School of Communication Arts

SukhothaiThammathirat Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการ
สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M.
ความถี่ 103.75 MHz
ชื่อและนามสกุล นายดิเรก ปินตาแก้ว
แขนงวิชา บัณฑิตการสื่อสาร
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้ให้ความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2562

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ สุขโสศ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ศรีดี)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz
ผู้ศึกษา นายดิเรก ปินตาแก้ว **รหัสนักศึกษา** 2601500032 **ปริญญา** นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (การบูรณาการการสื่อสาร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โพธิสุวรรณ **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับ 2) ความพึงพอใจ และ 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ที่อยู่ในพื้นที่บริการ คือ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก จำนวน 400 คน โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ฟังส่วนใหญ่เปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ที่บ้าน เปิดฟังรายการในช่วงเช้า เปิดฟังรายการ 2 – 3 วันต่อสัปดาห์ ชอบฟังรายการเสน่ห์ลูกทุ่งมากที่สุด ผู้ดำเนินรายการที่ชอบมากที่สุดคือ นายดิเรก ปินตาแก้ว 2) ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านประเภทรายการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจรายการประเภทข่าว/ข่าวสาร ในระดับมากที่สุด ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านรูปแบบรายการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจรูปแบบรายการพูดคุยกับผู้ฟังมากที่สุด ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านความชัดเจนของเสียงในระดับมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อผู้ดำเนินรายการของสถานีในระดับมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมในรายการอยู่ในระดับมาก 3) ผู้ฟังมีความต้องการฟังรายการข่าวทั่วไปและข่าวสารเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด

คำสำคัญ การเปิดรับ ความพึงพอใจ ความต้องการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด

Independent Study title: Exposure to, Needs and Satisfaction of Radio Thailand Maesot, F.M. 103.75 MHz among the Listeners

Author: Mr. Direk Pintakaew; **ID:** 2601500032;

Degree: Master of Communication Arts (Communication Integration);

Independent Study advisor: Theerarux Phothisuwan; **Academic year:** 2018

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the exposure; 2) the satisfaction; and 3) the demands of listeners to Radio of Thailand Mae Sod F.M. 103.75 MHz radio.

This was a survey research. The sample population was 400 listeners to Radio of Thailand Mae Sod F.M. 103.75 MHz radio in Mae Sod District, Mae Ramad District, Ta Songyang District, Pohp Phra District, and Umphang District of Mae Sod Province, chosen through accidental sampling. The research tool was a questionnaire. Data were statistically analyzed using percentage, mean and standard deviation.

The results showed that 1) most of the listeners surveyed listened to Mae Sod Radio F.M. 103.75 MHz at home, in the morning, 2 – 3 days per week. The program they liked the most was Saneh Lukthung and their favorite program host was Direk Bintakaew. 2) Overall, the listeners surveyed were highly satisfied with the type of radio programs offered. They were most satisfied with the news programs. Overall, they were highly satisfied with the format of programs and they liked the format of call-in, talk with the listeners programs the most. Listeners were also highly satisfied with the clarity of audio signal and they were highly satisfied with the program hosts. Lastly, they were satisfied with listener participation in the programs. 3) Listeners surveyed had the highest demand for news programs and local community news.

Keywords: Media Exposure, Satisfaction, Demands, Radio of Thailand Mae Sod

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำรายงานการศึกษาคลื่นวิทยุอิสระ เรื่อง “การเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz” เล่มนี้ สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยความกรุณาและด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษา ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไขในการจัดทำรายงานการศึกษาคลื่นวิทยุอิสระเล่มนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสุพงศ์ สุขโสด ที่ได้เสียสละเวลามาเป็น คณะกรรมการในการสอบการศึกษาคลื่นวิทยุอิสระและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้ การศึกษาคลื่นวิทยุอิสระเล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ นายนิคม แก้วทันคำ นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้าฝ่ายรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ที่ส่งเสริม ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและสนับสนุนข้อมูลในการศึกษา

ขอขอบคุณ เพื่อนนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต รุ่นที่ 14 เพื่อนพี่น้องที่ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการศึกษา รวมถึงผู้ศึกษาได้ใช้ความพากเพียรพยายามอย่างสูง ในการค้นคว้ารวบรวมเรียบเรียงข้อมูลและจากประสบการณ์ที่ปฏิบัติงาน

ขอขอบคุณนางกัญญารัตน์ ปินตาแก้ว ภรรยาที่น่ารักและเด็กหญิงเขมจิรา ปินตาแก้ว (น้องบาร์บี้) นางฟ้าตัวน้อยของพ่อ ที่คอยให้กำลังใจและยินดีในความสำเร็จของข้าพเจ้าเสมอ

ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่ คุณพ่อคุณแม่และคุณแม่ จันบุณย ปินตาแก้ว ท่านเป็นกำลังใจและภาคภูมิใจกับความสำเร็จของข้าพเจ้าในครั้งนี้

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาคลื่นวิทยุอิสระเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ สนใจด้านวิทยุกระจายเสียงต่อไป

ดิเรก ปินตาแก้ว

สิงหาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหานำวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ	39
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	44
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ	48
แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร	52
กรมประชาสัมพันธ์ / สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย F.M. 103.75 MHz	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	84
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	84
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	86
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	87
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	87
ตอนที่ 2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz	90
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz	95
ตอนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz	97
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	99
สรุปการวิจัย	99
อภิปรายผล	102
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	113
ก ฟังรายการ	114
ข แบบสอบถาม	116
ประวัติผู้ศึกษา	121

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และสัญชาติ.....	88
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานที่ที่ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz.....	90
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของช่วงเวลา ในการฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz.....	91
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งในการเปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz.....	92
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของรายการที่ผู้ฟังชอบฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz.....	93
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ดำเนินรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ที่ผู้ฟังชอบมากที่สุด.....	94
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านประเภทรายการ (เนื้อหา).....	95
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านรูปแบบ รายการ.....	96
ตารางที่ 4.9 แสดงผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานี ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ และด้านความชัดเจนของเสียง.....	97
ตารางที่ 4.10 แสดงผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานี ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ และด้านความชัดเจนของเสียง.....	98

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 5

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข่าวสารไปสู่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง เสนอข่าวได้รวดเร็ว สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับประชาชนได้เป็นอย่างดี สื่อวิทยุกระจายเสียงนับว่าเป็นสื่อหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อประชาชนอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็วในทุกพื้นที่ จึงเรียกได้ว่า สื่อวิทยุกระจายเสียงมีบทบาทสำคัญต่อสังคมมาตั้งแต่อดีต สังเกตได้จากการนำวิทยุกระจายเสียงไปใช้ในกิจการต่างๆ ของประเทศ เช่น การประชาสัมพันธ์ การศึกษา การทหาร ธุรกิจการค้า การบริการ และการพัฒนาประเทศ ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้า ได้มีสื่อมวลชนเกิดขึ้นหลายแขนง ทั้งสื่อใหม่ (NEW MEDIA) เกิดขึ้นมากมาย แต่สื่อวิทยุกระจายเสียงนั้นยังคงมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของประชาชนและต่อสังคม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ยังไม่มีสื่อใหม่ นอกจากนี้แล้ววิทยุกระจายเสียงยังได้ขยายช่องทางออกอากาศทางสื่อใหม่ อาทิ เฟซบุ๊ก (Facebook)

กรมประชาสัมพันธ์ (2561) เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้กำกับดูแล มีบทบาทหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล เป็นสื่อกลางในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับหน่วยงานของรัฐบาลกับประชาชน ตลอดจนกระหว่างประชาชนด้วยกัน โดยวิธีการให้ข่าวสารความรู้ ข้อเท็จจริง และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อเสนอรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังทำหน้าที่โน้มน้าว ชักจูงประชาชนเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือแก่รัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ตามแนวทางที่ถูกที่ควรในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และมีสำนักประชาสัมพันธ์เขตอีก 8 เขต ได้แก่ สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น สำนักประชาสัมพันธ์เขต 2 อุบลราชธานี สำนักประชาสัมพันธ์เขต 3 เชียงใหม่ สำนักประชาสัมพันธ์เขต 4 พิชญ โลก สำนักประชาสัมพันธ์เขต 5 สุราษฎร์ธานี สำนักประชาสัมพันธ์เขต 6 สงขลา สำนักประชาสัมพันธ์เขต 7 จันทบุรี และ สำนักประชาสัมพันธ์เขต 8 กาญจนบุรี เพื่อทำหน้าที่เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้เข้าถึงประชาชนในส่วนภูมิภาค ขณะเดียวกันยังมีสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด 76 จังหวัด โดยสื่อของกรมประชาสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่ส่วนกลาง

(กรุงเทพมหานคร) มีสื่อวิทยุโทรทัศน์ และสื่อวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) คลื่นความถี่ 92.50 MHz. ระบบ F.M. ทำหน้าที่เป็นแม่ข่ายให้แก่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ส่วนภูมิภาค เครื่องข่ายของกรมประชาสัมพันธ์ ทั่วประเทศ จำนวน 84 สถานี 145 คลื่นความถี่

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz สังกัดสำนักประชาสัมพันธ์เขต 4 พิษณุโลก กรมประชาสัมพันธ์ (2562) เริ่มออกอากาศ ตั้งแต่วันที่ 8 มีนาคม 2536 โดยส่งสัญญาณ ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz กำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ มีภารกิจในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร นโยบาย และผลการดำเนินงานของรัฐ ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน สนับสนุนและส่งเสริมด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เสริมสร้างความมั่นคงและความรู้ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข บริการหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น ตอบสนองต่อภารกิจและพันธกิจของกรมประชาสัมพันธ์ตามวิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรที่ได้รับความเชื่อถือด้านข่าวสาร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ” เขตพื้นที่ให้บริการครอบคลุม 5 อำเภอชายแดนจังหวัดตาก ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยางและอำเภออุ้มผาง (บางส่วน)

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของกรมประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง คุ่มค่าและเป็นรูปธรรม ดังนี้

1.1 รับนโยบายแผนงาน/โครงการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ของรัฐ และประชุมวางแผนลงผังรายการหลัก

1.2 มอบหมายภารกิจให้ผู้รับผิดชอบ

1.3 ดำเนินการผลิตและแพร่รายการ ตามโครงการประชาสัมพันธ์ยุทธศาสตร์ชาติ และตาม ภารกิจพื้นฐาน ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ของรัฐ ให้ประชาชน เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาประเทศ

1.4 พัฒนาด้านรายการ โดยการปรับปรุงเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และนโยบายของรัฐบาล ตามประเด็นเนื้อหาจาก ศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ (Information operation center : IOC) สำนักประชาสัมพันธ์เขต 4 พัฒนารายการในรูปแบบรายการเฉพาะกลุ่ม (พื้นที่ ชนกลุ่มน้อย แรงงานต่างด้าว ฯลฯ) โดยมีการนำเสนอรายการในรูปแบบ 2 ภาษา

เช่น ไทย-เมียนมา อย่างหลากหลายทั้งในรูปแบบ รายการ สปอต สารคดี และพูดแทรกในรายการ ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง รวดเร็ว และทันเหตุการณ์

ในปี 2561 กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ให้ความร่วมมือกับกรมประชาสัมพันธ์ ดำเนินการสำรวจการรับฟัง รับชมรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาภารกิจของกรมประชาสัมพันธ์ในการส่งข้อมูลข่าวสารนโยบายภาครัฐสู่ประชาชน ผลการสำรวจพบว่า มีผู้ฟังรับฟังรายการจากวิทยุกระจายเสียง ร้อยละ 33.7 เหตุผลที่ฟัง หาคำความรู้ / ติดตามข่าวสาร ร้อยละ 41.4 ติดตามรายการที่น่าสนใจ ร้อยละ 32.3 ผลสำรวจยังพบว่า มีประชาชน

ไม่ฟัง ร้อยละ 66.3 เหตุผลที่ไม่ฟัง ร้อยละ 42 ติดตามสื่ออื่น เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออื่นๆ ซึ่งเป็นแนวโน้มของการฟังวิทยุกระจายเสียงที่ลดลงและหันไปรับสื่ออื่นเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ ประเทศไทยกำลังวางแผนการเปลี่ยนผ่านจากระบบอนาล็อกสู่การกระจายเสียงในระบบดิจิทัล โดยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

แห่งชาติ (กสทช.) ได้วางแผนแม่บท นโยบาย และแผนงานใน พ.ศ. 2556 โดยเน้นศึกษาเกี่ยวกับนโยบายและแผนงานที่องค์กรกำกับดูแลมีต่อวิทยุชุมชน รวมทั้งผลกระทบต่อผู้ประกอบการกระจายเสียงและผู้รับบริการ (สหพันธ์วิทยุชุมชนแห่งชาติ รายงานการศึกษาการเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลของประเทศไทย : 2556) รวมไปถึงภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนไป นอกจากจะถูกสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ตมาแบ่งผู้บริโภคและเม็ดเงินโฆษณาแล้ว พฤติกรรมของคนเสพสื่อก็เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สื่อทุกแขนงมองว่าโซเชียลมีเดีย เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นช่องทางที่ขาดไม่ได้ในการดึงผู้คน รวมไปถึงแนวโน้มการผลิตสื่อในรูปแบบใหม่ ๆ เช่น การใช้ปัญญาประดิษฐ์หรือ AI ในการเขียนข่าว ทำให้สื่อน้อยใหญ่ต้องพร้อมที่จะปรับตัวตลอดเวลา (สถณี อาชวานันทกุล 2561) ยังรวมไปถึงนโยบายของอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ (พลโท สรรเสริญ แก้วกำเนิด) และรองอธิบดีที่กำกับดูแลสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาค (นางพิชญา เมืองเนา) ผู้บริหารกรมประชาสัมพันธ์ มีนโยบายให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในภูมิภาคที่อยู่ใน

สำนักประชาสัมพันธ์ทั้ง 8 เขต ทั่วประเทศ จัดทำผังรายการรวมกลุ่มจังหวัด โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในสังกัดสำนักประชาสัมพันธ์ เขต 4 พิษณุโลก ได้จัดให้มีการประชุม และได้มีมติของที่ประชุมของสำนักประชาสัมพันธ์เขต 4 พิษณุโลก เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2562 แบ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ออกเป็น 2 กลุ่ม สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง

ประเทศไทยแม่สอด ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 1 ชื่อกลุ่ม ปิง เมฆ ยม น่าน ประกอบด้วย สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดพิษณุโลก สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดอุตรดิตถ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดตากและสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด จังหวัดตาก ได้ร่วมกันผลิตรายการและรับสัญญาณรายการที่ได้รับความนิยมของแต่ละสถานี ฯ นำไปเผยแพร่ออกอากาศในกลุ่มจังหวัด จากสภาพปัญหาดังกล่าว สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M.103.75 MHz มีการดำเนินการจัดผังรายการรวมกลุ่มจังหวัด ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้ฟังรายการเป้าหมายของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ที่มีอยู่เดิมอาจจะมีผู้ฟังลดน้อยลงหรืออาจจะมีผู้ฟังเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวโดยการสำรวจผู้ฟังว่ารายการของสถานีเป็นอย่างไร

จากนโยบายการปรับเปลี่ยนผังรายการ การรวมกลุ่มจังหวัดย่อมต้องส่งผลกระทบต่อผู้ฟังของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz เนื่องจากการจัดรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz แต่เดิมอิงกับความต้องการของประชาชนในอำเภอแม่สอด อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่ระมาด อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า ผู้ฟังมีการเปิดรับฟังรายการอย่างไร และมีความพึงพอใจต่อรายการของสถานีในระดับใด รวมทั้งความต้องการด้านรายการของผู้ฟังคืออะไร ซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการจัดผังรายการ การรวมกลุ่มเพื่อเสนอในระดับนโยบายต่อไป อีกทั้งเป็นการนำการวิจัยเชิงสำรวจมาเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นครั้งแรกของสถานี ซึ่งจะมีประโยชน์ในการบริหารสถานีต่อไป

2. ปัญหาวิจัย

2.1 การเปิดรับของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz เป็นอย่างไร

2.2 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz อยู่ในระดับใด

2.3 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz คืออะไร

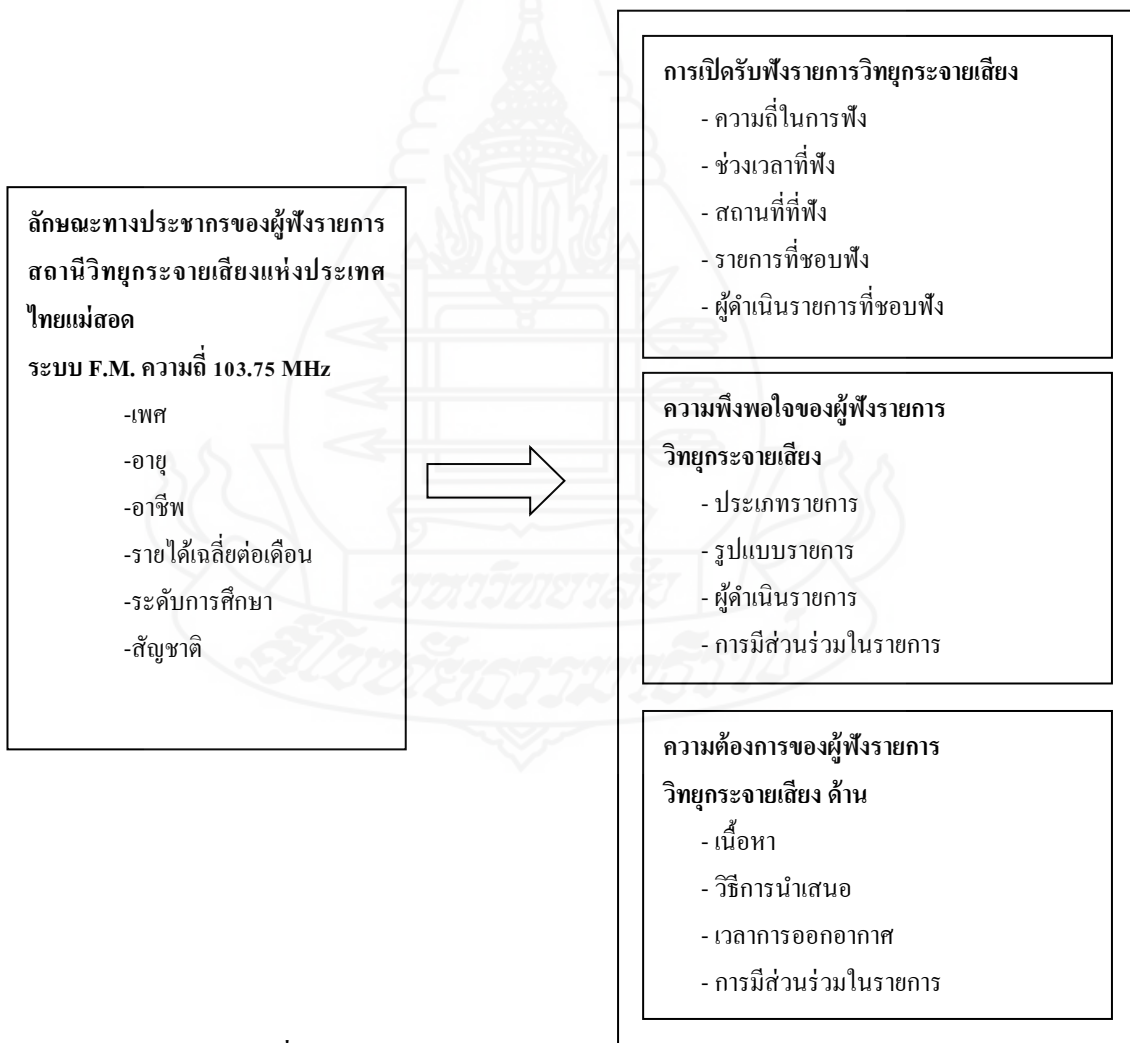
3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาการเปิดรับของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

3.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

3.3 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการเปิดรับของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาคือ ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ใน 5 อำเภอ คือ อำเภอแม่สอด อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่ระมาด อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง

กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ฟังรายการ จำนวน 400 คน

5.3 ขอบเขตด้านเวลา

เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือน มิถุนายน – กรกฎาคม 2562

6. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

6.1 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด หรือ สวท.แม่สอด หมายถึง สถานีวิทยุที่ได้รับใบอนุญาตทดลองประกอบกิจการประเภทบริการสาธารณะประเภทที่ 3 สังกัดสำนักประชาสัมพันธ์เขต 4 กรมประชาสัมพันธ์ เลขที่ 488 หมู่ 10 ต.แม่ปะ อ.แม่สอด จังหวัดตาก ออกอากาศด้วยระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ส่งกระจายเสียงตั้งแต่เวลา 05.00 น. – 24.00 น. เป็นประจำทุกวัน โดยผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สารความรู้ และความบันเทิงออกอากาศครอบคลุมพื้นที่อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง

6.2 ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz หมายถึง ประชาชนในเขตบริการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz คือ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง ที่ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

6.3 รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz หมายถึง ประเภทรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ

F.M. ความถี่ 103.75 MHz คือ ประเภทข่าว/ข่าวสาร ประเภทสาระความรู้ ประเภทบันเทิง และ ประเภทบริการสาธารณะ

6.4 การเปิดรับฟังรายการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้ฟังรายการเกี่ยวกับสถานที่ในการฟัง ช่วงเวลาที่ฟัง ความถี่ในการฟังรายการที่ชอบฟัง และผู้ดำเนินรายการที่ชอบมากที่สุดของผู้ฟัง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

6.5 รูปแบบรายการ หมายถึง วิธีการนำเสนอรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ในรูปแบบข่าว บทความ พุคคย สัมภาษณ์ สันทนา ละคร สารคดี นิตยสารทางอากาศ และวาไรตี้

6.6 ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกรับชอบของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ในด้านประเภทรายการ รูปแบบรายการ ผู้ดำเนินรายการ การมีส่วนร่วมกับผู้ฟังรายการ และความชัดเจนของเสียง

6.7 ความต้องการของผู้ฟังรายการ หมายถึง ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz มีความประสงค์ในการฟังรายการ ด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ เวลาออกอากาศและการมีส่วนร่วมในรายการ

6.8 ลักษณะทางประชากร หมายถึง เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การศึกษาและ สัญชาติ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการวิจัยที่ได้รับสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนนโยบายด้านการจัดรายการของกลุ่มปีง เมย ยม น่าน ต่อไป

7.2 ผลการวิจัยที่ได้รับสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการจัดผังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังและพันธกิจของสถานีต่อไป

7.3 ผลของการวิจัยที่ได้รับจะนำไปพัฒนาการผลิตรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ทั้งด้านเนื้อหาและวิธีการนำเสนอให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M.ความถี่ 103.75 MHz” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการเปิดรับของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz อยู่ในระดับใด และ3) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz โดยมีกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ
5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร
6. กรมประชาสัมพันธ์ /สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M.ความถี่ 103.75 MHz
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง

เมื่อ พ.ศ. 2470 พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร ได้ทรงซื้อเครื่องส่งวิทยุเข้ามาเพื่อศึกษาอยู่ที่ประทับของพระองค์เองคือวังบ้านดอกไม้ ทั้งศึกษาและทดลองเอาโทรศัพท์และเสียงเพลงมาส่งเสียงพูด พร้อมเสียงดนตรีกระจายออกไปต่อมาใน พ.ศ. 2471 สั่งให้กรมไปรษณีย์ ศึกษาถึงลักษณะของวิทยุกระจายเสียงและทดลองรูปแบบที่สมควรจัดตั้งในสยาม โดยได้ตั้งเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงกำลังส่ง 200 วัตต์ ขนาดความยาวคลื่น 36.42 เมตร ซึ่งเป็นคลื่นสั้นเข้ามา 1 เครื่องทำการทดลองที่กรมไปรษณีย์โทรเลขที่ปากคลองโอ่งอ่าง และเริ่มส่งวิทยุกระจายเสียงอย่างจริงจังเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ.2471 ใช้สัญญาณเรียกงานประจำสถานีวิทยุแห่งนี้ว่า "4 พีเจ" ซึ่งพีเจย่อ

มาจาก "บรรณัติรายกร" อันเป็นพระนามเดิมของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณิศา กรมหมื่นนครสวรรค์ศักดิพินิต ทรงย้ายสถานีจากปากคลองโอ่งอ่าง ไปตั้งที่ศาลาแดงใช้สัญญาณ เรียกว่า "2 พีเจ" ช่วงวิทยุไทยจึงได้ประกอบเครื่องส่งวิทยุใช้เองอีก 1 เครื่อง ส่งกระจายเสียงโดยใช้ สัญญาณเรียกขานว่า "11 พีเจ" (อ่านว่า หนึ่ง หนึ่ง พีเจ) ต่อมาในปี พ.ศ. 2472 ประชาชนเริ่มมีความ ตื่นเต้นในการฟังวิทยุกระจายเสียงกันมากและมีการสร้างเครื่องรับวิทยุ ที่เรียกว่า เครื่องแรกันมาก ขึ้น ดังนั้น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณิศา จึงทรงส่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ขนาด 2.50 กิโลวัตต์ และขนาดคลื่น 300 เมตรจากบริษัท ฟิสิกส์เพรดิโอ จากประเทศฮอลแลนด์ เข้ามาอีก 1 เครื่อง พร้อมให้ห้างเกียรติสัน ดำเนินการสร้างห้องส่งกระจายเสียง เพื่อตั้งเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งแรกในประเทศไทยในชื่อว่า "สถานีวิทยุกรุงเทพฯ ๑ ที่พญาไท" (radio bangkok at payathai) ตั้งอยู่ "ทุ่งพญาไท" (ปัจจุบันคือโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า)

นับว่าประเทศไทยเริ่มตั้งสถานีวิทยุหลังสถานีวิทยุบีบีซีของอังกฤษเพียง 7 ปีเท่านั้น ฉะนั้นถือว่าหนึ่งในผู้นำของวงการวิทยุกระจายเสียงโลกก็ว่าได้ เครื่องส่งวิทยุโทรเลขครั้งนั้นเป็น แบบประกายไฟฟ้า (Spark) ทำคลื่นวิทยุชนิดคลื่นลด สมัยนั้นยังไม่มีหลอดวิทยุ และยังไม่สามารถ ทำคลื่นวิทยุชนิดคลื่นต่อเนื่องได้ ต่อมา ในปี พ.ศ. 2470 นายพลเอกพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณิศา และคมนาคม ได้ทรงซื้อเครื่องส่งวิทยุโทรศัพท์ ชนิดใช้หลอด 3 อิเล็กโตรด ใช้ความถี่สูง (คลื่นสั้น) กำลังส่งประมาณ 200 วัตต์ มาติดตั้งที่วัง ดอกไม้ ในกรุงเทพฯ ๑ เพื่อทรงทดลองค้นคว้า ได้ทรงทดลองส่งเสียงพูด และเสียงดนตรี ด้วยเครื่องส่งวิทยุโทรศัพท์ ทำนองส่งวิทยุกระจายเสียงด้วย นับว่าเป็นครั้งแรกที่ประเทศไทย เริ่มมี การส่งวิทยุกระจายเสียงด้วยการบุกเบิกริเริ่มของเสด็จในกรมพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณิศา

เมื่อวันพุธที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2473 กองช่างวิทยุ กรมไปรษณีย์โทรเลขได้ประกอบ พิธีเปิดสถานีวิทยุกระจายเสียงถาวรแห่งแรกของประเทศไทย อันเป็นวันที่ระลึกจักรพรรดิใน รัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ด้วยการถ่ายทอดกระแสพระราชดำรัสใน งานพระราชพิธีจักรพรรดิ จากพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพมหานคร ส่วนการทดลองส่งวิทยุกระจายเสียงของกองช่างวิทยุ กรมไปรษณีย์โทรเลข จากสถานีวิทยุศาลา แดง ก็ยังคงดำเนินการต่อไป ได้ปรับปรุงสร้างเครื่องส่งใหม่มีกำลังส่ง 10,000 วัตต์ ใช้ความถี่ 750 กิโลเฮิร์ตซ์ (ความยาวคลื่น 400 เมตร) ใช้สัญญาณเรียกขานว่า 7 พี.เจ. (HS 7 P J) ทดลองส่งรายการ ภาคในประเทศนอกเวลาส่งกระจายเสียงของสถานีวิทยุกรุงเทพฯ ๑ ที่พญาไท (คือเมื่อสถานีวิทยุ กรุงเทพฯ ๑ ที่พญาไท ปิดสถานีแล้ว) และมักเป็นคืนวันพุธกับคืนวันเสาร์ ส่วนการทดลอง วิทยุกระจายเสียงภาคต่างประเทศนั้น ใช้ความถี่ 12,000 กิโลเฮิร์ตซ์ (ความยาวคลื่น 25 เมตร) ใช้สัญญาณเรียกขานว่า "8 พี.เจ." (HS 8 P J) ส่งจากสถานีวิทยุศาลาแดงต่อไปตามเดิม วันที่ 1

เมษายน พ.ศ. 2482 รัฐบาลได้ตั้งโอนกิจการวิทยุกระจายเสียง จากกรมไปรษณีย์โทรเลข ไปขึ้นอยู่ กับสำนักงานโฆษณาการ สำนักนายกรัฐมนตรี ดังนั้น การจดทะเบียนเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงกับ เครื่องขยายเสียง และการดำเนินงานวิทยุกระจายเสียงภายในประเทศ รวมทั้งสถานีวิทยุกระจายเสียง กรุงเทพฯ ที่พญาไทจึงไปขึ้นอยู่ กับสำนักงานโฆษณาการทั้งหมด ส่วนการส่งวิทยุกระจายเสียงภาค ต่างประเทศด้วยความถี่สูงจากสถานีวิทยุกระจายเสียงทดลอง 8 พิ.เจ. ที่ศาลาแดง กรุงเทพฯ ๑ คงโอน ไปแต่เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดรายการวิทยุกระจายเสียงเท่านั้น งานฝ่ายช่างที่เกี่ยวกับห้องส่งกระจายเสียง และเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงยังคงอยู่กับกองช่างวิทยุ กรมไปรษณีย์โทรเลข เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2479 ทางราชการกองทัพบกต้องการสถานที่ ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงกรุงเทพฯ ๑ ที่พญาไท ตั้งอยู่ จึงต้องย้ายเครื่องส่งวิทยุของสถานีวิทยุกรุงเทพฯ ๑ ที่พญาไท กลับมารวมอยู่ที่สถานีวิทยุศาลา แดง ระหว่างการย้ายก็ได้อาศัยเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียง 7 พิ.เจ. กำลัง 10 กิโลวัตต์ ทำงานแทน ภายหลังเมื่อได้โอนกิจการวิทยุกระจายเสียง ไปขึ้นกับสำนักงานโฆษณาการ ซึ่งได้เปลี่ยนฐานะมา เป็น กรมโฆษณาการ และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น กรมประชาสัมพันธ์ และที่ตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียง ได้ย้ายมาที่ ซอยอารีสัมพันธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร (แผนการปรับเปลี่ยน รูปแบบประกอบกิจการ ไปสู่การเป็นผู้รับ ใบอนุญาต ประกอบกิจการกระจายเสียง: สถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย 2562)

1.2 บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียง

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่มีลักษณะเฉพาะในการสื่อสาร ลักษณะที่สำคัญ ของวิทยุกระจายเสียง (กฤติมา เกรียงขจรพันธ์, 2554) คือเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งสารไปถึงผู้รับ ได้ด้วยการฟัง เพราะวิทยุเป็นสื่อที่ไม่มีภาพ ผู้ฟังจึงต้องสร้างจินตนาการเกี่ยวกับสารที่ได้ฟังให้เป็น ภาพต่างๆ ตามความเข้าใจของผู้ฟังแต่ละคน โดยจินตนาการตามเสียงที่ได้ยินผ่านสื่อวิทยุ ทั้งเสียง ของ ผู้ประกาศ ผู้ดำเนินรายการ เสียงเพลง เสียงประกอบ เสียงจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่นำเสนอผ่าน ทางสื่อวิทยุ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ฟังได้ดี เป็นการสื่อสารแบบตัวต่อตัวระหว่างผู้ดำเนิน รายการกับผู้ฟัง ซึ่งเหมือนการพูดกับคนเพียงคนเดียว แต่ในความเป็นจริงนั้นวิทยุเป็นสื่อที่ส่งถึง ผู้รับ ได้ครั้งละจำนวนมาก มีผู้ฟังในเวลาเดียวกันหลายร้อยหลายพันคน จะเห็นได้ว่าวิทยุกระจายเสียง นิยมใช้ในการเป็นสื่อที่จูงใจและโน้มน้าวใจได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นสื่อที่เข้าถึงผู้ฟังได้สะดวก ง่าย ไม่ต้องใช้ทักษะในการฟังมากนัก รัศมีที่ส่งสัญญาณออกอากาศครอบคลุม กว้างไกล อีกทั้งวิทยุมี ขนาดเล็กสามารถพกพาได้สะดวก ไม่ยุ่งยากในการเปิดรับ เพียงแค่เปิดวิทยุแล้วหมุนหาคลื่นความถี่ ที่ตนเองต้องการก็สามารถรับฟังได้แล้ว

นอกจากนี้แล้ว วิทยุกระจายเสียงยังเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทหน้าที่ ในการให้ข้อมูล ข่าวสาร มีความลับไว น่าเชื่อถือ โดยมีบทบาท ตามรายละเอียด ดังนี้ (ภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร, 2545)

1) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงในการให้ข่าวสาร คุณลักษณะในการเสนอข่าวสาร เป็นสื่อที่นำเสนอข่าวใน 3 ด้าน คือ

(1) ความฉับไวในการเสนอข่าวสาร เป็นความจำเป็นจะทำให้ผู้รับสาร สามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว หากข่าวสารนั้นเป็นข่าวสารที่ต้องทราบอย่างทันที่เมื่อมีเกิดเหตุการณ์ขึ้น เพื่อให้ผู้รับสารสามารถปรับตัวรับมือแก้ไขสถานการณ์กับเหตุการณ์นั้นๆ เช่น การแจ้งข่าว ภัยพิบัติ หรือข่าวสารที่บ้านเมืองอยู่ระหว่างการจลาจล การแจ้งข่าวสารอย่างทันที่ จะช่วยให้ผู้คนที่ได้รับรู้เหตุการณ์และปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและทันที่

(2) ความน่าเชื่อถือในการเสนอข่าวสาร วิทยุกระจายเสียงทำให้ผู้รับสารเกิดความเชื่อถือในข่าวสารที่นำเสนอในลักษณะที่ต่างกัน คือ การนำเสนอข่าวเป็นการนำเสนอด้วยภาษาที่ง่าย สั้น กระชับ และชัดเจนตรงตามหลักของภาษาวิทยุกระจายเสียง ผู้ฟังจะเข้าใจถึงเหตุการณ์ที่นำเสนอโดยต้องคิดสร้างจินตนาการภาพ ไม่ถูกหันเหไปด้วยภาพ จึงทำให้การนำเสนอข่าวทางวิทยุกระจายเสียงเป็นการนำเสนอข่าวสารที่มีพลัง

(3) การเข้าถึงผู้รับสาร สื่อวิทยุกระจายเสียงนั้นเป็นสื่อที่ประชาชนมีอยู่แทบทุกครัวเรือน ทั้งที่อยู่ในบ้านและรถยนต์ หรือในสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ พกพาได้ง่ายและมีข้อได้เปรียบโดยสามารถเปิดรับฟังได้ตลอดเวลา การเข้าถึงผู้รับสารจึงไม่ใช่ปัญหาของวิทยุกระจายเสียง แต่มีข้อจำกัดเรื่องความสะดวกในการเปิดฟัง ผู้ฟังมักจะทำกิจกรรมอื่นขณะฟังวิทยุกระจายเสียงด้วย จึงทำให้ไม่มีสมาธิในการฟัง เช่น ฟังวิทยุขณะขับรถ ทำงานบ้าน หรือขณะทำอาหาร เป็นต้น

2) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงที่ในการเสนอข่าว

(1) การสอดส่องตรวจตรา จับตามองความเปลี่ยนแปลง หรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม เพื่อดูแลสังคมให้อยู่ในระเบียบและแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง หากมีสิ่งใดผิดปกติก็จะรายงานให้สังคมทราบโดยทันที

(2) การกลั่นกรองข่าวสาร ข่าวสารที่เราได้ฟังทางวิทยุกระจายเสียง บรรณาธิการข่าว หรือหัวหน้าข่าวและผู้สื่อข่าว ได้เลือกสรรมาแล้วว่าเป็นข่าวที่มีความเหมาะสมที่จะนำเสนอแก่มวลชน และการนำเสนอในลักษณะใด การกลั่นกรองข่าวสารนี้ ทำให้สื่อมวลชนถูกมองว่าเป็นนายทวารข่าวสาร หรือผู้รักษาประตู (Gate keeper) ที่ควบคุมประตูทางออกของข่าวสารก่อนเดินทางผ่านสื่อไปสู่มวลชน ซึ่งสื่อมวลชนมีเกณฑ์ในการเลือกข่าวสารตามนโยบายของสถานี ความต้องการของผู้รับสารหรือสถานการณ์ทางสังคมในขณะนั้น หน้าที่ในการให้ข่าวสารของสื่อกระจายเสียงเป็นหน้าที่หลัก ถือได้ว่ามีความสำคัญมาก จึงต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ที่เที่ยงตรง และนำเสนอด้วยความเป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใด ไม่บิดเบือนหรือลดความน่าเชื่อถือของข่าวด้วยการทำให้เนื้อหาของข่าวมีเป็นเรื่องบันเทิงหรือนาฏกรรม (dramatized) มากเกินไป

3) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงในการแสดงความคิดเห็น

(1) การให้ความคิดเห็น ประเภทของรายการที่ให้ความคิดเห็น ได้แก่ รายการวิจารณ์ รายการวิเคราะห์สถานการณ์และประเด็นปัญหาต่างๆ เป็นรายการที่มีการแสดงความคิดเห็นของผู้ดำเนินรายการ และผู้ร่วมรายการให้สาระแก่ผู้ฟังอย่างแท้จริง ไม่ใช่เฉพาะเนื้อหาของข่าวที่นำเสนอในรายการ แต่เป็นความคิดเห็นที่นำเสนอในรายการนั้นๆ

(2) การเป็นเวทีแสดงความคิดเห็น วิทยุกระจายเสียงเปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมได้แสดงความคิดเห็นผ่านสื่อมวลชน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้หาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกันต่อไป การทำหน้าที่เป็นเวทีแสดงความคิดเห็นมี 3 ลักษณะ คือ

(ก) เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทำได้โดยการเชิญมาร่วมรายการแสดงความคิดเห็น สัมภาษณ์หรือแสดงความคิดเห็นผ่านทาง จดหมาย โทรศัพท์ ข้อความสั้น (SMS) เป็นต้น

(ข) เป็นช่องทางในการร้องทุกข์ของประชาชน การร้องทุกข์ของประชาชนในรายการวิทยุกระจายเสียง มักจัดทำในลักษณะรายการขนาดสั้น ให้ผู้เดือดร้อนหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบเป็นผู้นำเสนอด้วยตนเอง เพื่อให้ปัญหาเหล่านั้นมีความรู้สึกว่าเป็นปัญหาของ “ชาวบ้าน” จริงๆ และปัญหาเหล่านี้ก็มักจะได้รับการแก้ไขและสนองตอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนั้นๆ

(ค) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการแสดงความคิดเห็น สื่อมวลชนไม่ได้ถามประชาชนว่า มีความคิดเห็นหรือการตั้งประเด็นคำถามในรายการให้เป็นตัวกระตุ้นสังคมให้มีปฏิกิริยาต่อเรื่องนั้นได้ เช่น รายการวิเคราะห์ข่าวนำประเด็นทางการเมืองขึ้นมาโต้เถียง อภิปราย อาจมีผลต่อผู้รับสารและสร้างความเป็น “สาธารณะ” โดยทำให้กลุ่มคนที่เปิดรับสารในเรื่องเดียวกันมีความสนใจร่วมกัน และมีปฏิกิริยาตอบโต้ต่อประเด็นดังกล่าว

(3) การโน้มน้าวชักจูงใจ การแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนสามารถนำไปสู่การโน้มน้าวชักจูงใจได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเนื้อหา สาระ ประเด็น และเรื่องราวที่นำเสนอการเพื่อให้ผู้ฟังปรับเปลี่ยนทัศนคติ หรือมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การโน้มน้าวชักจูงใจรายการวิทยุกระจายเสียงมักนำเสนอในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์เพื่อณรงค์ หรือโน้มน้าวให้ประชาชนมีคิคล้อยตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การรณรงค์เลือกตั้ง การดูแลสุขภาพ เป็นต้น

4) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงในการให้ความรู้และการศึกษา การให้ความรู้และการศึกษา เป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งของวิทยุกระจายเสียง เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน สื่อมวลชนก็สามารถทำหน้าที่ในการให้ความรู้ที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ เช่น การให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องการอ่านออกเขียนได้ การปรับปรุงการกินอยู่ หรือการประกอบอาชีพ และวิทยาการใหม่ๆ การให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชน พัฒนา

คุณภาพชีวิตของประชาชนได้ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน วิทยุกระจายเสียงมีความเหมาะสมในการให้ความรู้และการศึกษาเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไปอย่างทั่วถึง รวดเร็ว ผู้ฟังสามารถได้รับความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ โดยสามารถนำเสนอได้ทั้ง รายการความรู้ ทั่วไป และรายการเพื่อการเรียนการสอน

5) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงในการให้ความบันเทิง หน้าที่ของสื่อ วิทยุกระจายเสียงเพื่อความบันเทิงมี 3 ลักษณะ ดังนี้

(1) การให้ความบันเทิงโดยตรง เป็นบทบาทเพื่อตอบสนองความต้องการขั้น พื้นฐาน ของมนุษย์ในแต่ละด้าน ได้แก่

(ก) ความต้องการด้านความรู้สึกร่วม เพื่อประเทืองอารมณ์ ผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น การฟังเพลงทางวิทยุกระจายเสียง การฟังละครวิทยุ

(ข) ความต้องการด้านส่วนบุคคล เพื่อแสวงหาความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น รายการสัมภาษณ์บุคคลที่ต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ทำให้ผู้ฟังมีกำลังใจในการดำเนินชีวิต

(ค) ความต้องการด้านสังคม ได้แก่ ความปรารถนาในการสังสรรค์และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นรายการบันเทิงทางวิทยุกระจายเสียงทำให้ผู้ฟังมีเรื่องราวมาเป็นหัวข้อในการสนทนาระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อนฝูง และบุคคลอื่นๆ ในสังคม

(ง) ความต้องการด้านการหลบหนีหรือเบี่ยงเบนจากโลกแห่งความจริง เพื่อกระตุ้นจินตนาการด้านต่างๆ ที่อยู่นอกเหนือความเป็นจริงที่กำลังเผชิญอยู่ เช่น ละครวิทยุที่ตอนจบนั้นจบลงด้วยพระเอกนางเอกของละครเรื่องนั้นมีความสุขที่ทำให้ผู้ฟังปลื้ม เนื่องจากเป็นเรื่องที่ไม่สามารถเป็นไปได้ในชีวิตจริง

(2) การให้ความบันเทิงโดยแฝงความรู้ทางอ้อม รายการบันเทิงโดยทั่วไป เมื่อมองอย่างผิวเผิน มักเป็นรายการที่มุ่งให้ความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ในความเป็นจริง มีหลายครั้งที่พบว่าตัวผู้ฟังได้รับความรู้ และข้อคิดที่เป็นประโยชน์จากรายการมาปรับใช้กับตนเองได้

(3) การให้สาระบันเทิง รายการสาระบันเทิงมีลักษณะเด่น คือ สามารถนำเสนอสาระความรู้ให้แก่ผู้ฟัง โดยไม่ทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย แต่กลับทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกร่วมไปกับ การเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ รายการสาระบันเทิงที่ประสบความสำเร็จต้องผสมผสานระหว่างสาระ ความรู้และความบันเทิงในสัดส่วนที่เหมาะสมของกลุ่มเป้าหมายผู้รับสาร เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มมวลชน กลุ่มผู้ด้อยการศึกษาและสถานภาพทางสังคม

6) บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงในการให้บริการสาธารณะ (ธีรารักษ์ โภธิสุวรรณ, 2556) รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ มีลักษณะเป็นสื่อในการเผยแพร่ข้อมูล

ข่าวสารสู่ประชาชนทุกระดับ เป็นวิถีทางของสังคม ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของประชาชาติ การรับทราบ ข้อมูลข่าวสารของประชาชนทุกกลุ่มเป็นการธำรงรักษาและการขยายขอบเขตของระบอบ ประชาธิปไตยการกระจายเสียงที่บ่งบอกถึงความคิดเห็นที่เป็นอิสระของบุคคลขององค์กร เสมือน เป็นพื้นที่สาธารณะที่วิทยุกระจายเสียงได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเป็นผู้บูรณาการสังคม นอกจากนี้ แล้ว วิทยุกระจายเสียงมีความเหมาะสมในการเป็นสื่อเพื่อบริการสาธารณะ เพราะสามารถส่ง กระจายเสียงได้อย่างรวดเร็ว กว้างไกล เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถรับใช้ประชาชนได้อย่างดี ในช่วงวิกฤตต่างๆ เช่น เตือนภัยพิบัติ น้ำท่วม แผ่นดินไหว เพื่อให้ประชาชนได้รับ ข้อมูลข่าวสารมี การเตรียมตัวรับมือกับเหตุการณ์ภัยพิบัติต่างๆ เหล่านั้น

โดยภารกิจที่สำคัญคือการปกป้องชีวิตและพิทักษ์ทรัพย์สินของประชาชน เป็นต้น โดยวิทยุกระจายเสียงเพื่อการบริการสาธารณะนั้น ต้องมีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ สามารถเข้าถึงประชาชน ได้ทุกที่ มีเนื้อหาสอดคล้องกับบรรณนิยมและความสนใจของทุกคน ให้ความสำคัญกับชนกลุ่มน้อยพิเศษ มีบทบาทในการสร้างชุมชนและเอกลักษณ์ของชาติ ปราศจาก ผลประโยชน์ ได้รับเงินอุดหนุน โดยตรงจากสาธารณะ มุ่งผลิตรายการที่มีคุณภาพมากกว่าความ ต้องการจำนวนของผู้ฟัง ผู้ผลิตมีเสรีภาพในการนำเสนอ

1.3 ประเภทกิจการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย

ในการประกอบกิจการกระจายเสียง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการดังกล่าว หลักเกณฑ์ตามที่ พ.ร.บ. ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 กิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ มาตรฐาน 10 ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่มี 3 ประเภทดังนี้ (1) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ได้แก่ ใบอนุญาตที่ออกให้สำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริการ สาธารณะ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

(ก) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง ออกให้ สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการ ส่งเสริมอาชีพอื่นๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

(ข) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สอง ออกให้ สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐหรือ ความปลอดภัยสาธารณะ

(ค) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สาม ออกให้ สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสาร

เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

นอกจากนี้ ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ สำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ให้สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และเพื่อให้ผู้ประสงค์จะประกอบกิจการได้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต วิธีการขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาต เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่ต้องใช้ในการอนุญาต วิธีการพิจารณาในการออกใบอนุญาต ระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตและขอบเขตการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าว รวมทั้งเงื่อนไขอื่นที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

โดยประกาศสำนักงานกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1 กิจการบริการสาธารณะ ได้แก่ บริการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการสาธารณะ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

(1) กิจการบริการสาธารณะประเภทที่ 1 เพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

(2) กิจการบริการสาธารณะประเภทที่ 2 เพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ

(3) กิจการบริการสาธารณะประเภทที่ 3 เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอัน

เป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรม เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูล ข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

ในการประกอบกิจการกระจายเสียง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการดังกล่าว ไม่สามารถหารายได้จากทางใดๆ ได้ เว้นแต่การหารายได้จากการโฆษณา ซึ่งมีหลักเกณฑ์ตามที่ พ.ร.บ. ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ประกอบประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 กล่าวคือ สถานีวิทยุกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการสาธารณะประเภทที่ 3 สามารถหารายได้จากการโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการของหน่วยงานหรือรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่น ที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ขององค์กร บริษัท และกิจการ โดยมีได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยกรมประชาสัมพันธ์ สามารถหารายได้จากการโฆษณาบริการทางธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมก็ได้ และสามารถหารายได้จากการแบ่งเวลาให้บุคคลอื่นดำเนินรายการและ รายได้จากการขอรับบริจาค สนับสนุนหรืออุดหนุนก็ได้เมื่อรวมรายได้แล้ว จะต้องเป็นไปเท่าที่จำเป็นและเพียงพอต่อการผลิตรายการตามวัตถุประสงค์โดยต้องไม่เป็นการมุ่งต่อการแสวงหากำไรทางธุรกิจทั้งนี้ หากรวมรายได้ดังกล่าวแล้วเกินความจำเป็นและเพียงพอต่อการผลิตรายการตามวัตถุประสงค์ให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน การหารายได้จากการโฆษณา ทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวนเวลาที่สามารถโฆษณาได้ รวมกันแล้วต้องไม่เกินชั่วโมงละ 8 นาที โดยเมื่อรวมเวลาโฆษณาตลอดทั้งวันเฉลี่ยแล้วต้องไม่เกินชั่วโมงละ 6 นาที (คู่มือการจัดทำแผนประกอบกิจการกระจายเสียงของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐฯ : 2562)

ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ (2556) ได้กล่าวถึงลักษณะรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการบริการสาธารณะในประเทศไทย ไว้ดังนี้

- 1) เป็นรายการวิทยุกระจายเสียงที่รัฐลงทุนในรูปแบบการให้เปล่าแก่ประชาชน
- 2) เป็นรายการวิทยุกระจายเสียงที่ไม่ได้มีนโยบายเพื่อการค้า
- 3) เป็นรายการวิทยุกระจายเสียงที่มุ่งกลุ่มเป้าหมายคือประชาชน ไม่ได้เน้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
- 4) เป็นรายการวิทยุกระจายเสียงที่สนับสนุนความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน
- 5) เป็นรายการวิทยุกระจายเสียงที่มีเนื้อหาบริการประชาชน โดยเนื้อหาต่างๆ เกี่ยวข้องกับชีวิตของประชาชน ตั้งแต่เกิดจนตาย รายการบริการสาธารณะจึงมีทั้งประกาศทางราชการ

สุขภาพอนามัย โรคระบาด การรับสมัครงาน ภัยพิบัติ สวัสดิการแรงงาน การสร้างซ่อมถนน ไฟฟ้า ประปา กฎหมาย สภาพอากาศ ราคาพืชผล เป็นต้น

6) เนื้อหาของรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ ส่วนใหญ่มาจาก แหล่งข้อมูลจริง เชื่อถือได้ ถูกต้องและมีประโยชน์ต่อผู้ฟัง

7) ภาษาที่ใช้ในรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ จะเป็นภาษากลางหรือ ภาษาถิ่น โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สั้น กระชับ ชัดเจน ไม่สับสนวุ่นวาย

8) การเผยแพร่รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ จะเผยแพร่ด้วยความถี่ซ้ำ อย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาพอสมควร เพื่อก่อให้เกิดการจดจำและโน้มน้าวใจผู้ฟัง

กล่าวโดยสรุป รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ คือรายการ วิทยุกระจายเสียงที่รัฐให้บริการประชาชนทั่วไป ไม่มีนโยบายเพื่อการค้าหรือแสวงหากำไรโดย ออกอากาศอย่างต่อเนื่องมีระยะเวลาพอสมควร ภาษาที่ใช้สั้น กระชับเข้าใจง่าย เพื่อประชาชนจะ ได้รับทราบนโยบายของรัฐ ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนิน ชีวิตประจำวัน

1.4 ประเภทรายการวิทยุกระจายเสียง

สุมน อยู่สิน (2556) ได้กล่าวถึงแนวคิดการแบ่งประเภทของวิทยุกระจายเสียง ตาม บทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชน ซึ่งบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนตามที่นักทฤษฎีได้กล่าวไว้ คือ สื่อมวลชนมีหน้าที่ให้ข่าวสาร ความรู้ การศึกษา และความบันเทิงแก่ประชาชน โดยหน้าที่เหล่านี้ ยังเป็นหน้าที่หลักอยู่จนทุกวันนี้และเนื่องจากวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งจึงต้องมี บทบาทหน้าที่ดังกล่าว โดยเสนอผ่านทางรายการไปยังผู้ฟัง ผู้ฟังจะสามารถเลือกฟังได้ตามความ สนใจ ในวันเวลาที่กำหนดไว้ในตารางกระจายเสียง บางสถานีอาจทำหน้าที่ไม่ครบถ้วน เช่น เสนอ ข่าวและความรู้แต่ไม่มีรายการบันเทิง หรือสถานีบางแห่งเสนอรายการบันเทิงเป็นหลัก มีข่าวสาร เพียงเล็กน้อย แต่บางสถานีนอกจากจะมีรายการ ข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิง เป็นรายการหลัก แล้ว ยังมีการเพิ่มรายการประเภทบริการสาธารณะ (public service) หรือบางแห่งก็เพิ่มรายการ ประเภทสาระบันเทิง (edutainment) ขึ้นมา สำหรับประเทศไทยพระราชบัญญัติประกอบกิจการ กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 จะเน้นให้สถานีวิทยุกระจายเสียงประเภทบริการ สาธารณะ และบริการชุมชนต้องมีรายการวิทยุกระจายเสียงประเภทข่าวสารและสาระที่เป็น ประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70 ส่วนสถานีวิทยุประเภทธุรกิจต้องมี รายการประเภทข่าวสารและสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25 ที่เหลือเป็นรายการบันเทิงจะเห็นได้ว่าการจัดแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงตามบทบาท หน้าที่ของสื่อมวลชนนั้นแต่ละสถานีไม่จำเป็นต้องจำนวนเท่ากันขึ้นอยู่กับนโยบายและ

วัตถุประสงค์ในการดำเนินรายการของแต่ละสถานีอย่างไรก็ตามการแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ดังนี้

1) รายการประเภทข่าวสาร เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมให้ผู้ฟังรู้ว่าอะไรเกิดขึ้น ในแต่ละวัน เป็นการรายงานว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร (Who, What, Where, When, Why and How) ข่าวต้องเป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นสดๆ ร้อนๆ มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคนทั่วไป เช่น เรื่องความขัดแย้ง ความแปลกพิศดารคดี เรื่องของคนสำคัญ หรือผู้มีชื่อเสียง เป็นต้น วิทยุกระจายเสียงมีหน้าที่รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้ทราบเรื่องราวความเป็นไปของโลกตลอดจนความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสามารถทำได้อย่างรวดเร็วและเข้าถึงประชาชนได้ทุกหนทุกแห่ง ประกอบกับในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคการสื่อสารไร้พรมแดนมีการหลั่งไหลของข่าวสารจำนวนมากจากส่วนต่างๆ ของโลก ทำให้ประชาชนเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาข่าวสารสถานีวิทยุกระจายเสียงต่างๆ จึงต้องจัดรายการประเภทข่าว เพื่อที่จะรายงานเหตุการณ์และสนองตอบความสนใจใคร่รู้ของประชาชนจนบางสถานีต้องจัดเป็นสถานีข่าวโดยเฉพาะและบางสถานีมีรายการข่าวทุกชั่วโมง

2) รายการประเภทความรู้ หรือการศึกษา วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่มีศักยภาพในการให้ความรู้ และการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียม ไม่ว่าจะเป็นคนที่อาศัยอยู่ในเมืองหรือในชนบท จะเป็นคนจนหรือคนร่ำรวย คนพิการ หรือคนที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ก็สามารถฟังวิทยุได้ถ้าหากคลื่นวิทยุส่งไปถึง วิทยุกระจายเสียงจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี การให้ความรู้และการศึกษาผ่านวิทยุกระจายเสียงอาจทำได้หลายวิธี เช่น การจัดรายการที่ให้ความรู้ทั่วไป และให้ความรู้เฉพาะด้าน เช่น ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถจัดรายการเพื่อการศึกษาผ่านทางวิทยุกระจายเสียง ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-Formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) อาจกล่าวได้ว่ารายการวิทยุกระจายเสียงประเภทความรู้และการศึกษาสามารถให้การศึกษาดลอดชีวิต (Lifelong Education) ทำให้ผู้ฟังเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองและปรับตนเองให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ของประเทศและของโลกได้

3) รายการประเภทบันเทิง นภากาศ อัจฉริยะกุล 2528 (อ้างใน สุมน อยู่สิน, 2556) กล่าวว่า “รายการบันเทิงทางวิทยุกระจายเสียงเปรียบเสมือนเป็นอาหารทางใจของมนุษย์ที่พิเศษยิ่ง การทำให้จิตใจอิ่มเอมทำให้เกิดความสุข เกิดความสมบูรณ์ในวันหนึ่งๆ คนเรามีภาระหน้าที่ที่ต้อง

ปฏิบัติต่างกัน บางคนต้องออกไปทำงานนอกบ้านตลอดวัน บางคนมีภาระทำงานบ้านแต่ไม่ว่าจะมีภาระในบ้านหรือนอกบ้านก็ตาม ต้องใช้กำลังกาย กำลังความคิด หรือใช้สมองอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นธรรมดาที่คนเราจำเป็นต้องมีการพักผ่อนอารมณ์และจิตใจ ฝ่าฝืนความสุขให้แก่ตนเองไม่ว่าวิธีใดวิธีหนึ่ง การฟังรายการวิทยุกระจายเสียงก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะให้ความสุขและความเพลิดเพลินใจได้อีกทั้งยังเป็นความบันเทิงที่มีราคาถูก ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้สะดวก ไม่ต้องเสียเงินทองเป็นจำนวนมาก และไม่ต้องเสียเวลาในการที่จะต้องเดินทางไปแสวงหาความสุขนอกบ้าน และยังสามารถฟังได้ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะ นั่ง นอน ยืน เดิน ด้วยความได้เปรียบของสื่อวิทยุกระจายเสียงนี้เอง สถานีวิทยุกระจายเสียงต่างๆ จึงให้ความสำคัญในการจัดรายการบันเทิงแก่ผู้ฟัง เพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ มีความสุข แนวคิดเรื่องการให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟังนี้เป็นแนวคิดที่มีมาตั้งแต่ยุคเริ่มต้นวิทยุกระจายเสียง และรายการบันเทิงก็เป็นที่ได้รับความนิยมนิยมสูงสุดมาทุกยุคทุกสมัย

รายการบันเทิงทางวิทยุกระจายเสียงอาจแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ รายการดนตรี (Music Program) รายการละคร (Drama) และรายการวาไรตี้ (Variety) ลักษณะของรายการบันเทิงคือ รายการที่ไม่มุ่งให้เนื้อหาสาระหรือสร้างความจดจำ ต้องการให้ฟังแล้วเพลิดเพลินอารมณ์ไม่หนักสมองและไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ผู้ฟัง

4) รายการประเภทบริการสาธารณะ (นภาพรณี อัจฉริยะกุล, 2538) เป็นรายการที่ทางสถานีจัดขึ้นเพื่อบริการความรู้ ข่าวสาร หรือสาระอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน โดยไม่มีการโฆษณาหรือคิดเงินค่าตอบแทนจากบริการนั้น รายการบริการสาธารณะ ถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่สถานีจะต้องจัดบริการให้แก่ประชาชนทั่วไป เพราะในสังคมที่เราอยู่ร่วมกันบางครั้งย่อมเกิดปัญหาขึ้น ปัญหาของสังคมนั้นเป็นหน้าที่ที่ประชาชนทุกคนควรได้รับรู้และร่วมกันแก้ไข การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเสนอบริการสาธารณะ เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบและห่วงใยต่อสังคมส่วนรวม การบริการนั้นมีจุดประสงค์เพื่อให้สาธารณชนได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นหรือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ เช่น สุขภาพ ความปลอดภัยต่อชีวิตความเป็นอยู่ และทรัพย์สิน เป็นต้น

ความหมายอีกลักษณะหนึ่งของรายการบริการสาธารณะนั้น คือ การเสนอกิจการสาธารณะ (public affair) ซึ่งได้แก่ การเสนอเรื่องราวข่าวสารประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสังคมโดยส่วนรวมและเป็นเรื่องที่สาธารณชนควรได้รับรู้ ในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นคณะกรรมการว่าด้วยการสื่อสารแห่งรัฐบาลกลาง (FCC) ซึ่งเป็นคณะกรรมการควบคุมกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ขึ้นตรงต่อสภาองเกรสของสหรัฐอเมริกาได้วางหลักเกณฑ์อันพึงปฏิบัติแก่ผู้ประกอบการอาชีพทางการกระจายเสียงและแพร่ภาพทั้งหลาย เพื่อตอบสนองประโยชน์ต่อสาธารณชน

ว่าเพราะเหตุที่คลื่นวิทยุในอากาศนั้นเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่ประชาชนทุกคนในประเทศมีส่วนเป็นเจ้าของ ดังนั้น ผู้ที่ได้รับสิทธิให้จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงและดำเนินการส่งกระจายเสียงนั้น จะต้องมีความรับผิดชอบต่อสาธารณชนด้วยความจริงใจ โดยวางหลักเกณฑ์ไว้ข้อหนึ่งว่า “การจัดรายการทางวิทยุกระจายเสียงนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนโดยตรง โดยถือเป็นหน้าที่และเป็นบริการโดยตรงของสถานีที่จะต้องจัดขึ้นคือ การจัดรายการประเภทกิจกรรมสาธารณะ (public affair) หรือรายการเพื่อบริการสาธารณะ (public service) ”

แนวคิดของรายการประเภทนี้มาจากสังคมที่เจริญขึ้น และมีความซับซ้อนมากขึ้น ได้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นมามากมาย วิถีชีวิตของคนมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยพึ่งพาอาศัยกัน กลับต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะคนในเมืองใหญ่เมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็ไม่สามารถพึ่งพาใครได้จึงต้องหันไปพึ่งพาสื่อมวลชนโดยเฉพาะวิทยุกระจายเสียง ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ด้วยการเปิดสายให้โทรศัพท์เข้ามาพูดคุย ขอความช่วยเหลือ และมักจะได้รับการแก้ปัญหาเป็นอย่างดี รายการประเภทนี้จึงได้รับความนิยมมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน (สุมน อยู่สิน, 2556)

5) ประเภทโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นรายการที่มุ่งเน้นให้ผู้ฟังคล้อยตามกับคุณภาพและความดีของผลิตภัณฑ์และบริการที่โฆษณานั้นๆ และมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหน่วยงานที่ประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้แล้วในบางครั้งรายการวิทยุกระจายเสียงรายการเดียว อาจจำแนกเป็นหลายประเภทขึ้นอยู่กับผลที่เกิดขึ้นกับผู้ฟัง เช่น รายการบันเทิงอาจเป็นรายการความรู้ก็ได้ เมื่อรายการนั้นให้ความรู้แก่ผู้ฟังมากพอสมควร

นอกจากรายการ 5 ประเภทดังกล่าวข้างต้น การแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงจึงไม่ได้มีกฎเกณฑ์ตายตัว อาจจำแนกประเภทรายการจำแนกตามผู้ฟัง ได้แก่ กลุ่มเด็ก วัยรุ่น แม่บ้าน และผู้สูงอายุ เป็นต้น หรือจำแนกตามสาขาวิชาชีพตามเนื้อหาเป็นหลัก ได้แก่ เกษตรกร นักธุรกิจ เป็นต้น (กฤติมา เกรียงขจรพันธ์, 2554) ซึ่งนอกจากจะแบ่งตามลักษณะตามที่กล่าวข้างต้นแล้วยังสามารถแบ่งประเภทรายการวิทยุได้หลายรูปแบบ เช่น แบ่งตามวัย แบ่งตามสาขาอาชีพ หรือแบ่งตามเนื้อหาได้เช่นกัน ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz แบ่งประเภทรายการตามบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน มีรายการประเภท ข่าว ข่าวสารความรู้ บันเทิง และรายการเพื่อบริการสาธารณะ

1.5 การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวาง มีความใกล้ชิดกับผู้รับสาร สามารถถ่ายทอดเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันที เสียงพูดของผู้ดำเนินรายการ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้วิทยุมีชีวิตชีวา กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้ฟังได้ เห็นได้จาก

การมีแฟนรายการ ความรักดีในการติดตามฟังรายการ โดยตลอด โดยผู้ฟังจะติดตามฟังเพลงที่ชอบ และจะติดต่อสื่อสารกับผู้ดำเนินรายการด้วยการโทรศัพท์หรือเขียนจดหมายเพื่อขอฟังเพลงที่ตัวเอง ต้องการฟัง ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงนั้นมิได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สุทธิศรี ชันตยานุกุลกิจ (อ้างถึงใน ฉินชานันต์ มากทอง 2556) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่าหมายถึง การกำหนดให้รายการอะไร ออกอากาศเวลาใด และยังหมายรวมถึง การวางแผนเตรียมการบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึงขั้นผลิตรายการ การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงจึงเปรียบเสมือนยุทธศาสตร์ เป็นการวางแผนปฏิบัติงานอย่างกว้างๆ ในระยะยาว ส่วนการผลิตรายการ หมายถึงกลยุทธ์ที่จะดำเนินการให้รายการต่างๆ ออกมาสู่ผู้ฟังได้อย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยนำมาคิดรูปแบบและเนื้อหาให้เป็นที่น่าสนใจฟัง

ลัดดา แคนบุญจันทร์ (2549) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่าหมายถึง การวางแผนให้มีรายการวิทยุกระจายเสียงและการบรรจุรายการลงในผังรายการเพื่อออกอากาศ ส่วนการผลิตรายการหมายถึงการทำให้แนวคิดออกมาเป็นรายการวิทยุกระจายเสียง โดยมีส่วนประกอบคือผู้ดำเนินรายการ ภาษาพูด สื่การพูด เพลงและเสียงประกอบ การเปิด – ปิด และการเชื่อมต่อรายการ

สุมน อยู่สิน (2549) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่าหมายถึง การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับรายการ การวางแผนรายการ การกำหนดวัตถุประสงค์ประเภท และรูปแบบของรายการ การกำหนดสัดส่วนของรายการ และการกำหนดตารางกระจายเสียง

การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง เปรียบเสมือนกรอบแนวทางให้ผู้ผลิตรายการ รายการดำเนินงานตามรูปแบบที่จัดวางไว้ เพื่อให้รายการที่ผลิตออกอากาศมีคุณภาพบรรลุ วัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุ นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อผู้ฟัง ทำให้มีโอกาสเลือกรับฟังรายการ ประเภทต่างๆ ได้ตามความสนใจ ดังนั้นการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ผู้จัดรายการจะต้องคำนึง วัตถุประสงค์ของรายการแต่ละประเภท เนื้อหาสาระ กลุ่มเป้าหมาย และประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับ เพราะวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความ คิดเห็นและความบันเทิง

กล่าวโดยสรุป การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง คือ การวางแผนให้มีรายการ วิทยุกระจายเสียงและการบรรจุรายการลงในผังรายการเพื่อออกอากาศ มีการกำหนดนโยบาย ประเภทและรูปแบบรายการ การกำหนดสัดส่วนของรายการ และการกำหนดตารางการกระจาย เสียง สรุปได้ว่า การจัดรายการเป็นทั้งการวางแผน มีวัตถุประสงค์ของรายการแต่ละประเภท เนื้อหา สาระ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย และวางผังรายการเพื่อให้กระบวนการจัดรายการสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ฟัง

1.5.1 กระบวนการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

นอกจากความหมายของการจัดรายการดังกล่าวข้างต้นแล้ว การจัดการรายการยังมีลักษณะเป็นกระบวนการ (process) หมายถึง การดำเนินการที่มีขั้นตอนเป็นลำดับ โดยเริ่มจาก (ศุมน อยู่สิน, 2549: 1-7 อ้างถึงใน ลัดดา แคนบุญจันทร์, 2553)

1) ศึกษาสถานการณ์ด้านการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วไป เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT) เพื่อนำมาวิเคราะห์ กำหนดนโยบาย และวางแผนด้านรายการ

2) ศึกษากลยุทธ์การจัดรายการของสถานีคู่แข่งอื่น เพื่อนำใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ในการจัดรายการ

3) กำหนดนโยบายด้านรายการของสถานี

4) กำหนดผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายหลัก เป้าหมายรองของสถานี

5) ศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มเป้าหมาย

6) วางแผนกำหนดแนวคิด สร้างจุดเด่นของรายการแต่ละรายการ เพื่อให้รายการได้รับความสนใจสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

7) กำหนดตารางเวลาในการออกอากาศรายการต่างๆ

8) มอบหมายแนวคิดเกี่ยวกับรายการให้ผู้ผลิตรายการ นำไปผลิตรายการออกอากาศ

9) ประสานงานกับฝ่ายต่างๆ เพื่อให้การจัดและผลิตรายการบรรลุเป้าหมาย

10) ประเมินผลรายการ เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานด้านรายการ

จะเห็นว่ากระบวนการจัดรายการประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนจะต้องมีบุคลากรร่วมงานกันหลายฝ่าย จึงจะทำให้งานจัดรายการประสบผลสำเร็จ โดยทั่วไปงานจัดรายการจะเป็นงานของฝ่ายรายการ และบุคลากรหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน คือ ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ (program director) และผู้จัดรายการ (programmer) ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงขนาดใหญ่อาจมีผู้จัดรายการหลายคนรับผิดชอบการวางแผนรายการแต่ละประเภท ส่วนสถานีวิทยุขนาดเล็กอาจจะมีผู้จัดรายการเพียงคนเดียวและทำหน้าที่หลายอย่าง

1.5.2 องค์ประกอบสำคัญในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

นภาพรณี อัจฉริยะกุล (อ้างถึงใน ฉินชานันท์ มากทอง, 2556) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีคุณภาพ ดังนี้

1) ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการนำเสนอรายการ การจะทำรายการใด ๆ นั้น ต้องตั้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ต้องการนำเสนออะไรในรายการ ต้องการให้ผู้ฟังได้อะไร เช่น ต้องการให้ได้รับทราบข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง หรือหลายอย่างผสมกัน

2) ต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้ฟัง โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ กลุ่มผู้ฟังทั่วไปกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย สำหรับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายสามารถจัดแบ่งได้หลายแบบตามลักษณะต่างๆ ดังนี้

(1) แบ่งตามอาชีพ อาชีพของคนเรามีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ทั้งในด้านความคิด ความสนใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น เกษตรกรมักสนใจในเรื่องเกี่ยวกับเกษตรกรรม

(2) แบ่งตามเพศ เพศหญิงย่อมมีความสนใจแตกต่างจากเพศชาย เพราะมีพื้นฐานประสบการณ์ต่างกัน เช่น เพศชายสนใจเรื่องกีฬา ในขณะที่เพศหญิงสนใจเรื่องแฟชั่น

(3) แบ่งตามวัย วัยเด็กอาจสนใจนิทาน วัยรุ่นอาจสนใจฟังเพลงร็องแรง วัยผู้ใหญ่อาจสนใจฟังเพลงหวานๆ ส่วนวัยชราอาจสนใจฟังธรรมะ หรือรายการทางศาสนา

(4) แบ่งตามถิ่นที่อยู่อาศัย ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ซึ่งมีวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน นิยมชอบไม่เหมือนกัน

3) ต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระ ประกอบไปด้วยประเด็นสำคัญๆ รวมทั้งรายละเอียดที่น่าสนใจที่ผู้จัดรายการต้องการให้ผู้ฟังได้รับรู้ เข้าใจ เกิดความรู้หรือความบันเทิงใจอาจแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ เนื้อหาสาระสำหรับผู้ฟังทั่วไปและเนื้อหาสาระสำหรับผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม

4) ต้องคำนึงถึงวิธีการนำเสนอรายการ โดยเสนอรูปแบบของรายการให้สอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายมีความหลากหลายในการนำเสนอ และเวลาต้องไม่รวบรัด หรือยืดเยื้อจนเกินไป ซึ่งมีวิธีการนำเสนอรายการ ดังนี้

(1) ภาษาพูด ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ประโยคสั้นๆ กะทัดรัด หลีกเลียงการใช้คำยาก ศัพท์เทคนิค เพราะผู้ฟังอาจไม่เข้าใจ และอาจนำภาษาไปใช้แบบไม่ถูกต้อง

(2) ลีลาการพูด การพูดทางวิทยุกระจายเสียงต้องพูดเหมือนการพูดคุยกัน และคำนึงถึงรูปแบบรายการ เช่น รายการข่าว ต้องพูดอย่างเชื่อมั่น ให้ผู้ฟังเกิดความน่าเชื่อถือ หรือรายการประเภทบันเทิง ควรใช้ลีลาการพูดที่เป็นกันเอง สนุกสนาน ข้อสำคัญในการพูด คือ น้ำเสียงต้องแสดงความจริงใจเป็นมิตร ให้เกียรติผู้ฟัง ไม่แสดงการดูถูกผู้ฟัง

(3) คอนตรีหรือเพลงประกอบ จะช่วยให้รายการน่าฟังและมีสีสันมากขึ้น เพราะการนำเสนอรายการบางครั้งอาจมีเนื้อหามาก ควรใช้คอนตรีขึ้นเพื่อผู้ฟังได้ผ่อนคลาย

(4) เสียงประกอบ คือ เสียงต่างๆ ที่ไม่ใช่เสียงดนตรี ซึ่งนำมาประกอบในรายการ เพื่อสร้างจินตนาการ และเกิดอารมณ์คล้อยตาม

(5) ความหลากหลายและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งความหลากหลายคือการนำเอาสิ่งต่างๆ หลายๆ สิ่งมาบรรจุไว้ในรายการ ได้แก่ เนื้อหา ประเด็น เสียงพูด รูปแบบรายการ คนตรีประกอบ เสียงประกอบ เพื่อให้รายการนั้นมีความน่าสนใจมากขึ้น และไม่ให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่าย ส่วนความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือเนื้อหาที่เป็นแกนร่วมเดียวกัน เช่น รายการผู้หญิง เนื้อหาที่ควรนำเสนอเป็นสาระที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้หญิงทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในรายการ จะเป็นตัวกำหนดให้ผู้จัดทำรายการมีแบบแผนนั่นเอง

1.5.3 หลักการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงด้านเวลา

วิธีการนำเสนอรายการ ล้วนเป็นสิ่งที่สร้างอารมณ์ของรายการให้ต่อเนื่อง น่าสนใจ และเป็นที่เข้าใจได้อย่างดี ซึ่งนอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว ยังมีหลักการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงในช่วงเวลาต่างๆ ดังนี้ นภภรณ์ อัจฉริยะกุล (อ้างถึงใน ถัดดา แคนบุญจันทร์, 2553)

1) การจัดรายการประจำภาคเช้า

ช่วงเวลา 06.00 – 09.00 น. เป็นช่วงที่ผู้ฟังมีกิจกรรมอย่างอื่นมาก ดังนั้น การนำเสนอรายการในช่วงนี้ ควรเป็นรายการที่นำเสนออย่างสนุกสนาน เพื่อเป็นการเริ่มต้นวันใหม่อย่างมีชีวิตชีวา ไม่ต้องใช้สมาธิในการฟังมากนัก พูดสั้นๆ กระชับ ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และพยากรณ์อากาศ บอกเวลาเป็นระยะๆ เพื่อให้ผู้ฟังจะได้รู้เวลา

ช่วงเวลา 09.00 – 12.00 น. กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่คือแม่บ้าน ทำงานบ้าน และฟังรายการวิทยุ ซึ่งมักสนใจเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับผู้หญิง การประกอบอาหาร สุขภาพอนามัย ละครวิทยุหรือเพลงเบาๆ ดังนั้น รายการที่นำเสนอในช่วงเวลานี้จะทำเป็นรายการที่มีการพูดคุยเป็นระยะเวลานานกว่าปกติก็ได้

2) การจัดรายการประจำภาคบ่าย

ช่วงเวลา 12.00 – 17.00 น. เป็นเวลาที่ผู้ฟังส่วนใหญ่มีความรู้สึกร่างกายมากขึ้น การนำเสนอรายการเกี่ยวกับความรู้ เช่น รายการสารคดี รายการสนทนา อภิปรายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกฎหมาย ศาสนา การเมือง หรือรายการที่มุ่งให้ความรู้ ก็สามารถทำได้ อย่างไรก็ตาม รายการที่ให้ความบันเทิงประเภทละครวิทยุก็ยังเป็นที่นิยมฟังในช่วงเวลานี้ด้วยเช่นกัน ส่วนในช่วงเวลาบ่ายแก่ๆ ก่อนเย็น ช่วงนี้มักจะมุ่งมาที่กลุ่มเด็ก เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่กลุ่มเด็ก เยาวชนกลับจากโรงเรียน รายการช่วงนี้จึงเป็นรายการเพื่อเด็กและเยาวชน

3) การจัดรายการประจำภาคค่ำ

ลักษณะ คล้ายแก้ว (2556) ได้กล่าวถึง การจัดรายการในช่วงเวลาค่ำ 17.00 – 21.00 น. และช่วงเวลาค่ำ 21.00 – 24.00 น. ส่วนใหญ่มักจะเสนอรายการข่าว รายการกีฬา และเพลงยามเย็น กลุ่มผู้ฟังจะขยายกว้างขึ้น ทั้งกลุ่มผู้ฟังในเมือง และกลุ่มผู้ฟังในชนบท การจัดรายการจึงมุ่งไปที่กลุ่มผู้ฟังทั่วไปมากกว่ากลุ่มผู้ฟังเฉพาะที่เป็นเป้าหมายหลักอย่างเช่นช่วงเวลาย่ำ และช่วงเวลานี้จะเป็นช่วงที่มีการแข่งขันการเสนอรายการให้เป็นที่ประทับใจผู้ฟังอย่างแท้จริงที่สุดผู้จัดรายการจึงต้องใช้ความพยายามในการจับความสนใจของผู้ฟังให้ได้ไว้มากที่สุด ยิ่งเป็นผู้ฟังกลุ่มใหญ่เท่าใดการกระจายของความสนใจของผู้ฟังก็ยิ่งจะมีมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นบางสถานี จึงมุ่งเน้นหาผู้ฟังเฉพาะกลุ่มให้ได้ เช่น กลุ่มผู้ฟังที่ชอบฟังเพลงบางประเภท กลุ่มผู้ฟังชายที่ชอบรายการประเภทกีฬา หรือรายการวิเคราะห์ข่าว เหตุการณ์การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น การจัดรายการประจำภาคค่ำ นอกจากจะคำนึงถึงวิธีการนำเสนอรายการ โดยพยายามคิดทำรายการที่แปลกแหวกแนว เพื่อแข่งขันกัน ในเชิงจับผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงไว้ให้ได้มากที่สุดยังต้องแข่งขันกับรายการโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยมแพร่หลายด้วย ดังนั้น การจัดรายการในช่วงนี้จึงเป็นงานที่ต้องอาศัยการพิจารณาอย่างหนักเพื่อให้การกระจายเสียงเกิดประโยชน์ไม่สูญเปล่า ต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้ฟังในช่วงเวลาต่างๆ ด้วย จะทำให้ผู้ผลิตรายการสามารถนำเสนอเนื้อหารายการได้ตรงตามความต้องการของผู้ฟังและคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย

การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงจะทำให้เป็นที่ประทับใจผู้ฟังไม่ได้ หากผู้จัดรายการไม่มีหลักการและข้อมูลที่ดีพอมาประกอบในการพิจารณา ดังนั้น ก่อนการจัดรายการทางสถานี จึงมักมีการสำรวจข้อมูล เพื่อให้ได้สิ่งที่เป็นพื้นฐานในการพิจารณาหาเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การจัดรายการในแต่ละภาคให้ได้มากที่สุดก่อน การจัดรายการในลักษณะใดก็ตาม กลุ่มผู้ฟังเป้าหมายจะเป็นตัวหลักสำคัญ และด้วยสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน กลุ่มผู้ฟังเป้าหมายก็ย่อมต่างกันด้วย หลักการนำเสนอรายการ จึงต้องนำเสนอตามพื้นเพ ความเชื่อ ความสนใจ ประสบการณ์ของผู้ฟังในพื้นที่นั้นๆ

โดยสรุป การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน ต้องมีการวางแผน กำหนดการผลิตโดยคำนึงถึงผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง เพศ วัย การศึกษา ศึกษาวิธีการนำเสนอรายการและศึกษาว่าผู้ฟังกลุ่มใด สนใจฟังในช่วงเวลาใดเพื่อให้รายการเป็นที่ชื่นชอบและตรงกับความต้องการฟังของกลุ่มเป้าหมาย

1.6 การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ผู้ฟัง (audience) เนื้อหา (Content) วิธีการนำเสนอเทคนิค (technique of Program presentation) เวลาออกอากาศ

(air time) และการประเมินผล (evaluation) (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2533 อ้างถึงใน วิไลลักษณ์ ศุกกิจ ตานนท์ และสุทิตี ชัตติยะ, 2552) โดยผู้ผลิตรายการต้องรู้จัก

1) ผู้ฟังซึ่งมักตั้งเป็นคำถามไว้ว่าต้องการให้ใครฟัง ความรู้ของผู้ฟังอยู่ในระดับใด ภูมิหลังและความชอบของผู้ฟังเป็นอย่างไร

2) ต้องรู้จักตัวเอง ผู้ผลิตรายการต้องมีจุดมุ่งหมายว่าจะผลิตรายการเพื่ออะไรและเพื่อผู้ฟังกลุ่มใด ทั้งสองส่วนนี้จะนำไปสู่คำถามต่อไปว่าจะใช้วิธีนำเสนอรายการอย่างไรควรจะทำ ออกอากาศเวลาใด ในรูปแบบใดและสิ่งที่เป็นในการผลิตรายการมีอะไรบ้าง เพื่อจะได้เตรียมการ ได้อย่างเหมาะสม

3) ต้องรู้จักธรรมชาติของสื่อวิทยุกระจายเสียง ว่ามีข้อดีและข้อด้อยอะไรบ้างเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่น เช่น วิทยุเป็นสื่อทางเดียว การสื่อสารสองทางทำได้ยาก และไม่สะดวกแม้จะมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำให้ผู้ฟังสามารถสื่อสารกับผู้จัดรายการได้ ดังนั้น ความง่ายสำหรับการฟังจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เมื่อผู้ฟังแล้วไม่เข้าใจจะสอบถามกลับมาได้ยาก จึงอาจปิดเครื่องรับหรือเปลี่ยนคลื่นไปฟังสถานีอื่นหรือวิทยุเป็นสื่อที่มีแต่เสียง ควรพยายามทำ รายการให้ผู้ฟัง ฟังแล้วเกิดภาพได้ เป็นต้น (เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์, 2552 อ้างถึงใน วิไลลักษณ์ ศุกกิจ ตานนท์ และสุทิตี ชัตติยะ, 2552)

(1) ความหมายของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

การผลิตรายการเป็นงานที่เกิดขึ้นหลังจากมีการวางแผนจัดรายการ เป็นกระบวนการที่ทำให้มีรายการใดรายการหนึ่งเกิดขึ้น ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการผลิตรายการ วิทยุกระจายเสียงไว้ ดังนี้

สุมน อยู่สิน (2549) กล่าวถึง ความหมายการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง คือ เป็นการนำเอาวัตถุดิบ ได้แก่ เนื้อหา เสียงพูด เสียงดนตรี และเสียงประกอบ มาผ่านกระบวนการผลิตรายการซึ่งมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการผลิต ขั้นตอนการผลิต และขั้นหลังการผลิต การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงมีลักษณะเดียวกับการผลิตสินค้า แต่ต่างกันที่การผลิตรายการเป็นการใช้ ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ไม่มีสูตรสำเร็จที่จะต้องใช้ส่วนผสมที่เสมอเหมือนการผลิตสินค้า รายการวิทยุกระจายเสียงประเภทเดียวกันอาจผลิตได้หลายรูปแบบ มีกลยุทธ์แปลกใหม่ หรือลูกเล่นที่จะนำมาใช้หรือสอดแทรกได้ตลอดเวลา

โดยสรุป การผลิตรายการวิทยุคือ การทำให้เรื่องราวหรือเนื้อหาถ่ายทอดออกมาเป็นเสียง โดยเลือกใช้องค์ประกอบของเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหา รูปแบบ ประเภทและความยาว รายการ การผลิตรายการนั้นมีลักษณะเป็นกระบวนการผลิต ประกอบด้วย ผู้ผลิตรายการ ปรุ่สานงาน ผู้กำกับรายการ ผู้เขียนบท ช่างเทคนิคหรือผู้ควบคุมเสียง ผู้ดำเนินรายการ และวิทยากรหรือแขกรับเชิญ

(2) ขั้นตอนในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

สุมน อยู่สิน (อ้างถึงใน ฉินชานันต์ มากทอง, 2556) กล่าวถึงการผลิตรายการที่เป็นกระบวนการเกิดขึ้นภายหลังการวางแผนจัดรายการ ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ 8 ขั้นตอน ดังนี้

(1) รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน กระบวนการผลิตรายการเริ่มจากผู้ผลิตรายการ (Producer) ได้รับมอบหมายจากผู้จัดรายการให้ผลิตรายการใดรายการหนึ่ง ผู้ผลิตรายการจะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ โดยข้อมูลที่จำเป็นคือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับผู้ฟัง รูปแบบและประเภทของรายการที่ควรจะมีผลิต ประเด็นเนื้อหา รวมถึงงบประมาณในการผลิตรายการ ตามปกติผู้ผลิตรายการมักจะได้อะเอียดเหล่านี้มาจากผู้จัดรายการ (Programmer)

(2) วางแผนผลิตรายการ เป็นขั้นที่ผู้ผลิตรายการต้องตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ว่าจะดำเนินการผลิตรายการอย่างไร จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ของรายการ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ บุคคล วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และเวลาให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดได้อย่างไร

(3) เขียนบท เป็นขั้นตอนที่ผู้ผลิตรายการมอบหมายให้ผู้เขียนบท นำแนวคิดและประเด็นเนื้อหาอย่างกว้างๆ ไปสร้างจินตนาการและเรียบเรียงออกมาเป็นคำพูด เสียงเพลง เสียงดนตรี และเสียงประกอบอื่นๆ บทวิทยุจะเป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันของฝ่ายต่างๆ ในกลุ่มผลิตรายการเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในขั้นแรกของการเขียนบท ผู้เขียนอาจเขียนโครงร่างบทอย่างคร่าวๆ ก่อน แล้วจึงเขียนบทอย่างสมบูรณ์ภายหลัง หรือจะเขียนบทสมบูรณ์เลยก็ได้กรณีเป็นรายการที่ไม่ใช้เทปแทรกประกอบรายการ

(4) จัดเตรียมวัสดุรายการ จากการศึกษาบทวิทยุหรือ โครงสร้างของบทอย่างคร่าวๆ จะทำให้ผู้ผลิตรายการสามารถจัดเตรียมวัสดุรายการไว้ล่วงหน้า เช่น จัดเตรียมเทปบันทึกเสียง จัดเตรียมห้องผลิตรายการ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการบันทึกเสียงนอกสถานที่ให้พร้อมสำหรับที่จะสามารถใช้งานได้ทันที

(5) ประสานงานการผลิตรายการ เป็นการประสานงานผู้ร่วมงานฝ่ายต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในบท เช่น ประสานงานผู้กำกับการแสดง ผู้แสดง ผู้ดำเนินรายการ ช่างเทคนิค และวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ต้องการนำเสนอ ผู้ผลิตรายการจะต้องประสานงานกับบุคคลเหล่านี้เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนการผลิตที่ได้วางเอาไว้

(6) ชักซ้อม การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงที่ดีนั้น ต้องมีการชักซ้อมก่อนการบันทึกเสียง อาจจะทำได้หลายขั้นตอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของรายการ ถ้าเป็นรายการที่ผลิตยากและมีผู้เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก เช่น รายการละคร ก็ต้องซ้อมหลายขั้นตอนและต้องมีความพิถีพิถันมาก ข้อดีของการซ้อมคือ ช่วยลดความผิดพลาดทั้งด้านเนื้อหา การพูด และการแสดง

เพราะระหว่างการซ้อมผู้ผลิตและผู้กำกับรายการจะต้องแนะนำแก่ผู้ร่วมรายการทุกฝ่าย ทำให้มีโอกาสแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ก่อนที่จะมีการบันทึกเสียง

(7) *บันทึกเสียง* เป็นขั้นตอนการบันทึกเสียงในห้องส่งหรือห้องสตูดิโอ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องมาอยู่พร้อมกันตามที่กำหนดไว้ในบทวิทยุ เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเป็นการบันทึกเสียงรายการตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อเก็บไว้สำหรับออกอากาศตามผังรายการ รายการที่ผลิตออกมาต้องมีคุณภาพทั้งด้านเนื้อหาและคุณภาพเสียง ดังนั้น ผู้กำกับรายการจึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมช่างเทคนิคให้ผสมเสียงที่มาจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เสียงพูดจากไมโครโฟน เสียงจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้มีความผสมกลมกลืนกันเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องสามารถให้คำแนะนำเรื่องการแสดงบทบาทการออกเสียงอย่างถูกต้องแก่ผู้ดำเนินรายการ ผู้แสดง และวิทยากร บทบาทของผู้กำกับรายการในขณะที่มีการบันทึกเสียงเรียกว่า “การกำกับรายการ”

(8) *ตรวจสอบคุณภาพ* การประเมินคุณภาพ และประเมินผลรายการ เมื่อการบันทึกเสียงเสร็จแล้ว ขั้นตอนของการผลิตรายการยังไม่สิ้นสุด ผู้ผลิตรายการและผู้ร่วมในรายการทุกคนจะต้องตรวจสอบคุณภาพของเสียงที่บันทึกว่ามีความชัดเจนถูกต้อง สมจริงหรือไม่ มีขั้นตอนใดบ้างที่ควรจะทำบันทึกใหม่ หรือควรจะทำออก ขั้นตอนนี้จำเป็นต้องมีขึ้นก่อนที่กลุ่มผลิตรายการจะแยกย้ายกันไป เพื่อว่าหากมีการแก้ไขก็สามารถดำเนินการให้มีความสมบูรณ์ นำฟังได้ทันเวลาก่อนที่จะนำรายการไปออกอากาศ

การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง นอกจากดำเนินการตาม 8 ขั้นตอนดังกล่าวมาแล้ว ควรจะมีการประเมินคุณภาพรายการ ซึ่งจะเป็นการพิจารณาว่ารายการที่ผลิตออกมาแล้วนั้น มีความเหมาะสมที่จะออกอากาศหรือไม่ โดยพิจารณาทั้งด้านการผลิต เนื้อหาสาระ เทคนิคการนำเสนอรายการ การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นงานที่ฝ่ายรายการต้องดำเนินการก่อนที่รายการจะเผยแพร่ออกอากาศ ซึ่งทำได้ 2 วิธีการ คือ วิธีที่หนึ่ง ประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและเทคนิคการผลิต โดยอาจจัดประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นแล้วนำไปปรับปรุงรายการ หรือให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม วิธีที่สอง ประเมินคุณภาพโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง วิธีนี้ต้องสุ่มตัวอย่างผู้ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มเป้าหมายของรายการ นำตัวอย่างรายการไปให้เปิดฟัง แล้วให้ตอบแบบสอบถามหรือจะใช้วิธีสัมภาษณ์ความคิดเห็น (อุษณีย์ ศิริสุนทรไพบุลย์, 2552 อ้างถึงใน ฉินานันต์ มากทอง, 2556)

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพรายการ ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และประเมินผลรายการเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ผลิตรายการสามารถพัฒนาปรับปรุงรายการวิทยุของตนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังได้

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่มีการวางแผน หรือกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง และดำเนินการไปตามขั้นตอนการผลิต 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย การศึกษารวบรวมข้อมูล การวางแผนการผลิตรายการ การเขียนบท จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การซักร้อย ประสานงานการผลิตรายการ บันทึกเสียง และตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้เกิดรายการที่สมบูรณ์ และสามารถออกอากาศได้

(3) รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง

รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง (radio program format) การนำเสนอรูปแบบรายการ เพื่อให้ผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงได้ฟังรายการที่มีความหลากหลายทั้ง ข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิง โดยผู้ฟังสามารถเลือกฟังได้ตามความต้องการ เป็นเทคนิควิธีการในการนำเสนอรายการประเภทต่างๆ ให้มีความหลากหลาย เพื่อไม่ให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย สร้างแรงจูงใจให้ผู้ฟังติดตามรายการเพิ่มมากขึ้น ซึ่งรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง แบ่งได้เป็นหลายรูปแบบ ดังนี้ (สุมน อยู่สิน, 2556)

1) **รายการพูดคุยกับผู้ฟัง** เป็นรายการที่มีผู้พูดเพียงคนเดียว กับผู้ฟังโดยตรง ไม่อ่านจากบท เป็นความรู้และประสบการณ์ มาเล่ากับผู้ฟังมีลักษณะเป็นธรรมชาติ ให้ความรู้สึกใกล้ชิดและเป็นกันเอง

2) **รายการสนทนา** เป็นรายการพูดคุยสนทนากันของผู้ร่วมรายการตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการสนทนา และคอยควบคุมให้กันไปตามแนวทางหรือขอบเขตของเรื่องที่กำหนดไว้ ทั้งสองฝ่ายสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้

3) **รายการสัมภาษณ์** เป็นรายการที่มีผู้ร่วมรายการตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีคนหนึ่งเป็นผู้ตั้งคำถาม จะเรียกว่า ผู้สัมภาษณ์ (interviewer) และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตอบเรียกว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์ (interviewee) ลักษณะสำคัญของรายการสัมภาษณ์ คือ ผู้สัมภาษณ์มีหน้าที่ป้อนคำถามให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบมากที่สุด แต่ไม่สามารถสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัว นอกจากจะสรุปสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์พูดมาแล้ว หรือถามเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจดียิ่งขึ้น

4) **รายการอภิปราย** เป็นรายการที่มีผู้ร่วมรายการหลายคน มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการฟังความคิดเห็นจากบุคคลต่างๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งบุคคลเหล่านั้นอาจมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ในการอภิปรายต้องมีผู้ดำเนินการอภิปราย ทำหน้าที่นำอภิปราย ควบคุมให้รายการดำเนินไปตามแนวทางที่วางไว้ และจะเป็นผู้สรุปการอภิปราย แต่จะไม่ร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวนผู้ร่วมในรายการไม่ควรเกิน 3-4 คน ถ้าหากมีจำนวนมากเกินไปอาจทำให้ผู้ฟังเกิดความสับสน เพราะวิทยุมองไม่เห็นภาพว่าใครกำลังพูด

5) *รายการบทความ* เป็นรายการที่มีผู้พูดเพียงคนเดียว หรือเสียงเดียวตลอด เหมือนกับรายการพุดคุย แต่แตกต่างกันที่เนื้อหา รายการบทความจะมุ่งเน้นให้ความรู้แก่ผู้ฟังโดยตรง และค่อนข้างเป็นทางการมากกว่าการพุดคุย อาจเป็นรายการเดี่ยว หรือแทรกอยู่ในรายการอื่นๆ มีความยาวไม่มากนัก คือ ประมาณ 3-5 นาที ถ้าเป็นบทความที่แทรกอยู่ในรายการอื่น ควรมีความยาวไม่เกิน 3 นาที

6) *รายการสารคดี* เป็นรายการที่ให้ความรู้สึกลงไปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว (one subject in one program) แต่การนำเสนอรายการสารคดีอาจทำได้หลายลักษณะ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง ดังนั้น รายการสารคดีจึงมีทั้งความหลากหลาย (variety) และความมีเอกภาพ (unity) และลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของรายการสารคดี คือ เป็นเรื่องจริงหรืออ้างอิงจากของจริงและเสนอรายละเอียดของเรื่องนั้นในหลายๆแง่มุม

7) *รายการนิตยสารทางอากาศ* เป็นรายการที่ประกอบด้วยเรื่องหลายเรื่องในรายการเดียวกัน (several topic in one program) วิธีการเสนอเรื่องแต่ละเรื่องในรายการนิตยสารทางอากาศจะมีความแตกต่างกัน เช่น บทความ สัมภาษณ์ สนทนา สารคดี ละคร เป็นต้น รายการนิตยสารทางอากาศจึงมีทั้งความหลากหลายในเรื่องเนื้อหาและวิธีการนำเสนอเนื้อหาแต่ละเรื่องแต่ก็มีความเป็นเอกภาพ หรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของรายการ โดยการที่มีผู้ดำเนินรายการที่จะพูดเชื่อมโยงแต่ละเรื่องให้เกี่ยวเนื่องกัน ไปตลอดรายการ

8) *รายการข่าว* เป็นรายการที่จัดทำขึ้นเพื่อรายงานเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในวันหนึ่งๆ โดยวิธีการเสนอข่าวทำได้หลายรูปแบบ เช่น ข่าวอ่าน โดยผู้อ่านข่าวประจำสถานี รายงานข่าวจากผู้สื่อข่าวของสถานีที่ประจำอยู่ตามที่ตั้งต่างๆ การสัมภาษณ์แหล่งข่าว การวิเคราะห์วิจารณ์ข่าว สารคดีเชิงข่าว นิตยสารข่าว และสก็๊ปข่าว (scoop) หมายถึง การรวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข่าว หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งมาประมวลไว้ โดยทั่วไปการทำสก็๊ปข่าว จะเป็นเรื่องที่ไม่ซ้ำกับสถานีอื่นและต้องนำเสนอก่อนสถานีอื่น เพราะตามศัพท์ สก็๊ป หมายถึง ข่าวที่ตีพิมพ์ก่อนคนอื่น หรือฉวยโอกาสทำก่อนคนอื่น

9) *รายการบรรยายเหตุการณ์* เป็นรายการที่ผลิตขึ้นนอกห้องส่งของสถานี การบรรยายเหตุการณ์มีหลายลักษณะ ได้แก่ การรายงานข่าว เป็นการบรรยายเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้น เช่น การเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัย หรือเป็นการเฝ้าติดตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินต่อไป เช่น การรายงานผลการเลือกตั้ง การรายงานผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เป็นต้น โดยมีผู้รายงานข่าว (reporter) ทำหน้าที่รายงานเข้ามายังสถานีเป็นช่วงสั้น ๆ

การถ่ายทอดเหตุการณ์ มักใช้ในกรณีที่มีเหตุการณ์สำคัญ หรือเป็นเหตุการณ์ที่ประชาชนส่วนใหญ่สนใจและเป็นประโยชน์ เช่น พระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก พิธีเปิดการ

แข่งขันกีฬาระดับชาติ เป็นต้น โดยมีผู้บรรยาย (commentator) ที่เป็นผู้ให้รายละเอียดรวมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น ทำหน้าที่ถ่ายทอดหรือบรรยายเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นให้ผู้ฟังได้ฟัง

การรายงานสภาพการณ์จริง เป็นการบรรยายสภาพหรือบรรยากาศที่มีอยู่ตามความเป็นจริง เช่น ธรรมชาติ หรือสถานที่ ซึ่งผู้บรรยายได้พบเห็นและถ่ายทอดออกมาให้ผู้ฟังได้รับฟัง ส่วนใหญ่จะนำมาใช้ประกอบในรายการสารคดีประเภทท่องเที่ยว สารคดีประวัติศาสตร์ สารคดีเกี่ยวกับวัฒนธรรม เป็นต้น

10) *รายการตอบปัญหา* รายการตอบปัญหาทางวิทยุกระจายเสียงอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภทแรก คือ การจัดการแข่งขันตอบปัญหาในห้องส่งวิทยุกระจายเสียง โดยมีผู้สมัครเข้าแข่งขัน แต่ในปัจจุบันรูปแบบการตอบปัญหาที่นิยมทางวิทยุกระจายเสียง คือ การตอบปัญหาทางโทรศัพท์ ซึ่งบางรายการมีการตั้งคำถามให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาตอบ หรือส่งข้อความทางโทรศัพท์ (SMS) เข้ามาตอบ และมีการให้รางวัลรวมทั้งมีการเล่นเกมต่างๆ ด้วย

11) *รายการเพลง* ถือเป็นรายการหลักของวิทยุกระจายเสียง คู่กับวิทยุกระจายเสียงมาตั้งแต่ยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน เพราะธรรมชาติของวิทยุเป็นสื่อเสียง จึงเหมาะกับการเสนอเสียงเพลงและเสียงดนตรี การจัดรายการเพลงมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของผู้จัดและผู้ดำเนินรายการ

12) *รายการละครวิทยุ* เป็นการแสดงบทบาทสมมติตามเนื้อเรื่องที่ผู้เขียนบทสร้างขึ้นมา เช่นเดียวกับละครโทรทัศน์หรือละครเวที แต่การแสดงละครวิทยุเป็นศิลปะของการใช้เสียง 3 เสียง คือเสียงพูด เสียงดนตรี และเสียงประกอบ รายการละครวิทยุนอกจากจะมุ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก แต่ก็มีการใช้เป็นที่สื่อในการให้ความรู้ ให้คติสอนใจหรือให้หลักในการดำเนินชีวิต เช่น ละครธรรมะ ละครสำหรับเด็ก เป็นต้น

13) *รายการปกิณกะ* เป็นรายการที่นำรายการหลายรูปแบบมารวมอยู่ในรายการเดียวกัน หรือมีหลายเรื่องหลายรสคล้ายกับรายการนิตยสารทางอากาศ คือ มีความหลากหลายแต่ไม่มีการเชื่อมโยงแต่ละเรื่องให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือไม่มีเอกภาพเหมือนรายการนิตยสารทางอากาศ จึงมีลักษณะผสมปนเปกันแบบสัพเพเหระหรืออาจเรียกว่าเป็นรายการที่นำเสนอ “สิ่งละอันพันละน้อย” ส่วนใหญ่จะมุ่งความบันเทิงเป็นหลัก แต่ก็อาจมีส่วนที่เป็นสาระความรู้แทรกอยู่บ้าง

14) *รายการสาระละคร หรือเรียกว่า สาระนิยาย* เป็นรูปแบบรายการที่ให้ความรู้พร้อมกับความบันเทิง ส่วนใหญ่จะใช้ละครเป็นตัวนำเข้าสู่เรื่องความรู้หรือวิชาการเพื่อจูงใจให้ผู้ฟังฟังรายการที่เป็นความรู้อย่างสนุกเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย หรือได้รับความสนุกสนานพร้อม

กับได้รับความรู้ เช่น เรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย เป็นเรื่องที่ประชาชนทุกคนควรรู้ แต่ถ้านักกฎหมายมาพูดหรือบรรยายเรื่องกฎหมายล้วนๆ อาจจะทำให้เข้าใจยาก จึงนิยมสร้างเป็นละครที่ตัวละครมีปัญหเกี่ยวกับกฎหมายที่จะต้องแก้ปัญหา โดยเรื่องมักจะจบลงด้วยการทิ้งให้ผู้ฟังเก็บไปคิด และหลังจากนั้นจะมีนักกฎหมายนำกรณีที่เกิดขึ้นในละครมาอภิปรายแก้ไข รายการประเภทนี้สามารถนำเอาเนื้อหาที่เกี่ยวกับปัญหาด้านต่างๆ มาผูกเป็นเรื่องละคร แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้หรือแก้ไขปัญหา

รายการวิทยุกระจายเสียงทั้ง 14 รูปแบบดังกล่าวมาแล้ว เป็นการรวบรวมรูปแบบที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในการผลิตรายการประเภทต่างๆ ของผู้จัดและผู้ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงทุกประเทศทั่วโลก ส่วนการนำเสนอแต่ละรูปแบบนั้นอาจใช้กลยุทธ์แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับโครงสร้างของผู้จัดและผลิตรายการหรือองค์ประกอบด้วย เช่น กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของรายการ เนื้อหาสาระในรายการ ความยาวรายการ บุคลากร วัสดุและอุปกรณ์ รวมถึงงบประมาณในการผลิตรายการ เป็นต้น แต่รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงที่ดีนั้นต้องสามารถสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ฟัง ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและติดตามฟังรายการตลอดไป

(4) ผู้ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง

ผู้ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง หมายถึง ผู้ทำหน้าที่พูด อ่าน บรรยาย เนื้อหาสาระของรายการต่อผู้ฟังในรูปแบบรายการต่างๆ โดยนอกจากจะทำให้ผู้ฟังทราบเรื่องแล้วยังต้องให้เรื่องที่น่าสนใจเป็นไปอย่างราบรื่น และน่าสนใจฟังด้วย พินิตตา สุขโกศล (2549) อ้างถึงใน ฌฐชา อัสวปริคาสกุล, 2554) อธิบายว่า ธรรมชาติของสื่อกระจายเสียงเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ทุกคน (Accessibility) โดยไม่จำกัดพรมแดนทางความรู้ ระยะเวลาและลักษณะ ทิวทัศน์ของประชาชน เป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับผู้รับสารมากที่สุด สามารถถ่ายทอดเรื่องราวสดๆ (Real-time) มีความยืดหยุ่นสูง นอกจากนี้ยังต้องการการพัฒนาทางด้านเนื้อหาในเชิงสร้างสรรค์ตลอดเวลา การสร้างสรรค์เนื้อหาผ่านสื่อกระจายเสียงต้องยึดมั่นในลักษณะของประชากรกลุ่มเป้าหมาย (Target Audience) และเป้าหมายของการผลิตสื่อเป็นประการสำคัญ

การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ผู้ผลิตรายการมีหน้าที่สำคัญคือ ต้องคำนึงถึงลักษณะของสถานีวิทยุ กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของรายการ ความยาวและระยะเวลาในการออกอากาศ จากนั้นจึงกำหนดเนื้อหารายการและรูปแบบของรายการให้เหมาะสมชัดเจนว่าต้องการผลิตรายการนั้นๆ เพื่ออะไร ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์นั้น ต้องคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายด้วย เช่น ประชาชนในบริเวณชุมชนนั้น โดยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรระดับความรู้ไม่สูง การจัดรายการวิทยุควรเน้นให้ความรู้ที่เกษตรกรสนใจ อาทิ เรื่องการทำเกษตรแผนใหม่ไม่ใช้สารเคมี การรักษาผิวดิน ช่องทางการตลาดในการจัดจำหน่ายสินค้าเพื่อการเกษตร

เป็นต้น รวมทั้งเพลงที่ใช้ประกอบในรายการควรจะเป็นเพลงที่กลุ่มผู้ฟังเป้าหมายนิยมฟังมากกว่า การเปิดเพลงตามความนิยมหรือตามความคิดของผู้จัดรายการ (สุมน อยู่สิน, 2543 อ้างถึงใน ัญฐา อัครวปรีดาสกุล, 2554) ดังนั้น ในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ผู้ผลิตรายการสามารถสร้างจินตนาการให้ผู้ฟังได้โดยไม่มีขอบเขตจำกัด แต่การฟังด้วยหูเพียงอย่างเดียวย่อมมีขีดเพี้ยน ฟังไม่ถนัดชัดเจน ฟังแล้วไม่รู้เรื่อง ไม่เกิดประโยชน์ ฉะนั้น ผู้ผลิตจึงต้องพิจารณาเลือกเรื่อง เสียง กำหนดรูปแบบรายการ และวางแผนผลิตรายการให้เหมาะสมและถูกต้องตามลักษณะของวิทยุกระจายเสียง ดังต่อไปนี้

1) การเลือกเรื่องในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเนื่องจากวิทยุกระจายเสียงมีข้อจำกัดหลายประการ มีผลต่อการเลือกเรื่องที่จะนำมาผลิตเป็นรายการ ผู้ผลิตรายการจึงต้องข้อควรคำนึงในการเลือกเรื่อง มีดังนี้

1.1) เลือกเรื่องที่น่าสนใจ (Human Interest) มาผลิตเป็นรายการ ไม่ว่าจะเป็นรายการประเภทใดก็ตามสามารถนำไปประยุกต์ใช้ เช่น เรื่องที่มีผลกระทบต่ออาการดำรงชีวิตของคน อาทิ ปัญหาสังคม ปัญหาสุขภาพ โรคภัยไข้เจ็บ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจ เรื่องราวที่เป็นความขัดแย้งของคนในสังคม เช่น ความขัดแย้งระหว่างผู้นิยมพรรคการเมือง ความขัดแย้งระหว่างประเทศ เป็นต้น เรื่องราวที่มีผลต่อจิตใจและอารมณ์ของคน เช่น ความบันเทิงสนุกสนาน เรื่องที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของมนุษย์ เช่น การค้นพบสิ่งใหม่ๆ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เรื่องราวที่เกี่ยวกับบุคคลสำคัญหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง อาทิ กิจกรรมของนายกรัฐมนตรี เรื่องราวของบุคคลที่มีชื่อเสียงต่างๆ หรือเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของบุคคลเช่นการที่มีผู้ได้รับรางวัลใดรางวัลหนึ่ง เป็นผู้สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ ส่วนความล้มเหลว เช่น การดำเนินธุรกิจล้มเหลวการฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นต้น

การเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับประสบการณ์ของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย กลุ่มผู้ฟังที่มีอายุ เพศ การศึกษา อาชีพและสถานภาพทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ย่อมมีประสบการณ์แตกต่างกัน และมีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกันด้วย ถ้าหากเรื่องใดไม่สอดคล้องกับประสบการณ์หรือผู้ฟังไม่มีประสบการณ์ร่วมด้วยแล้วรายการนั้นก็จะเป็นที่สนใจของผู้ฟังกลุ่มนั้นๆ และเนื้อหาของรายการวิทยุทุกรายการจะต้องไม่ซับซ้อนวุ่นวาย ควรเรียงลำดับประเด็น เช่น สารคดีประวัติศาสตร์ต้องเรียงลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ควรนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังมากกล่าวก่อนจะทำให้เกิดความสับสน เป็นต้น

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อทางเดียว เมื่อออกอากาศไปแล้วผู้ฟังมีข้อสงสัยไม่สามารถซักถามได้ทันที จึงควรมีความง่ายในการใช้ภาษาที่ผู้ฟังๆ แล้วเข้าใจได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาในการตีความ

2) การเลือกเสียงเสียงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้วิทยุกระจายเสียงแตกต่างจากสื่อประเภทอื่น เสียงในรายการวิทยุประกอบด้วย

2.1) เสียงพูด คือ เสียงของมนุษย์ที่เปล่งออกมาเป็นคำหรือประโยคด้วยการออกเสียง น้ำเสียง สำเนียงหรือลีลาที่แตกต่างกัน สารที่สื่อออกไปจะเป็นวัจนภาษาหรือภาษาพูด ซึ่งมีความหมายทำให้ผู้ฟังรับรู้เนื้อหาสาระได้ในทันที

2.2) เสียงธรรมชาติ คือ เสียงจากแหล่งธรรมชาติเพื่อประกอบเข้าไปในรายการวิทยุกระจายเสียงแล้วทำให้รายการมีคุณภาพ มีความสมบูรณ์โดยครบถ้วนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะช่วยสร้างภาพในขณะรับฟังรายการได้ชัดเจนขึ้น

2.3) เสียงประดิษฐ์ คือ เสียงที่ผลิตหรือประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่จากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ หรือจากเสียงคน เพื่อให้ได้ผลทางเสียงตามที่ต้องการ

3) การเลือกรูปแบบรายการผู้ผลิตรายการที่ควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1) วัตถุประสงค์ของรายการ เช่น เพื่อนำเสนอความรู้ อาจเป็นในรูปแบบของสารคดีบันเทิง รูปแบบรายการเพลงยอดนิยม ปกติกะหรือวาไรตี้ เป็นต้น

3.2) กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ผู้ผลิตรายการควรมีการศึกษาว่ารายการรูปแบบใดที่สอดคล้องกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากเป็นการผลิตรายการเพื่อการศึกษา ผู้ผลิตรายการต้องมีการทดลองรูปแบบของรายการก่อน เพื่อพัฒนารูปแบบของรายการให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

สุมน อยู่สิน (อ้างถึงใน ณิชานันต์ มากทอง,2556) ยังได้กล่าวถึง คุณสมบัติด้านการศึกษาและประสบการณ์ของผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงในฐานะสื่อมวลชนว่ามีความสำคัญมาก เพราะสื่อมวลชนมีหน้าที่ให้ความรู้ หรือให้การศึกษาแก่ผู้ฟังทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น ผู้ดำเนินรายการจึงควรเป็นผู้มีการศึกษาคือ มีความรู้กว้างขวาง เนื่องจากการศึกษาจะทำให้ผู้ดำเนินรายการมีโลกทัศน์กว้างสามารถมองปัญหาและวิเคราะห์เหตุการณ์ได้อย่างลึกซึ้งรวมทั้งเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

โดยส่วนมากการผลิตรายการ ผู้จัดรายการควรมีช่องทางให้ผู้ฟังสามารถมีส่วนร่วม เช่น โทรศัพท์ เขียนจดหมาย ไปรษณียบัตรเข้ามาในรายการ เป็นการประเมินผลสำรวจความคิดเห็น เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ฟังที่จะได้นำผลมาพัฒนารายการได้ นอกจากนี้ องค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง คือ น้ำเสียงของผู้จัดรายการหรือผู้ประกาศ เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (อ้างถึงใน ณิชานันต์ มากทอง,2556) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของเสียงที่เหมาะสมกับงานวิทยุไว้ ดังนี้

(1) น้ำเสียงชัดเจน เสียงที่เหมาะสมสำหรับงานวิทยุกระจายเสียง ต้องมีความชัดเจน สื่อความหมายตามบทตามข้อความ หรือตามรูปแบบรายการต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เมื่อผู้ฟังฟังแล้วสามารถแยกได้ว่า เป็นเสียงของเพศใด อายุเท่าไร กำลังถ่ายทอดข่าวสาร ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกอะไรให้ฟัง

(2) อักษรวิธีถูกต้อง ภาษาทุกภาษาย่อมมีเอกลักษณ์และข้อกำหนดในการเขียน การอ่าน เมื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นเรื่องของเสียง ความสามารถในการอ่าน การพูดอย่างถูกต้องชัดเจนตามอักษรวิธีจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและสำคัญ โดยรวมถึงการรู้ที่จะเว้นวรรค เว้นช่วง การให้น้ำหนักในคำ ในข้อความที่ถูกต้องตามไวยากรณ์ และสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนด้วย

(3) ลีลาการนำเสนอ น่าฟัง เป็นเรื่องสำคัญของการเสนอเสียงทางวิทยุกระจายเสียง เพราะแม้จะอ่านหรือพูดได้ถูกต้องตามอักษรวิธี แต่ลีลาการนำเสนอไม่ดีก็ทำให้ขาดความน่าฟังไปได้ ลีลาการนำเสนอที่น่าฟังคือ การพูดหรืออ่านต้องเป็นการพูดคุยหรือเล่าอย่างมีจังหวะจะโคน การหยุด การต่อตรงตามวรรคตามบท มีการทอดจังหวะ เน้นเสียงหรือลดเสียงเบาตามเนื้อความ

(4) ให้อารมณ์ โดยธรรมชาติของมนุษย์ อารมณ์จะส่วนสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับเสียง ผู้เสนอเสียงทางวิทยุกระจายเสียงต้องระลึกอยู่เสมอว่า เมื่อปฏิบัติหน้าที่อยู่บนไมโครโฟนต้องมีอารมณ์แจ่มใส สุภาพพร้อมที่จะปรับอารมณ์ความรู้สึกตามบทที่จะต้องเสนอ

(5) เสียงสื่อความหมายได้ เสียงที่เสนอในงานวิทยุกระจายเสียง คือ เสียงเพื่อการสื่อข่าวสาร ความรู้ อารมณ์ จินตนาการ ในกรณีที่เป็นกรพูดหรือการแสดงเสียงนั้นต้องแฝงด้วยความชัดเจนทั้งในน้ำเสียงและความหมาย

กล่าวโดยสรุป ผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียง จะต้องมีความเข้าใจในเรื่อง เสียง อารมณ์ ภาษาพูดเป็นอย่างมาก เพราะภาษาที่นำมาใช้พูดทางวิทยุกระจายเสียงนั้น ต้องเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย เป็นกันเอง แต่ได้ความหมายที่แจ่มชัด คือ เป็นภาษาที่ใช้กันปกติธรรมดาที่สุด ฟังเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา แสดงความหมายในแง่เดียว ไม่มีการขัดแย้งกันเองหรือลังเลใจ และ สุภาพน่าฟัง ถ่ายทอดอารมณ์ถึงผู้ฟังได้โดยใช้เสียงส่งบุคลิกของตนถึงผู้ฟังในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ด้วยความกระตือรือร้น สนใจ และกระปรี้กระเปร่า สามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกคนได้ เพราะการทำงานด้านนี้จะต้องมีผู้ฟังและผู้ร่วมสัมภาษณ์ในรายการ ทั้งที่เป็นระดับบุคคลสำคัญไปจนถึงระดับปกติ ที่มีความรู้แตกต่างกันและมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน และมีความรู้ความสามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ ห้องควบคุมเสียง รวมทั้งมีความรู้ในเรื่องความถี่และคลื่นวิทยุ ทิศทางและคุณสมบัติการทำงานของไมโครโฟน เพื่อสามารถจัดปรับระดับเสียงในตำแหน่งที่เหมาะสมทั้งยืนและนั่งพูดได้เป็นอย่างดี

(5) แนวโน้มหรือทิศทางของการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ (อ้างถึงใน นิคม แก้วทันคำ, 2556) ได้กล่าวถึงแนวโน้มหรือทิศทางของการจัดและผลิตรายการในประเทศไทยในอนาคตนั้น สถานีวิทยุกระจายเสียงจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ สถานีวิทยุกระจายเสียงของชุมชนและสถานีวิทยุกระจายเสียงของเอกชน โดยทิศทางของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ จะเป็นการจัดและผลิตรายการให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย มีการประเมินและหารายได้ที่เหมาะสมกับการดำเนินงานเพื่อความอยู่รอดของสถานี นอกจากนี้แล้วการจัดและผลิตรายการทางอินเทอร์เน็ต ก็มีแนวโน้มว่าจะได้รับความนิยมมากขึ้นตามพัฒนาการของเทคโนโลยี

ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีดิจิทัล (digital) และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดรายการและการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง โดยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น สามารถทำให้แปลงข้อมูลต่างๆ เช่น เสียง ภาพ ให้อยู่ในรูปแบบของรหัสตัวเลขฐาน 2 (binary code) หรือ ข้อมูลถูกแปลงให้เป็น (สัญญาณ) ภาษาดิจิทัล จากนั้นจะสามารถบันทึกจัดเก็บและเผยแพร่ผ่านสื่อใดๆ ที่ใช้ภาษาดิจิทัลได้ทั้งสิ้น เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้เกิดการโน้มเข้าหากันระหว่างสื่อ (convergence) เช่น ข้อมูลเสียงเพลงที่บันทึกด้วยระบบดิจิทัล สามารถฟังได้ทั้งจากสถานีวิทยุกระจายเสียง ขณะเดียวกันก็สามารถฟังบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ เป็นต้น (จิราภรณ์ สุวรรณวาจกกสิกิจ, 2556)

ดังนั้น เทคโนโลยีดิจิทัล จึงมีผลต่อการจัดรายการในหลายมิติ (จิราภรณ์ สุวรรณวาจกกสิกิจ, 2556) เช่น

1) การเพิ่มช่องทางการเผยแพร่รายการ การจัดการกระจายเสียงของสถานี นอกจากจะกำหนดให้มีผังการกระจายเสียงทางสถานี (radio broadcasting) ตามปกติแล้วยังสามารถจัดผังการกระจายเสียงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (web casting) ควบคู่ไปด้วยกันได้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังเลือกเปิดรับตามความต้องการหรืออาจจัดผังการกระจายเสียงเฉพาะเป็นสถานีวิทยุบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (net only) ก็ได้

2) การกำหนดกลุ่มผู้ฟังรายการ เนื่องจากสื่อที่จะเป็นช่องทางการกระจายเสียงมีหลายช่องทางมากขึ้น ดังนั้น การวางแผนการจัดรายการอาจกำหนดกลุ่มผู้ฟังที่เป็นกลุ่มเฉพาะเจาะจงได้มากยิ่งขึ้น เช่น กลุ่มผู้ฟังเพลงไทย กลุ่มผู้ฟังหมอลำ กลุ่มผู้ฟังเพลงแจ๊ส เป็นต้น

3) ความสะดวกด้านวัสดุการจัดและผลิตรายการ หลังจากการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้วัสดุที่ใช้ในการจัดและผลิตรายการเปลี่ยนแปลงไป เช่น แต่เดิมการจัดและผลิตรายการเพลง ดิเจต้องจัดเตรียมหอบหิ้วแผ่นเสียงจำนวนไม่น้อยเพื่อใช้ในรายการครั้งหนึ่งๆ แต่ใน

ยุคดิจิทัล เพลงหลากหลายถูกโปรแกรมลงในระบบคอมพิวเตอร์ของสถานีฯ ให้เลือกใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว คุณภาพเสียงยอดเยี่ยม เป็นต้น

4) คุณภาพการกระจายเสียงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้การกระจายเสียงด้วยเครื่องส่งระบบดิจิทัลสามารถให้คุณภาพเสียงที่ดีเยี่ยม ดังนั้น ข้อจำกัดในการนำเสนอรายการเพลงผ่านสถานีฯ ที่แม้จะกระจายเสียงด้วยระบบ เอ.เอ็ม. แต่ถ้าเป็นระบบ เอฟ.เอ็ม. ดิจิทัล ข้อจำกัดนั้น ก็ลดลงไป

นอกจากนี้ ลักษณะ คล้ายแก้ว (2556) ยังได้กล่าวถึงการเปลี่ยนถ่ายเทคโนโลยีการกระจายเสียงและแพร่ภาพจากระบบเดิมเป็นระบบดิจิทัลภายใน 5 ปีนับจากปี 2555 ทำให้จำนวนคลื่นความถี่มีมากขึ้นทั้งระบบ เอ.เอ็ม. และระบบ เอฟ. เอ็ม. ด้วยสัญญาณการออกอากาศที่มีประสิทธิภาพเสียงชัดเจน ไร้คลื่นแทรกและเสียงรบกวน รวมถึงไม่มีสัญญาณขาดหายขณะเคลื่อนที่ระหว่างการรับฟัง การหลอมรวมกับสื่อดิจิทัลอื่นๆ สามารถเชื่อมต่อกันได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น การรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงจึงสามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลา และทุกโอกาสผ่านอุปกรณ์พกพาทุกประเภททั้งที่มีสายและไร้สาย ทั้งผ่านระบบออนไลน์และไม่ผ่านระบบออนไลน์ (online and offline) ด้วยรูปแบบการรับฟังและช่องทางการออกอากาศที่หลากหลายจึงทำให้ลักษณะการรับฟังวิทยุกระจายเสียงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง

การพัฒนาของวิทยุกระจายเสียงต่อไปในอนาคตและศักยภาพของเครื่องรับวิทยุในระบบดิจิทัลจะทำให้ผู้ฟังสามารถสื่อสารกลับไปยังสถานีและ/หรือผู้จัดรายการได้ในทันที เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผู้ฟังรายการในรูปแบบการสื่อสารสองทาง ทั้งประเภทการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือการสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้ฟังกับผู้จัดรายการผ่านสื่อดิจิทัลประเภทต่างๆ ได้อย่างใกล้ชิด เช่น สื่อสังคมออนไลน์ สื่ออินเทอร์เน็ต แอปพลิเคชันทางโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ผู้ฟังยังสามารถแสวงหาข้อมูลของรายการโดยสืบค้นได้ทั้งภาพ วิดิทัศน์ ไฟล์เสียง ภาพกราฟิก หรือข้อความ (data text) ที่เกี่ยวกับสถานี รายการ ดีเจหรือผู้ดำเนินรายการ ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงและข่าวสารสาระอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การหลอมรวมสื่อกระจายเสียง การสื่อสาร โทรคมนาคม และเครือข่ายสื่อสารคอมพิวเตอร์ เป็นเหตุปัจจัยสำคัญทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารเพิ่มขึ้นจำนวนมหาศาล ทั้งที่เป็นสื่อเก่าและสื่อใหม่ ผู้บริโภคจึงมีทางเลือกในการใช้สื่อมากขึ้นและมีพฤติกรรมบริโภคสื่อหลายสื่อในเวลาเดียวกัน โทรศัพท์ยังคงเป็นสื่อกระแสหลักที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง สื่อออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์ก็มีแนวโน้มที่จะเติบโตในทิศทางที่เป็นบวก ขณะที่การใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงกลับเป็นไปในทิศทางตรงข้าม ผู้บริโภคใช้สื่อน้อยลงและให้ความสนใจกับสื่อโทรศัพท์ มีจำนวนช่องออกอากาศมากขึ้นทั้งระบบดาวเทียม ระบบเคเบิล ระบบออนไลน์ ระบบบรอดแบนด์ และทีวี

ในระบบดิจิทัล ทำให้เกิดสถานีโทรทัศน์กว่า 100 สถานี และรายการโทรทัศน์อีกนับพันรายการ ทั้งในรูปแบบที่ดูฟรีและมีค่าใช้จ่าย ขณะที่สถานีวิทยุกระจายเสียงก็เกิดขึ้นหลายร้อยสถานีออกอากาศ ผ่านช่องทางสื่อใหม่ เช่น สถานีวิทยุออนไลน์ รับฟังได้ทางเว็บไซต์ (Internet Radio) สถานีวิทยุทาง สื่อสังคมออนไลน์ รับฟังทางเฟซบุ๊ก (Social network Radio) หรือรายการวิทยุที่กระจายเสียงทาง ไอพอด (Podcasting) และที่ยังไม่รวมการเกิดขึ้นของสื่อใหม่ ความนิยมที่มีต่อสื่อสังคมออนไลน์ นานาชนิด

แนวโน้มการจัดและการผลิตรายการของผู้ประกอบการธุรกิจวิทยุกระจายเสียง จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพเนื้อหารายการให้มีความลึก แปรตกใหม่ ด้วยรูปแบบและ ลีลาการนำเสนอที่แตกต่าง สร้างความสนใจให้กับผู้ฟังรายการ ขณะเดียวกันก็เชื่อมโยงรายการกับ สื่อดิจิทัล อื่นๆ ทั้งโทรทัศน์ดาวเทียม เคเบิลทีวี และนิตยสาร โดยการผสมผสานสื่อเก่าและ เทคโนโลยีดิจิทัลไว้ด้วยกัน เพื่อสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้ฟังรายการที่เปลี่ยนไป เนื้อหารายการ สามารถนำเสนอได้หลายช่อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น การผลิตข่าวที่สามารถนำเสนอ ได้ทุกประเภทของสื่อ ไม่เพียงแต่ในประเทศแต่ยังร่วมมือกับพันธมิตรต่างประเทศเพื่อนำไป ออกอากาศในประเทศเพื่อนบ้าน รองรับกับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน และการพัฒนาช่อง ทางการออกอากาศที่นอกเหนือจากคลื่นวิทยุ เช่น การผลิตรายการวิทยุพร้อมกับออกอากาศทาง สถานีโทรทัศน์ การจัดและการผลิตรายการสดนอกสถานที่ การนำผู้จัดรายการวิทยุหรือดีเจมาทำ กิจกรรมนอกพื้นที่ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นแนวโน้มการจัดและการ ผลิตรายการที่ทำให้ธุรกิจวิทยุกระจายเสียงสามารถอยู่รอดได้

นอกจากนี้รูปแบบการจัดและการผลิตทางรายการวิทยุกระจายเสียงต้องปรับตาม การใช้สื่อที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้บริโภคด้วย เช่น การจัดรายการวิทยุผ่านทางเว็บที่เห็นภาพ (web cam) หรือทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก (facebook) ยูทูบ (youtube) หรือเว็บบล็อก (web block) การให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการจัดและการผลิตรายการเองมากขึ้น เช่น การให้บริการดาวน์โหลดเพลง หรือร่วมจัดรายการทางแอปพลิเคชัน (Application) มือถือ เป็นต้น

ด้านแนวโน้มของผู้ฟังรายการวิทยุในยุคดิจิทัลที่การติดต่อสื่อสาร การแสดง ความคิดเห็น การสืบค้นข้อมูลต่างๆ สามารถทำได้ง่ายด้าย ทำให้ผู้รับสารมีความกระตือรือร้น (active audiences) ในการแสวงหาและเลือกรับข้อมูลข่าวสารรวมถึงแสดงตัวตนและการมีส่วนร่วม มากกว่าการเป็นผู้รับสารแบบตั้งรับ (passive audiences) ดังที่ปรากฏในอดีต ความใกล้ชิดที่เกิดขึ้น ระหว่างผู้ส่งสารของการสื่อสารมวลชนกับผู้รับสารในยุคสมัยจากนี้เป็นต้นไป ทำให้ผู้ฟังรายการ วิทยุกระจายเสียงทวีความสนใจและต้องการเป็นผู้ผลิตรายการเองมากขึ้น กอปรกับความก้าวหน้า ทางเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดและการผลิตรายการแบบไม่ซับซ้อน ผ่านช่องทางการออกอากาศที่

หลากหลาย ทำให้เกิดผู้จัดรายการประเภทสมัครเล่นที่ต้องการแสดงตัวตน หรือนำเสนอทางเลือกในการจัดและผลิตรายการด้วยรูปแบบ ลีลา วิธีการนำเสนอ ที่แปลกและแตกต่างจากรายการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงโดยทั่วไป

ทิศทางการจัดและผลิตรายการของผู้จัดรายการอิสระจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามช่องทางการออกอากาศ (platform) ที่หลากหลาย ทำให้การกระจุกตัวของกลุ่มผู้ประกอบการสถานีวิทยุกระจายเสียงมีน้อยลง ในขณะที่เดียวกันก็เกิดการจัดและผลิตรายการเพื่อคนฟังเฉพาะกลุ่ม (niche) มากขึ้น คนรุ่นใหม่จะมีช่องทางแสดงความคิดเห็นของตนเอง สื่อสารกับกลุ่มสังคมที่มีรสนิยมและความสนใจเรื่องเดียวกัน ถ้ายุคนี้สามารถสร้างกระแสความนิยมจากคนฟังกลุ่มเป้าหมายได้ ผู้ผลิตรายการก็อาจพัฒนาไปเป็นนักจัดรายการอาชีพหรือเป็นผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงต่อไปในอนาคต และเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลจะทำให้ภาพองค์กรรวมของสื่อไทยเปลี่ยนโฉมไปพร้อมกับพฤติกรรมของคนไทยในการบริโภคสื่อ แนวโน้มการจัดและการผลิตรายการทางวิทยุกระจายเสียงหลังจากนี้จึงเป็นยุคที่ผู้ฟังรายการจะเป็นผู้ที่กำหนดทิศทาง ความต้องการ ไปจนถึงการเป็นผู้จัดและผลิตรายการเองในที่สุด

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมข่าวสาร ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างไกลยิ่งขึ้น โดยมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มนุษย์ใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ยิ่งมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใด ความต้องการข่าวสารก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น (วุฒิชัย จานง, 2523: 3 อ้างถึงใน ลัดดา แคนบุญจันทร์, 2553)

มาร์เชล แมคลูฮัน (Marshall McLuhan, 1960 อ้างใน วิมลพรรณ อภาเวทและคณะ, 2554) กล่าวไว้ว่า ตัวสื่อ คือ สาร (medium is the message) แมคลูฮัน ไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อ แต่ให้ความสำคัญกับประเภทหรือรูปแบบของสื่อ กล่าวคือ การส่งข้อความใดไม่สำคัญเท่าการส่งข้อความผ่านสื่อชนิดใด แมคลูฮัน เชื่อว่า การเปลี่ยนตัวสื่อเท่านั้น ก็จะสามารถสร้างผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ได้ นวัตกรรมของสื่อหรือของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (media innovation) สามารถขับเคลื่อนให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดระยะทาง และเวลา แนวคิดของแมคลูฮันที่ว่า ตัวสื่อ คือ ตัวสารที่ต้องการส่งนั่นเอง (The medium is the message) เป็นแนวคิดที่ทำให้แมคลู

อันมีชื่อเสียงมากที่สุด สำหรับแมคลูอันแล้วแนวคิดนี้มีความหมายและคำอธิบายที่หลากหลาย เช่น Mc Luhan and Fiori (1967) กล่าวไว้ว่า

ประเด็นแรกคือ สื่อ หรือช่องทางในการสื่อสาร คือ ส่วนที่สำคัญที่สุดของการสื่อสาร เขามีความเชื่อว่า สื่อมีความสำคัญกว่าสาร เขากล่าวว่า สื่อที่เด่นในแต่ละยุคสมัยจะสามารถส่งผลและมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของผู้คนมากกว่าสิ่งที่สื่อที่นั้นส่งสารหรือส่งเนื้อหาไป ประเด็นต่อมา “สื่อ คือ กระบวนการ หรือสื่อ คือ ทักษะกระบวนการ” (The medium is the message) แมคลูอันกล่าวว่า แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนตัวอักษรออกหนึ่งตัว (จาก message เป็น massage) โครงสร้างเดิมของสื่อก็ยังจะสามารถที่จะส่งสารหรือยังสามารถที่จะสื่อสารตามที่ผู้ส่งต้องการได้ สื่อสามารถที่จะปรับเปลี่ยนและส่งต่อเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดผลต่อจิตสำนึก (conscious) อันสามารถส่งผลต่อการรับรู้ (perception) ของมนุษย์ในแต่ละระดับของสังคมได้ในที่สุด จากแนวคิดดังกล่าวได้ส่งผลสู่ประเด็นสำคัญของทฤษฎีฯ ที่เชื่อว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เชื่อว่า สื่อ (media) เป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการที่จะเป็นผู้กำหนดการสื่อสาร และท้ายสุดก็คือ การขึ้นาระบบสังคมวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการขึ้นในระดับของปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการคิด อารมณ์ และการแสดงออกต่างๆ จนกระทั่งการขยายผลการขึ้นสู่ระดับกลุ่มระดับองค์กรต่างๆ ในสังคม ดังเช่น จัดระบบกลไกต่างๆ ภายในตนเอง หรือภายในองค์กรตนเอง เข้าสู่สังคมแห่งความทันสมัย และทำทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ แนวคิดของแมคลูอันจะมีหลักวิธีการคิดที่คล้ายกับทฤษฎีแนวคิดของมาร์กซิสต์ (Marxist Theory) ที่กล่าวว่า “เศรษฐกิจคือ ตัวกำหนดกลไกทุกอย่างของสังคม” ในขณะที่แมคลูอัน กล่าวว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ ตัวกำหนดกลไกทุกอย่างของสังคม” (วิมลพรรณ อภาเวท และคณะ, 2554)

การเปิดรับข่าวสารของประชาชนจากสื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ คือ (McComb & Becker, 1979 อ้างถึงใน ยุวรัตน์ดา พานทอง, 2553)

- 1) เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์สิ่งต่างๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ควรรู้
- 2) เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความคิดเห็นของตนต่อสภาวะหรือเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวได้
- 3) เพื่อการพูดคุยสนทนา (discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับบุคคลอื่นได้
- 4) เพื่อต้องการมีส่วนร่วม (participation) เพื่อรับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบๆ ตัว

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน Atkin (1973 อ้างถึงใน ศรีนธ์ ยี่หลั่นสุวรรณ, 2558) พบ กล่าวว่า การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง การที่บุคคลมีการเปิดรับข่าวสารมาก ยิ่งจะส่งผลให้มีหูตาที่กว้างไกลมาก มีความรู้มากขึ้น มีความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่าบุคคลอื่นๆ ที่เปิดรับข่าวสารน้อยกว่า

Rogers and Sevenning (1969 อ้างถึงใน ศรีนธ์ ยี่หลั่นสุวรรณ, 2558) กล่าวว่า การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง บุคคลที่เปิดรับสื่อมวลชนซึ่งมีความครอบคลุมสื่อมวลชนถึง 5 ประเภท คือ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อภาพยนตร์ สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์หรือนิตยสาร สื่อโทรทัศน์ และในปัจจุบันยังมีสื่อโซเชียลมีเดีย ที่เป็นสื่อใหม่ที่มีคนนิยมใช้มากกว่าสื่อหลักข้างต้น

จากคำจำกัดความในข้างต้น “การเปิดรับข่าวสาร” สามารถสรุปได้ว่า การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารของประชาชนจากสื่อต่างๆ โดยข่าวสารต่างๆ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมของมนุษย์ ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้น เมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนเองทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์กับตนเอง โดยแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลมีการเลือกรับข่าวสารนั้นเกิดจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสารในด้านต่างๆ ได้แก่

1) *องค์ประกอบทางด้านจิตใจ* เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ ที่จะทำให้มนุษย์เกิดความสนใจ หรือเกิดความไม่สนใจต่อสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต จิตใจจะเป็นตัวกำหนดหรือสั่งการที่สำคัญ เช่น การเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้ตามทัศนคติ ประสบการณ์หรือความชอบส่วนตัวของแต่ละบุคคล

2) *องค์ประกอบทางด้านสังคม* เป็นองค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวของมนุษย์ เช่น ครอบครัว วัฒนธรรมประเพณี หรือลักษณะทางประชากรศาสตร์ เป็นต้น การที่มนุษย์จะเลือกเปิดรับข่าวสารใดหรือเลือกที่จะไม่เปิดรับข่าวสารใดนั้น อาจขึ้นอยู่กับสภาพจิตใจของมนุษย์และสภาพสังคมเป็นสำคัญ ในส่วนของสภาพจิตใจนั้น การที่มนุษย์จะเลือกเปิดรับข่าวสารใดอาจเกิดจากความรู้สึกส่วนตัว ที่ชอบ หรือ ไม่ชอบข่าวสารเหล่านั้นเป็นตัวกลางสำคัญในการที่จะกำหนดได้ว่าควร หรือ ไม่ควรรับข่าวสารนั้นๆ ต่อมา คือ ในส่วนของสภาพสังคม หากสังคมนอบข้างของมนุษย์ให้ความสนใจในการเปิดรับข่าวสารใดๆ เป็นพิเศษก็อาจจะส่งผลต่อการเกิดแรงบันดาลใจให้คนเรานั้นเกิดความสนใจตามบุคคลรอบข้าง นอกจากองค์ประกอบในด้านจิตใจและด้านสังคมที่ส่งผลต่อการเปิดรับข่าวสารของมนุษย์แล้ว

มนุษย์ยังมีการเลือกที่จะเปิดรับข่าวสาร โดยอาศัยหลักเกณฑ์สำคัญในการที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่จะชี้วัดว่า ควรเลือกเปิดรับข่าวสารนั้นๆ หรือไม่

การเปิดรับข่าวสาร ผู้รับสารอาจเปิดรับสาร โดยผ่านกระบวนการในการเลือกรับข่าวสาร ซึ่งกระบวนการในการเลือกรับข่าวสาร (Klapper, 1960 อ้างถึงใน ศรีนิตย์ ยี่หลั่นสุวรรณ, 2558) มี 4 ประการ ได้แก่

1) การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อหรือข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ตามความสนใจ และความต้องการของตน ทั้งนี้เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์มักต้องการที่จะปกป้อง รักษา และส่งเสริมความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept)

2) การเลือกสนใจ (Select Attention) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง โดยการเลือกเปิดรับข่าวสารจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ โดยปกติแล้วคนเรามักจะเลือกให้ความสนใจกับสิ่งที่สอดคล้องกับทัศนคติ ความคิด และความเชื่อดั้งเดิมของตน

3) การเลือกรับรู้ หรือตีความ (Selective Perception or Selection Interpretation) หมายถึง การรับรู้ และการตีความที่มีความเกี่ยวข้องกันเกือบจะเป็นสิ่งเดียวกัน การรับรู้ คือกระบวนการตีความหมายในสิ่งที่สนใจ บุคคลจะเลือกรับรู้ หรือเลือกตีความข่าวสารที่ได้ตามความเข้าใจของตนตามทัศนคติ ความต้องการ แรงจูงใจ หรือ สภาพอารมณ์ขณะนั้น และมักจะบิดเบือนข่าวสารนั้นให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนเอง

4) การเลือกจดจำ (Selective Retention) หมายถึง บุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะที่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการ รสนิยม ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความสนใจของตนเอง โดยจะลืมข่าวสารในส่วนที่ตัวเองไม่สนใจหรือไม่เห็นด้วย หรือเรื่องที่ขัดแย้งกับความคิดของตัวเองข่าวสารที่คนเราจดจำ นั้น มักมีเนื้อหาที่จะช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุน ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ค่านิยม หรือความเชื่อของแต่ละคนที่มีอยู่เดิมให้มีความมั่นคงชัดเจนยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงให้ยากขึ้น เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในโอกาสต่อไป ส่วนหนึ่งอาจนำไปใช้เมื่อเกิดความรู้สึกขัดแย้งกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งนี้ กระบวนการเลือกสรรของผู้รับสาร เปรียบเสมือนการกรองข่าวสารในการรับรู้ของตน โดยจะเปิดรับ รับรู้และจดจำข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็น และความสนใจของตนเอง

จากทฤษฎีดังกล่าว การเลือกเปิดรับข่าวสารนั้น มีโอกาสเข้าถึงการรับรู้ของผู้เปิดรับได้ไม่มากนัก เพราะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกหลายขั้นตอน ในขณะที่มีข่าวสารต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ให้ผู้เปิดรับได้เลือกดู ฟัง สนใจ และจดจำ ดังนั้น จึงต้องพยายามทำให้ข่าวสารมีจุดเด่นออกมา เพื่อให้สามารถผ่านขั้นตอนของการเปิดรับสารของผู้เปิดรับให้ได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคลนั้น ฮันต์ และ รูเบน (Hunt & Ruben, อ้างถึงใน ศรีนธ์ ยี่หั่นสุวรรณ, 2558) ได้กล่าวถึงปัจจัยหลักๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคลไว้ ดังต่อไปนี้

1) ความต้องการ (Need) ปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งในกระบวนการเลือกของมนุษย์ คือความต้องการ ความต้องการทุกอย่างของมนุษย์ทั้งความต้องการทางกายและทางใจ ความต้องการระดับสูงและความต้องการระดับต่างๆ ย่อมเป็นตัวกำหนดการเลือกของเรา เราย่อมเลือกตอบสนองความต้องการของเราเอง เพื่อให้ได้ข่าวสารที่ต้องการ เพื่อแสดงรสนิยม เพื่อการยอมรับในสังคม และเพื่อความพอใจ

2) ทักษะคิดและค่านิยม (Attitude and Values) ทักษะคิด คือ ความชอบและมีใจโน้มเอียง (Preference and Predisposition) ต่อเรื่องต่างๆ ส่วนค่านิยม คือ หลักพื้นฐานที่เรายึดถือเป็นความรู้สึกที่เรารู้สึกที่เราควรจะทำหรือไม่ควรทำอะไร ในการมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและคน ซึ่งทักษะคิดและค่านิยมมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเลือกใช้สื่อมวลชน การเลือกข่าวสาร การเลือกตีความหมายและการเลือกจดจำ

3) เป้าหมาย (Goal) มนุษย์ทุกคนมีเป้าหมาย ทุกคนกำหนดเป้าหมายในการดำเนินชีวิต ทั้งในเรื่องอาชีพ การเข้าสมาคม การพักผ่อน เป้าหมายของกิจกรรมต่างๆ ที่เรากำหนดขึ้นนั้น จะมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อมวลชน การเลือกข่าวสาร การเลือกตีความหมาย และการเลือกจดจำ เพื่อสนองเป้าหมายของตนเอง

4) ความสามารถ (Capability) ความสามารถของเราเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมทั้งความสามารถด้านภาษา ก็มีอิทธิพลต่อเราในการที่จะเลือกรับข่าวสาร เลือกตีความหมาย และเลือกเก็บเนื้อหาของข่าวนั้นไว้เช่นกัน

5) การใช้ประโยชน์ (Utility) โดยทั่วไปแล้ว คนเรามักจะให้ความสนใจและใช้ความพยายามในการที่จะเข้าใจและจดจำข่าวสารที่เราสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

6) สไตล์ในการสื่อสาร (Communication Style) การเป็นผู้รับสารของเรานั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสไตล์ในการสื่อสารของเรา คือ ความชอบหรือไม่ชอบสื่อบางประเภท ดังนั้น บางคนจึงชอบฟังวิทยุ บางคนชอบดูโทรทัศน์ หรือบางคนชอบอ่านหนังสือพิมพ์

7) สถานะ (Context) สถานะในที่นี้หมายถึง สถานที่ บุคคล และเวลาที่อยู่ในสถานการณ์ การสื่อสาร สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเลือกของผู้รับสาร การมีคนอื่นอยู่ด้วยมีอิทธิพลตรงต่อการเลือกใช้สื่อและข่าวสาร การเลือกตีความหมายและเลือกจดจำข่าวสาร การที่เราต้องถูกมองว่าเป็นอย่างไร การที่เราคิดว่าคนอื่นมองเราอย่างไร เราเชื่อว่าคนอื่นคาดหวังอะไรจากเราและการที่คิดว่าคนอื่นคิดว่าเราอยู่ในสถานการณ์อะไร ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการเลือกของเรา

8) ประสบการณ์และนิสัย (Experience and Habit) ในฐานะของผู้รับสาร ผู้รับสารแต่ละคนพัฒนานิสัยการรับสารอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ในการรับข่าวสารของเรา เราพัฒนาความชอบสื่อชนิดใดชนิดหนึ่ง รายการประเภทใดประเภทหนึ่ง ดังนั้นเราจึงเลือกใช้สื่อชนิดใดชนิดหนึ่ง สนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง และเลือกจดจำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป การเลือกเปิดรับข่าวสารเป็นกระบวนการภายในของตัวบุคคลที่พิจารณาว่าตนเองพร้อมที่จะเปิดรับข่าวสารหรือไม่ จะเลือกเปิดรับสารประเภทไหน จากสื่อไหน และเวลาใด เพื่อตอบสนองความต้องการภายในของบุคคล 4 ด้าน คือ ต้องการรู้เหตุการณ์ เพื่อช่วยตัดสินใจ เพื่อการพูดคุยสนทนา และการต้องการมีส่วนร่วม ซึ่งสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกันนั้น ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร ภูมิหลังการศึกษาและสถานภาพทางสังคม ความสามารถในการรับสารบุคลิกภาพ

นอกจากนี้ กระบวนการเลือกรับข่าวสาร มักจะเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ และกระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา คือผู้รับสารเลือกรับรู้ โดยผู้รับสารมักจะเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจความต้องการของตนเอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ (ไวไลลักษณะ ศุภกิจดำนนท์ และสุทธิติ ชัดติยะ, 2552) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้แสดงออกในด้านบวกหรือลบ มีความสัมพันธ์ต่อการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการ ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้น เมื่อบุคคลได้รับหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในสิ่งที่ต้องการในระดับหนึ่งและความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น หากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง (อนงค์ เอื้อวัฒนา, 2542) และความพึงพอใจเป็นผลมาจากองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน คือ ความต้องการหรือความคาดหวังของบุคคล แรงผลักดันที่นำไปสู่พฤติกรรม และการกระทำและเป้าหมายที่ต้องการบรรลุในเรื่องนั้นๆ (Mullins อ้างถึงใน สุริยา โอทยากุล, 2544 หน้า 14)

ถ้าต้องการวัดความพึงพอใจต่อการให้บริการของหน่วยงานของรัฐนั้นควรทำใน 5 ด้าน ได้แก่

- 1) การให้บริการอย่างเสมอภาค (equitable service)
- 2) การให้บริการที่ตรงเวลา (timely service)
- 3) การให้บริการอย่างพอเพียง (ample service)
- 4) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (continuous service)

5) การให้บริการอย่างก้าวหน้า (progressive service) (Milet 1954 อ้างถึงใน เกติณี ศรีคงอยู่, 2543, หน้า 27)

สุชาดา เดชการ (2550 อ้างถึงใน ชีรารักษ์ โภธิสุวรรณ, 2558) ได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจ คือ ทัศนคติอย่างหนึ่งที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่โดยการแสดงออกที่ค่อนข้างจะสลับซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจโดยตรง แต่สามารถวัดได้โดยทางอ้อม โดยการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้น และการแสดงความคิดเห็นนั้นจะต้องตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง จึงจะสามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้

นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่อธิบายถึงความหมายความพึงพอใจไว้อีกหลายคน ดังนี้ พรรณี ชูทัยเจนจิต (2550) ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึกที่ประทับใจต่อสิ่งเร้าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสินค้าและบริการ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด .

อารีย์ พันธุ์ฉนิ (2546) กล่าวถึง ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือเป็นไปตามที่ตนเองต้องการ และความรู้สึกดังกล่าวนี้จะลดลง ถ้าหากความต้องการหรือเป้าหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งระดับความพึงพอใจจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการบริการ

โดยสรุป ความพึงพอใจจึงเป็นความรู้สึกของบุคคลในทางบวก เป็นความรู้สึกชอบ ประทับใจต่อสิ่งที่ตนได้รับ ได้เห็น ได้ฟัง โดยสิ่งนั้นตอบสนองทางด้านร่างกายหรือทางจิตใจ ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง จึงเป็นความรู้สึกในเชิงบวกของผู้ฟัง ที่ผู้ฟังได้รับการตอบสนองตามความต้องการ เช่น ฟังเพลงที่ชอบ ฟังสารคดีท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ฟังผู้รู้สนทนาในเรื่องที่สนใจอย่างออกรส และได้มุมมองที่แปลกใหม่ ทั้งนี้ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะทางประชากร ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ และประสบการณ์ที่ได้รับ

การวัดความพึงพอใจ สามารถดำเนินการได้ ดังต่อไปนี้

1) การใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจ ซึ่งวัดเป็นระดับความพึงพอใจให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น สาโรจน์ ไสยสมบัติ (2534 อ้างถึงใน ชีรารักษ์ โภธิสุวรรณ, 2558) อธิบายว่า การใช้แบบสอบถามเป็นวิธีที่นิยมกันอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง โดยการขอความร่วมมือจากบุคคลที่ต้องการวัด แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบไว้ให้ เลือกตอบ หรือเป็นคำตอบอิสระ โดยคำตอบที่ถามอาจจะถามถึงความพึงพอใจในด้านต่างๆ ที่หน่วยงานกำลังให้บริการอยู่ เช่น ลักษณะของการให้บริการ สถานที่ให้บริการ ระยะเวลาในการให้บริการ บุคลากรที่ให้บริการ เป็นต้น การวัดความพึงพอใจด้วยแบบสอบถามในรายการ

วิฤกษ์กระจายเสียงจะวัดในด้านเนื้อหารายการ รูปแบบรายการ ผู้ดำเนินรายการ เวลาการออกอากาศ การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง

2) การใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจ ผู้ตอบจะให้ข้อมูลในทางตรงเป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบตอบด้วยคำพูด และข้อเขียนของตนเองผู้ตอบตอบโดยอิสระ เป็นข้อมูลที่ได้ในเชิงคุณภาพ

หากแบ่งการวัดความพึงพอใจที่ใช้แบบสัมภาษณ์หรือคำถามปลายเปิดตามคุณลักษณะของงาน (ปริยา วงศ์อนุตรโรจน์ (2532 อ้างถึงใน ชีรารักษ์ โภธิสุวรรณ, 2558) เป็น 2 ลักษณะคือ

2.1) แบบวัดความพึงพอใจงาน โดยทั่วไป เป็นแบบวัดที่วัดความพึงพอใจของบุคคลที่มีความสุขอยู่กับงานโดยส่วนรวม ตัวอย่างแบบวัดชนิดนี้ ได้แก่ แบบวัดของแฮกแมน และโอลแฮม (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2532 อ้างถึงใน ชีรารักษ์ โภธิสุวรรณ, 2558) ซึ่งมีเพียงข้อคำถาม 5 ข้อ เป็นลักษณะแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่ามีข้อ 2 และข้อ 5 เป็นคำถามนิเสธ

2.2) แบบวัดความพึงพอใจเฉพาะเกี่ยวกับงานของแบบวัดนี้เป็นการวัดความพึงพอใจในแต่ละด้าน ตัวอย่างแบบวัดชนิดนี้ ได้แก่ แบบวัดของแฮกแมนและโอลแฮม แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มีข้อความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านรายได้ ความมั่นคงในงาน มิตรสัมพันธ์ ผู้บังคับบัญชา และความก้าวหน้า

3) การใช้แบบสังเกต เป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจ โดยจะสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา จะทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้ฟัง จำเป็นต้องมีแบบแผน ที่แน่นอนจึงสามารถประเมินระดับความพึงพอใจได้

พิมล เมฆสวัสดิ์ (2549) อธิบายถึง แนวทางการเสริมสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นได้ สามารถดำเนินการผ่านขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

(1) ตรวจสอบความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้ใช้อย่างสม่ำเสมอผ่านการซักถามโดยตรง การสำรวจความคิดเห็น เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังและระดับความพึงพอใจในการบริการที่ผู้รับบริการหรือผู้ใช้มีต่อการให้บริการ ร่วมกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้ให้บริการที่เป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง ทั้งสองสิ่งจะทำให้ผู้ดำเนินการทราบถึงความคาดหวัง และความพึงพอใจในการบริการที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการให้บริการที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้รับบริการหรือผู้ให้บริการได้

(2) กำหนดเป้าหมาย และทิศทางขององค์กรให้ชัดเจน ซึ่งผู้ดำเนินการจะต้องกำหนดทิศทางและจุดยืนของหน่วยงานให้ชัดเจน นั่นคือ มีเป้าหมายที่จะตอบสนองต่อความ

คาดหวังของผู้รับบริการหรือผู้ใช้ โดยมีความสอดคล้องต่อแนวโน้มพฤติกรรมของผู้รับบริการหรือผู้ใช้ และความพร้อมของผู้ให้บริการที่จะดำเนินการให้มีคุณภาพ

(3) กำหนดยุทธศาสตร์การให้บริการที่มีประสิทธิภาพ โดยจะต้องมีการกำหนดฐานะของตนเองในการแข่งขันด้านการบริการ กำหนดกลุ่มผู้รับบริการเป้าหมาย ศึกษาจุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง จากนั้นจึงกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ร่วมกับการนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาปรับใช้เพื่อให้เกิดการบริการที่สะดวกรวดเร็ว ทันสมัย และสามารถเข้าถึงผู้รับบริการหรือผู้ใช้บริการจำนวนมากได้

(4) พัฒนาคุณภาพและความสัมพันธ์ในกลุ่มบุคลากรให้บริการ เพื่อให้ผู้ให้บริการทุกคนมีความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน รับผิดชอบต่อการสร้างสรรค์ ความเอาใจใส่ ทুমเทในการทำงาน โดยมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างเสริมคุณภาพในการให้บริการ

(5) นำกลยุทธ์การสร้างความพึงพอใจต่อผู้รับบริการหรือผู้ใช้ไปปฏิบัติ และประเมินผลผ่านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการหรือผู้ใช้ มีการกำหนดเป้าหมายและเกณฑ์วัดที่ชัดเจน รวมถึงผลตอบแทนการปฏิบัติตามเป้าหมายเพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานบริการตามกลยุทธ์ที่วางไว้

กล่าวโดยสรุป ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่ได้แสดงออก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการ เป็นผลมาจากความต้องการหรือความคาดหวังของบุคคล แรงผลักดันที่นำไปสู่พฤติกรรมและการกระทำ และเป้าหมายที่ต้องการบรรลุในเรื่องนั้นๆ เกิดขึ้นจากความต้องการ (needs) ซึ่งความต้องการของแต่ละคนจะมีที่มาต่างกัน ลือจึงเป็นตัวเสริมหรือทดแทนบริการต่างๆ ที่หายไป ดังนั้นการเปิดรับลือจะเป็นตัวสนับสนุนการเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมของกลุ่มในสังคม และหากจะวัดความพึงพอใจ วิธีที่นิยมทำโดยใช้แบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือจากบุคคลที่ต้องการวัด แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ หรือเป็นคำตอบอิสระ อาจจะถามถึงความพึงพอใจในด้านต่างๆ ที่หน่วยงานกำลังให้บริการอยู่ และการใช้แบบสัมภาษณ์ แนวทางการสร้างความพึงพอใจ คือ ตรวจสอบความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ใช้อย่างสม่ำเสมอ กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ พัฒนาความสัมพันธ์และนำกลยุทธ์มาประเมินผลและสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

4. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

พฤติกรรมและปรากฏการณ์ในสังคมมนุษย์ต่างเกี่ยวข้องในเชิงหน้าที่ต่อกัน กล่าวคือ มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ ทั้งแบบลูกโซ่และแบบวงจร ดังนั้น พฤติกรรมของมนุษย์จึงอาจอธิบายได้ว่าเกิดขึ้นจากความต้องการ (needs) ซึ่งความต้องการของแต่ละคนจะมีที่มาต่างๆ กัน (ยุบล เบญจรงค์กิจ อ้างถึงใน ฉินชานันต์ มากทอง, 2556)

มนุษย์มีความต้องการที่แตกต่างกันหลายด้าน เช่น ผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงเป็นผู้บริโภคข่าวสารที่มีความต้องการในการรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง เพื่อใช้ในการตัดสินใจ และใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป้าหมายของสถานีวิทยุคือผลิตรายการวิทยุให้ตรงใจกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด รายการที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันคือรายการข่าวและเพลงถือเป็นรายการที่ยังคงเป็นพื้นฐานของสถานีวิทยุในทุกๆ คลื่นความถี่และถือว่ามีสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้ระดับหนึ่ง ซึ่งความต้องการของผู้ฟัง แบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้ (บุญเกื้อ คอรรหาเวช พ.ศ. 2552 อ้างถึงใน ฉันทฎกร ไก่ขุนทด, 2552)

1) ความต้องการภายนอก ได้แก่ ความต้องการความรู้ในข่าวสารบ้านเมือง เหตุการณ์ต่างๆ สนใจที่อาคารเพื่อประเทืองสติปัญญา

2) ความต้องการภายใน ได้แก่ ความต้องการทางด้านอารมณ์และจิตใจ เป็นความต้องการภายในของแต่ละบุคคล รายการที่ตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มนี้ ได้แก่ รายการเพลง มีวสิทวิดีโอ บันเทิง ดนตรี ละคร และการแสดงตลก เป็นต้น

แนวคิดด้านความต้องการฟังรายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่มีหน้าที่ในการให้บริการตามที่มนุษย์ต้องการ และคาดหวังให้เป็นสื่อที่มีผู้ฟังเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความแตกต่างของผู้ฟังทางด้านประชากรศาสตร์ คือ เพศ อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ภูมิถิ่นนา ดังนั้น จึงต้องมีการสำรวจความต้องการของผู้ฟัง ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการดำเนินงานวิทยุกระจายเสียงเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกคน (พัชรี เพชรอักษร 2555 อ้างถึงใน วนภรณ์ จักรมานนท์, 2557) ด้วยความต้องการของวิทยุกระจายเสียงมีปัจจัยสำคัญนั่นคือผู้ฟัง ปัจจัยด้านผู้ฟังการกำหนดกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายเป็นการแบ่งผู้ฟังออกเป็นผู้ฟังกลุ่มผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม แบ่งได้ตามวิถีชีวิตหรือสภาวะทางประชากรศาสตร์ เช่น เพศ วัย การศึกษาอาชีพ มาเป็นกรอบในการแบ่งผู้ฟัง เป็นต้น ซึ่งผู้จัดรายการสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้ดีโดยการจัดรายการที่สนองต่อความต้องการให้เกิดประโยชน์สุขแก่ผู้ฟังได้เช่นกันดังนั้นความต้องการของผู้ฟังจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้จัดรายการต้องทราบ เพื่อจัดรูปแบบรายการ ประเภทรายการให้เป็นที่ต้องการของผู้ฟัง การทราบความต้องการข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ฟังจะช่วยให้ผู้จัดรายการสามารถเลือก

ประเภทเนื้อหา รูปแบบตลอดจนเวลาเสนอรายการ ได้ตรงความต้องการของกลุ่มผู้ฟัง ได้อีกด้วย นอกจากนี้การศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของกลุ่มผู้ฟังแล้วการศึกษาความต้องการด้านสื่อมวลชนก็เป็นเรื่องสำคัญด้วยเช่นกัน

แคทซ์ (Katz) และคณะ (สิริพงษ์ สงวนนวน, 2552 อ้างถึงใน วนภรณ์ จักรมานนท์ , 2557) ได้ศึกษาตามความต้องการของผู้ใช้สื่อมวลชนในประเทศอิสราเอลเพื่อสำรวจและสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดความต้องการทางจิตใจและสังคมของผู้รับสารผลการศึกษานำมาจัดองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้

1) Mode เป็นลักษณะความต้องการ ได้แก่ ความต้องการให้เพิ่มมากขึ้น ความต้องการให้น้อยลง และต้องการให้ได้มา

2) Connection คือ จุดประสงค์การติดต่อของบุคคลกับสิ่งภายนอก คือ การติดต่อเพื่อรับข่าวสารข้อมูล การติดต่อเพื่อความพอใจและประสบการณ์ทางอารมณ์ การติดต่อเพื่อความเชื่อถือความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพ และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์

3) Referent คือ บุคคลหรือสิ่งภายนอกที่มนุษย์โยงการติดต่อไปสู่ ได้แก่ ตนเอง ครอบครัว เพื่อนฝูง สังคม รัฐบาล ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม โลก และสิ่งอื่นๆ ภายนอก

จากองค์ประกอบ 3 ประการข้างต้นแล้ว แคทซ์ (Katz) และคณะ (Katz and others, 1974) ได้สร้างข้อความแสดงถึงความต้องการของบุคคลที่จะใช้สื่อเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตน และได้นำข้อความทั้งหมดมาแยกกลุ่มความได้นำข้อความทั้งหมดมาแยกกลุ่มตามความต้องการลักษณะทาง Cognitive Need Affective Need Integrative Need และ Escape Need ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1) Cognitive Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อรับรู้ข่าวสารความรู้และความเข้าใจในตัวบุคคล เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ

2) Affective Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อความพึงพอใจหรือได้รับประสบการณ์ทางอารมณ์ รวมทั้งในเรื่องความสวยงามหรือศิลปะต่างๆ

3) Integrative Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพอันเป็นที่ยอมรับ

4) Escape Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ

แมกซ์เวลล์ อี.แมคคอมบล์ และลี บี. เบคเคอร์ (Mawell E. McCombs and Lee B. Becker, 1979 อ้างถึงใน ดวงพร กำพลประเสริฐ, 2551) ได้กล่าวไว้ในเรื่องการใช้สื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ คือ

1) ต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการสังเกตการณ์และติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ จากสื่อมวลชนเพื่อให้รู้ทันต่อเหตุการณ์ให้ทันสมัยและรู้ว่าอะไรมีความสำคัญพอที่จะเรียนรู้

2) ต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันการรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะหรือเหตุการณ์ๆ ตัว

3) ต้องการข้อมูลเพื่อการพูดคุยหรือสนทนา (Discussion) โดยการรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่น

4) ต้องการมีส่วนร่วม (Participating) ในเหตุการณ์และความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว

5) ต้องการเสริมความคิดเห็น หรือการสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement)

6) ต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์

แมคควอล (McQuail, 1987 อ้างถึงใน ฉิษานันท์ มากทอง, 2556) ได้ศึกษาตัวแปรความต้องการที่ผู้รับสารต้องการจากสื่อมวลชนกับการใช้สื่อมวลชนโดยผู้รับสาร ดังนี้

1) ความต้องการสารสนเทศ

1.1) เพื่อทราบถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สภาพปัจจุบันที่อยู่รอบตัว และสภาพปัจจุบันของสังคมและโลก

1.2) เพื่อแสวงหาข้อแนะนำในทางปฏิบัติหรือความคิดเห็นและในการตัดสินใจ

1.3) เพื่อสนองต่อความอยากรู้อยากเห็น และสนองต่อความสนใจต่างๆ ไป

1.4) เพื่อเป็นการเรียนรู้ เป็นการศึกษาด้วยตนเอง

1.5) เพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกที่มั่นคง โดยใช้ความรู้ที่ได้มาจากสื่อมวลชน

2) ความต้องการสร้างควมมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล

2.1) เพื่อหาแรงเสริมแก่ค่านิยมส่วนบุคคล

2.2) เพื่อหาตัวแบบอย่างทางพฤติกรรม

2.3 เพื่อแสดงออกร่วมกับค่านิยมของคนอื่นๆ ในสื่อมวลชน

2.4) เพื่อเข้าใจตนเอง

3) ความต้องการการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

3.1) เพื่อเข้าใจในสภาพแวดล้อมของผู้อื่น

- 3.2) เพื่อแสดงออกร่วมกับผู้อื่น และเกิดความรู้สึกในลักษณะที่เป็นเจ้าของ
- 3.3) เพื่อนำไปใช้ในการสนทนา และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
- 3.4) เพื่อใช้แทนเพื่อน
- 3.5) เพื่อช่วยในการดำเนินบทบาททางสังคม
- 3.6) เพื่อสร้างสายสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อนและสังคม
- 4) ความต้องการความบันเทิง
 - 4.1) เพื่อหลีกเลี่ยง หรือหลีกเลี่ยงจากปัญหาต่าง ๆ
 - 4.2) เพื่อผ่อนคลาย
 - 4.3) เพื่อได้วัฒนธรรมที่เป็นของแท้ และได้รับความสนุกสนาน
 - 4.4) เพื่อได้มีอะไรทำเพื่อใช้เวลาให้หมดไป
 - 4.5) เพื่อปลดปล่อยอารมณ์
 - 4.6) เพื่อเป็นการกระตุ้นทางเพศ

เมื่อมนุษย์ต้องการฟังวิทยุกระจายเสียง วิทยุกระจายเสียงก็เป็นสื่อเพื่อสนองตอบความต้องการ และสื่อวิทยุกระจายเสียงก็จะกลายเป็นสื่อมวลชนไป เพราะมีผู้คนที่ต้องการใช้พร้อมๆ กันเป็นจำนวนมาก หากสื่อใดที่เราใช้เพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้รับกับผู้ฟัง นอกจากสื่ออื่นจะเกิดมาเพื่อสนองความต้องการในการติดต่อสื่อสารแล้ว ยังมีแนวคิดหรือหลักการสำคัญที่กำกับด้วยว่า ถ้าจะให้การสื่อสารนั้นประสบความสำเร็จด้วยดี เราจะต้องจัดการเนื้อหาของข่าวสารอย่างไร จึงจะได้รับความสนใจและสนองต่อความต้องการของผู้รับด้วย (วนภรณ์ จักรมานนท์, 2557)

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นจากความต้องการ ซึ่งความต้องการของแต่ละบุคคลมีที่มาแตกต่างกัน ส่วนความต้องการใช้สื่อมวลชนของมนุษย์มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการสารสนเทศ สร้างความมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคลต้องการรวมตัว และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และต้องการความบันเทิง ดังนั้นการวิจัย เรื่อง การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M.103.75 MHz จึงต้องการศึกษา ความต้องการของผู้ฟัง ทั้งจากด้านเนื้อหาและวิธีนำเสนอรายการ ด้านเวลา การออกอากาศและด้านการมีส่วนร่วม เพื่อจะดำเนินการปรับปรุงผังรายการและการผลิตรายการให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่อไป

5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร

ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันของบุคคล มีผลต่อการเปิดรับสื่อของบุคคล ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารอีกด้วย

จิราภรณ์ สุวรรณวาทกิจ (2556 อ้างถึงใน นิคม แก้วทันคำ, 2556) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ผู้ฟังถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยวัตถุประสงค์ของการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เพื่อที่จะหาความคล้ายคลึงกันในความสนใจ ความต้องการของผู้ฟัง ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพในการจัดรายการวิทยุให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟัง เพื่อเข้าถึงผู้ฟังให้ได้มากที่สุด และทำให้ผู้ฟังติดตาม สามารถรักษายอดจำนวนผู้ฟังรายการวิทยุของสถานีไว้ได้ ทั้งนี้การที่จะบรรลุเป้าหมายได้ สถานีต้องสามารถจัดรายการตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้ และการที่จะตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้ ผู้จัดรายการต้องรู้จักผู้ฟัง รู้ว่าผู้ฟังเป็นใคร ซึ่งจะต้องมีการกำหนดผู้ฟังที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ในการจัดรายการของสถานี

การกำหนดกลุ่มผู้ฟัง นอกจากจะช่วยให้ทราบว่าจะสื่อสารถึงใคร เนื่องจากวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชน ผู้รับสารเป็นมวลชน โดยธรรมชาติของมวลชนจะเป็นกลุ่มคนที่มีลักษณะแตกต่างกัน ทั้งในด้าน เพศ วัย ระดับการศึกษา เป็นต้น ดังนั้นการกำหนดกลุ่มผู้ฟัง เช่น ผู้ฟังรายการเป็นเด็กและเยาวชน การกำหนดกลุ่มผู้ฟังที่ชัดเจนเช่นนี้จะช่วยลดความแตกต่างของผู้ฟัง ทำให้สามารถวางแผนการจัดรายการ

การผลิต และการออกอากาศรายการสอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการได้ดียิ่งขึ้น การแบ่งผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายกับผู้ฟังทั่วไป การจัดรายการเพื่อสนองผู้ฟังทั้ง 2 กลุ่มนั้น ทำให้ทราบว่าจะจัดรายการและผลิตรายการที่มีเนื้อหา รูปแบบรายการได้ตรงกับความต้องการของผู้ฟัง รายการจึงจะเป็นที่ยอมรับจากผู้ฟัง รายการที่ได้รับความนิยมและประสบความสำเร็จ และเป็นที่ถูกใจของผู้ฟังมีความสำคัญต่อสถานี เพราะว่าการจัดรายการและผลิตรายการต้องมีกลุ่มเป้าหมาย

แนวทางการกำหนดกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย หลักการทั่วไปนิยมกำหนดกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายโดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาจากปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยรูปแบบการดำเนินชีวิต

1) ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากร เป็นการแบ่งกลุ่มผู้ฟังรายการตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย เชื้อชาติ ศาสนา

2) ปัจจัยทางจิตวิทยา เป็นการพิจารณาจำแนกผู้ฟัง โดยคำนึงถึงทัศนคติ ค่านิยมของผู้ฟัง

3) ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ใช้จัดกลุ่มผู้ฟังโดยพิจารณาจากความคล้ายคลึงในการดำเนินชีวิต

กิจ (อ้างถึงใน ฉินชานันต์ มากทอง 2556) กล่าวว่า พฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอกมากระตุ้น เป็นความเชื่อวามมนุษย์ดำเนินชีวิตตามแบบฉบับที่สังคมได้วางเป็นแม่บทไว้ให้ พฤติกรรมของคนที่มีอายุในวัยเดียวกันจะเป็นเช่นเดียวกัน เนื่องจากสภาพสังคมได้วางแบบอย่างไว้ให้แล้ว สำหรับคนรุ่นนั้นๆ สังคมทำให้ผู้หญิงมีลักษณะนิสัยพฤติกรรมแตกต่างจากผู้ชาย คนที่มีการศึกษา มีพฤติกรรมแตกต่างจากคนที่ด้อยการศึกษา กล่าวโดยสรุปคือแนวคิดด้านประชากรศาสตร์ เชื่อว่า คนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย ลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสารจากสื่อมวลชนดังนี้ คือ

1) เพศ พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย คือ เพศหญิงใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย ในขณะที่ผู้ชายนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า สอดคล้องกับปรมะ สตะเวทิน (2546: 112-118) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้ เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของเพศหญิงและเพศชายไว้แตกต่างกัน นอกจากนี้ พีระ จิร โสภณ (2531: 440-441) กล่าวไว้ว่า งานวิจัยทางนิเทศศาสตร์ชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงมักถูกโน้มน้าวได้ง่ายกว่าผู้ชายและมักเผยแพร่ความคิดเห็นที่ได้รับการจูงใจนั้นให้ผู้อื่นต่อไปด้วย

2) อายุ พบว่า ในวัยเด็กจะดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าสื่ออื่นๆ และจะใช้สื่อเพื่อความบันเทิง เช่น การ์ตูน เพลง เช่นเดียวกับวัยรุ่นจะใช้สื่อเพื่อความบันเทิงโดยฟังเพลงตามสมัยนิยมมากกว่าดูโทรทัศน์ และจะเปิดรับนิเทศสารและภาพยนตร์มากกว่าวัยอื่นๆ ส่วนวัยผู้ใหญ่ การเปิดรับโทรทัศน์วิทยุและหนังสือพิมพ์มีมากพอๆ กัน เมื่อถึงช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป ปริมาณการอ่านหนังสือพิมพ์จะลดลง และเมื่อถึงช่วงอายุ 55 - 60 ปี ซึ่งเป็นวัยเกษียณอายุทำงาน ปริมาณการดูโทรทัศน์จะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ปรมะ สตะเวทิน (2546: 113-114) กล่าวว่า อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกัน ในเรื่องความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้วคนที่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์ และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่มีอายุมาก สาเหตุที่มีความแตกต่างกัน เนื่องมาจากคนต่างรุ่นต่างวัยกันย่อมมีประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิดต่างกัน และพฤติกรรมแตกต่างกัน

ลักษณะในการใช้สื่อมวลชนก็ต่างกัน คนที่มีอายุมาก มักใช้สื่อเพื่อแสวงหาข่าวมากกว่าเพื่อความบันเทิง ในการฟังวิทยุก็เช่นกันคนที่มีอายุมากมักจะฟังรายการที่มีเนื้อหาหนักๆ และไม่คอยฟังดนตรีสมัยใหม่

3. การศึกษา ปรมะ สตะเวทิน (2546: 113-114) ได้กล่าวว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทักษะคิดและพฤติกรรมแตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็น

ผู้รับสารที่ดี เพราะเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวางและเข้าใจสารได้ดี แต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ โดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาสูงมักใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อยและมักใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ในขณะที่คนมีการศึกษาน้อยจะใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ หากมีเวลาจำกัดก็มักจะแสวงหาข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อประเภทอื่น

4. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีวัฒนธรรมต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะคิด ค่านิยม เป้าหมายและพฤติกรรมที่ต่างกัน ผู้ที่มีรายได้สูง มักใช้สื่อจำนวนมาก และมักใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหรือเรื่องราวที่หนักๆ โดยการอ่าน ดู หรือฟัง เรื่องการเมือง ปัญหาสังคม และเศรษฐกิจ เป็นต้น

ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ (2531) อ้างถึงใน ชินห้วย เงิน (2558) มีความเห็นว่า ลักษณะทางประชากรมีผลต่อปัจจัยการเปิดรับสารจากสื่อมวลชนทั้งด้านเพศ อายุ การศึกษา สถานะทางสังคม และเศรษฐกิจ โดยธรรมชาติของมนุษย์มักมีการเปิดรับข่าวสารอยู่ตลอดเวลา เพียงแต่การเปิดรับสื่ออย่างไรขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้เป็นตัวกำหนด

1) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งมีแนวคิดที่คนเราแต่ละคนมีความแตกต่างเฉพาะบุคคลอย่างมาก ในด้าน โครงสร้างจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลต่อระดับสติปัญญา ความคิด ทักษะคิด ตลอดจนกระบวนการรับรู้ การเรียนรู้ และการสนใจ

2) ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากคนเรามักจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (reference group) ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใดๆ ก็ตาม ซึ่งมักจะคล้อยตามกลุ่มในแง่ความคิด ทักษะคิด และพฤติกรรม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบสื่อสาร เชื่อว่าลักษณะต่างๆ ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ ทำให้เกิดความคล้ายคลึงกันในการเปิดรับเนื้อหาของสื่อสาร รวมถึงการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวไม่แตกต่างกันอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป ลักษณะทางประชากรของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ทำให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความรู้ ความเชื่อ ทักษะคิด และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร ซึ่งลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสาร คือ

เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา สัญชาติ จะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้ฟัง ประชาชนในเขตบริการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz เพื่อที่จะสามารถปรับปรุงการผลิตรายการให้ตรงกับกรเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟัง เกี่ยวกับประเภทรายการ เนื้อหารายการ วิธีการนำเสนอ สถานที่ในการฟัง ช่วงเวลาที่ฟัง ความถี่ในการฟังรายการที่ชอบฟัง และผู้ดำเนินรายการที่ชอบมากที่สุดของผู้ฟัง สถานีด้วย

6. กรมประชาสัมพันธ์/สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

6.1 กรมประชาสัมพันธ์

กรมประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล สังกัด สำนักนายกรัฐมนตรี มีบทบาทหน้าที่ เป็นสื่อกลางในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับหน่วยงานของรัฐบาลกับประชาชน ตลอดจนระหว่างประชาชนด้วยกัน โดยวิธีการให้ข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริง และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อเสนอรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังทำหน้าที่โน้มน้าว ชักจูงประชาชนเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือแก่รัฐบาลและหน่วยงานต่างๆ ตามแนวทางที่ถูกที่ควรในระบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และมีสำนักประชาสัมพันธ์เขตอีก 8 เขต ได้แก่

สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น

สำนักประชาสัมพันธ์เขต 2 อุบลราชธานี

สำนักประชาสัมพันธ์เขต 3 เชียงใหม่

สำนักประชาสัมพันธ์เขต 4 พิษณุโลก

สำนักประชาสัมพันธ์เขต 5 สุราษฎร์ธานี

สำนักประชาสัมพันธ์เขต 6 สงขลา

สำนักประชาสัมพันธ์เขต 7 จันทบุรี

สำนักประชาสัมพันธ์เขต 8 กาญจนบุรี

เพื่อทำหน้าที่เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้เข้าถึงประชาชนในส่วนภูมิภาค ขณะเดียวกัน กรมประชาสัมพันธ์ยังมีสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดครบทั้ง 76 จังหวัด

ตามกฎหมายว่าด้วยส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2545 มีฐานะเทียบเท่าสำนัก มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ โดยใช้

วิทยุกระจายเสียงเพื่อเผยแพร่ นโยบายของรัฐ ข่าวสาร และการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อความมั่นคง เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เสริมสร้างวัฒนธรรม ความสามัคคี ความภูมิใจ ความรักชาติ ของประชาชนชาวไทยทุกกลุ่ม ทั้งในและนอกประเทศ รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจระหว่างชาวต่างประเทศต่อประเทศไทย

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี (2545) ได้ระบุอำนาจหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 กรมประชาสัมพันธ์ เป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ เพื่อให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์เป็นไปอย่างมีระบบ เสนอแนะนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ให้กับรัฐบาลและส่วนราชการต่างๆ และดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถใช้ข้อมูลข่าวสารของรัฐในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเกิดภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ สืบค้นและตรวจสอบประสามติเพื่อเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ของรัฐ รวมทั้งติดตามประเมินผลและรายงานการประชาสัมพันธ์ของรัฐ
- 2) ส่งเสริมและเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ศิลปวัฒนธรรม ศีลธรรมและค่านิยมที่ดี
- 3) ดำเนินการประชาสัมพันธ์นโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาลเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดี ความมั่นคงของประเทศ และเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ และความสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศ
- 4) ให้คำปรึกษาและประสานการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ ตลอดจนสนับสนุน และให้การช่วยเหลือทางวิชาการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์แก่หน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชน
- 5) ผลิต เผยแพร่ ให้บริการเอกสาร และสื่อโสตทัศนศึกษา รวมทั้งจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และประสานความร่วมมือด้านประชาสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และสื่อมวลชน
- 6) ดำเนินงานสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
- 7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 2 ให้แบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1- 8 เป็นราชการบริหารส่วนกลางที่มีสำนักงานอยู่ตามภูมิภาคและราชการบริหารส่วนภูมิภาค สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด ทั้ง 76 จังหวัดทั่วประเทศ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยที่ตั้งอยู่ตามภูมิภาค มีอยู่ทั้งหมด 84 สถานี จำนวนคลื่น 145 คลื่นความถี่ เพื่อส่งกระจายเสียงข้อมูลข่าวสาร นโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ดำเนินการตามนโยบายของผู้บริหารกรมประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้ฟังในพื้นที่ เขตบริการ

6.2 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz หรือ สวท.แม่สอด กำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ มีเขตพื้นที่ให้บริการครอบคลุม 5 อำเภอชายแดนจังหวัดตาก ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยางและอำเภออุ้มผาง (บางส่วน) อาคารทำการตั้งอยู่ เลขที่ 488 หมู่ 10 ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด มีเนื้อที่ 9 ไร่ ถนนสายแม่ปะ-แม่สอด เริ่มส่งสัญญาณ ตั้งแต่วันที่ 8 มีนาคม 2536 เป็นต้นมา ดำเนินการส่งกระจายเสียง เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สาระความรู้ความบันเทิงและการประชาสัมพันธ์ สนองนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ ของรัฐในการพัฒนาประเทศ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนความมั่นคงของชาติ โดยส่งกระจายเสียงวันละ 19 ชั่วโมง ออกอากาศตั้งแต่เวลา 05.00-24.00 น.ทุกวัน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz เป็นสถานีเครือข่ายของวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นวิทยุที่ได้รับใบอนุญาตในการประกอบกิจการกระจายเสียง ประเภทเพื่อบริการสาธารณะ จากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช) มีบทบาทหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกรมประชาสัมพันธ์ และสำนักประชาสัมพันธ์เขต 4 พิษณุโลก หน้าที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด มีดังนี้

- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร นโยบาย และผลการดำเนินงานของรัฐ
- ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน
- สนับสนุนและส่งเสริมด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- เสริมสร้างความมั่นคงและความรู้ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- บริการหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น

6.3 พันธกิจ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ดำเนินงานตามพันธกิจของกรมประชาสัมพันธ์ คือ

- 1) เสนอแนะนโยบายและให้คำปรึกษาด้านการประชาสัมพันธ์แก่รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐ
- 2) ประชาสัมพันธ์นโยบายและการดำเนินงานของภาครัฐสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งในและต่างประเทศ และสะท้อนความคิดเห็นจากประชาชนสู่รัฐบาล
- 3) ให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์และสื่อสารมวลชนแก่หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน ภาคประชาชน และสื่อมวลชน

6.4 วิสัยทัศน์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด มีวิสัยทัศน์กรมประชาสัมพันธ์ คือ

“เป็นองค์กรที่ได้รับความเชื่อถือด้านข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ” สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด มีบทบาทหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกรมประชาสัมพันธ์และสำนักประชาสัมพันธ์เขต 4 พิษณุโลก รายการทุกรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด เป็นรายการที่สอดคล้องตอบสนองต่อภารกิจและพันธกิจของกรมประชาสัมพันธ์ นำเสนอข้อมูลข่าวสารภาครัฐ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน เสริมสร้างความมั่นคง ส่งเสริมด้านการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม และให้บริการหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชนและประชาชน ในท้องถิ่น รายการที่นำเสนอจึงเป็นรายการ ด้านข่าว สารความรู้ด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมให้กับผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย ตอบสนองภารกิจของกรมประชาสัมพันธ์ คำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชน หน่วยงานภาครัฐและกรมประชาสัมพันธ์ได้รับเป็นสำคัญ

6.5 โครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด มีบุคลากรตามโครงสร้าง จำนวน 17 อัตรา ช่วยราชการ จำนวน 2 อัตรา รวมจำนวนผู้ปฏิบัติหน้าที่ทั้งหมด จำนวน 15 อัตรา บริหารงานโดย นางอลิสรา โพธิ์สวัสดิ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ดังนี้

- 1) ฝ่ายข่าว ประกอบด้วย นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ 1 อัตรา และและลูกจ้างชั่วคราวรายปี ตำแหน่ง ผู้สื่อข่าว 1 อัตรา ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ 1 อัตรา
- 2) ฝ่ายรายการ ประกอบด้วย นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ 1 อัตรา นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ 1 อัตรา
- 3) ฝ่ายเทคนิค ประกอบด้วย นายช่างไฟฟ้าอาวุโส 1 อัตรา (ช่วยราชการ สปข.4) นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน 4 อัตรา (ช่วยราชการ สวท.อุตรดิตถ์ 1 อัตรา)

4) งานธุรการ ประกอบด้วย เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน 1 อัตรา พนักงานจ้างเหมา
ได้แก่ พนักงานขับรถยนต์ 1 อัตรา ยามรักษาความปลอดภัย 2 อัตรา และคนสวน 2 อัตรา
โดยมีรายละเอียดตามโครงสร้างองค์กร ตามภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 ผัง โครงสร้างองค์กร : ที่มา เอกสารประกอบการประกวดสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทยดีเด่น 2561

6.6 การผลิตและเผยแพร่ข่าวและรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แม่สอด ระบบ F.M.103.75 MHz

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ดำเนินการ
ผลิตและเผยแพร่ข่าวและรายการ ดังนี้ ผลิตรายการเอง จำนวน 15 รายการต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ
16.24 รับสัญญาณจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (ส่วนกลาง) จำนวน 34 รายการต่อ
สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 55.53 รับสัญญาณจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในกลุ่ม
จังหวัด ปัง เมย ยม น่าน (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดตาก/สถานี
วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดพิษณุโลก/สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
จังหวัดอุตรดิตถ์) และรายการเครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในสังกัดสำนัก

ประชาสัมพันธ์เขต 4 พิษณุโลก จำนวน 4 รายการ คิดเป็นร้อยละ 11.28 ให้ผู้อื่นใช้เวลา จำนวน 4 รายการต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 4.57 จัดสรรให้หน่วยงาน อื่นๆ ร่วมผลิตรายการ จำนวน 21 รายการต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 12.38 ทั้งนี้การคิดสัดส่วนรายการคิดบนพื้นฐานของจำนวนเวลาการออกอากาศ

การผลิตและเผยแพร่รายการสามารถแบ่งสัดส่วนประเภทรายการ ดังนี้ ประเภทข่าว จำนวน 25 รายการต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 45.67 ประเภทความรู้ จำนวน 36 รายการต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 28.37 ประเภทบันเทิง จำนวน 16 รายการต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 25.70 ประเภทบริการสาธารณะ จำนวน 1 รายการต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 0.88 โดยแบ่งสัดส่วนเนื้อหา รายการเป็นร้อยละของเนื้อหาต่างๆ ที่ออกอากาศ ดังนี้ รายการข่าวสาร ร้อยละ 46.55 รายการส่งเสริมประชาธิปไตย ร้อยละ 4.15 รายการส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม ร้อยละ 8.18 รายการให้ความรู้เศรษฐกิจ สังคม ร้อยละ 11.97 รายการเด็กและเยาวชน ร้อยละ 1.26 รายการวิทยาศาสตร์ และสุขภาพ ร้อยละ 2.19 รายการข่าวสารและบันเทิง ร้อยละ 16.80 รายการเพลง ร้อยละ 8.90 โดยจำแนกการผลิตรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M.103.75 MHz ตามประเภทรายการ ข่าว ความรู้ บันเทิงและบริการสาธารณะ ได้ดังนี้

6.6.1 การผลิตและเผยแพร่รายการ ประเภทข่าว จำนวน 25 รายการ

1) ข่าวภาค 07.00 น. ประเภทรายการ ข่าว /ข่าวสาร รูปแบบรายการ รายการข่าวอ่าน เนื้อหารายการ เหตุการณ์ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ออกอากาศทุกวันจันทร์-อาทิตย์ เวลา 07.00 น – 08.00 น. ความยาวรายการ 60 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ เสนอข่าว ภาพรวมของประเทศ เช่น นโยบายสำคัญของรัฐบาล สถานการณ์ต่างๆ ในภูมิภาค

2) ข่าวภาค 12.00 น. ประเภทรายการข่าว /ข่าวสาร รูปแบบรายการ รายการข่าวอ่าน เนื้อหารายการ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ออกอากาศทุกวันจันทร์-อาทิตย์ เวลา 12.00 – 13.00 น. ความยาวรายการ 60 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม นโยบายของรัฐบาลสำหรับประชาชน /สถานการณ์ในภูมิภาค

3) ข่าวภาค 19.00 น. ประเภทรายการข่าว /ข่าวสาร รูปแบบรายการ รายการข่าวอ่าน เนื้อหารายการ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ออกอากาศทุกวันจันทร์-อาทิตย์ เวลา 19.00 – 19.30 น. ความยาวรายการ 30 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ เหตุการณ์ ภาพรวมของประเทศ เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เช่น นโยบายสำคัญของรัฐบาล (ทุกสถานีรับสัญญาณ)

4) ข่าวภาค 20.00 น. ประเภทรายการข่าว /ข่าวสาร รูปแบบรายการ รายการข่าวอ่าน เนื้อหารายการ ข่าวพระราชสำนัก ออกอากาศทุกวันจันทร์-อาทิตย์ เวลา 20.00 – 20.30 น. ความยาวรายการ 30 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ข่าวพระราชสำนัก

5) ข่าวต้นชั่วโมง 10 ช่วงๆ ละ 10 นาทีต่อวัน ประเภทรายการ ข่าว/ข่าวสาร รูปแบบรายการ ข่าวอ่าน เนื้อหารายการ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ออกอากาศทุกวันจันทร์ - อาทิตย์ เวลา 06.00 น. /09.00 น. /10.00 น. /11.00 น. /14.00 น. /16.00 น. /17.00 น. /21.00 น. /22.00 น. /23.00 น. ความยาวรายการ 10 นาที /ช่วง /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ข่าวสาร นโยบายของรัฐบาลสำหรับประชาชนโดยเน้นข่าว สถานการณ์ปัจจุบันและสถานการณ์ในภูมิภาค

6) รายการ ขอบ่นขอบอก ดำเนินรายการโดย นายเกียรติศักดิ์ ปรีชาพิทยา รัตน์ ประเภทรายการ ข่าว ข่าวสาร รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในท้องถิ่น ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 05.30-06.00 น. ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าว การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่น่าสนใจ ทั้งจาก ส่วนกลางและท้องถิ่นในรอบวัน สัมภาษณ์หน่วยงาน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารกิจกรรมที่เกิดขึ้น

7) รายการ ขอบอกข่าวเด่น ดำเนินรายการโดย นางเทียนตรา เข้มเมธล์ ประเภทรายการข่าว ข่าวสาร รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในท้องถิ่น ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 05.30-06.00 น. ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าว การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่น่าสนใจ ทั้งจากส่วนกลาง และท้องถิ่นในรอบวัน สัมภาษณ์หน่วยงาน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารกิจกรรมที่เกิดขึ้น

8) รายการ ข่าวยามเช้า ดำเนินรายการโดย นางสาวชัชศิลป์ คนคล่อง/นาย บุญมา ศรีหมาด ประเภทรายการ ข่าว ข่าวสาร รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการข่าว การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ออกอากาศทุกวันจันทร์-อาทิตย์ เวลา 06.10-07.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าว การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่น่าสนใจ ทั้งจาก ส่วนกลางและภูมิภาคในรอบวัน สัมภาษณ์หน่วยงาน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารกิจกรรมที่เกิดขึ้น

9) รายการ บันทึกสถานการณ์ ดำเนินรายการโดย นางสาวจารุวรรณ ดันกูรานันท์/ นายทรงพล ชูเวช ประเภทรายการ ข่าว /ข่าวสาร รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ออกอากาศทุกวันจันทร์-พฤหัสบดี เวลา 08.02 - 09.00 น. ความยาวรายการ 58 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ เสนอประเด็นข่าวสำคัญที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน อยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วประเทศ และเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าว สัมภาษณ์สดในรายการ ช่วงสุดท้ายเปิดโอกาสให้ผู้ฟังร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการ

10) รายการ ผู้ว่าราชการจังหวัดตากพบประชาชน ดำเนินรายการโดย ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก หรือผู้แทน/ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดตาก ประเภทรายการข่าวสาร รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟังและสัมภาษณ์หัวหน้าส่วนราชการ เนื้อหารายการข่าวสารและความ

เคลื่อนไหวกองจังหวัดตาก ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา 08.02-09.00 น. ความยาวรายการ 58 นาที / ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่น่าสนใจทั้งจาก ส่วนกลางและท้องถิ่นในรอบสัปดาห์ของจังหวัดตาก

11) รายการ รอบด้านบ้านเรา ดำเนินรายการโดย นางอลิสสา โพธิ์สวัสดิ์ /นายสถานพ แสนหาญ ประเภทรายการ ข่าว/ข่าวสาร รูปแบบรายการ สัมภาษณ์ ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา 11.10 -12.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล การดำเนินงานของส่วนราชการ และกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ในพื้นที่ของจังหวัดตาก

12) รายการ สี่แยกข่าวกรมประชาสัมพันธ์ รายการวิทยุเครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในสังกัดของสำนักประชาสัมพันธ์เขต 4 พิษณุโลก หมุนเวียนกันเป็นแม่ข่าย (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดกำแพงเพชร /สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดตาก /สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครสวรรค์ /สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดพิษณุโลก/ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเพชรบูรณ์ /สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุโขทัย /สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดอุตรดิตถ์ และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด) ประเภทรายการ ข่าว /ข่าวสาร รูปแบบรายการ ข่าว เนื้อหารายการ เหตุการณ์ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคมในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ออกอากาศทุกวันจันทร์-พฤหัสบดี เวลา 16.10 น – 17.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ เสนอข่าวสาร นโยบายของรัฐบาลสำหรับประชาชน โดยเน้นข่าวสารสถานการณ์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

12) รายการ หมุนตามวัน ดำเนินรายการโดย นายนันทคม ประสาทพร /นายธรรมบุญ มั่งมั่ง ประเภทรายการ ข่าว /ข่าวสาร รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ เหตุการณ์ เศรษฐกิจ สังคม นโยบายของรัฐบาล ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา 16.10 น – 17.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ เสนอข่าวสาร นโยบายของรัฐบาลสำหรับประชาชน

14) รายการ ทันประเด็นเป็นข่าว ดำเนินรายการโดย นางพัชรินทร์ จันทรานนท์ รับสัญญาณจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในกลุ่มจังหวัด ปิง เมฆ ยมน่าน (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดพิษณุโลกเป็นแม่ข่าย) ประเภทรายการ ข่าว / ข่าวสาร รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ เหตุการณ์ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคมในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ออกอากาศทุกวันจันทร์-พฤหัสบดี เวลา 17.10 น – 18.00 น. ความยาว

รายการ 50 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ เสนอข่าวสาร นโยบายของรัฐบาลสำหรับประชาชน โดยเน้นข่าว สถานการณ์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

15) รายการ โต้ข่าวร้อน ดำเนินรายการโดย นายปรเมษ ภูโต / นายณัฐวุฒิ มิตรมาก ประเภทรายการ ข่าว /ข่าวสาร รูปแบบรายการ รายการพูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ เหตุการณ์ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 18.02 น – 19.00 น. ความยาวรายการ 58 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ เสนอข่าวสาร นโยบายของรัฐบาลสำหรับประชาชน

16) รายการ โลกเปลี่ยนสี ดำเนินรายการโดย วิกรม กรมดิษฐ์/สุทธิชัย หยุ่น ประเภทรายการ ข่าว /ข่าวสาร รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ เหตุการณ์ ข่าวออกอากาศ ทุกวันเสาร์ เวลา 15.-10 -16.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ สถานการณ์ข่าวที่น่าสนใจทั่วโลก

6.6.2 การผลิตรายการ ประเภท ความรู้ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz จำนวน 36 รายการ

1) รายการ ชีวิตงามยามเช้า ดำเนินรายการ โดย คณะสงฆ์จากสำนักสงฆ์พัฒนาจิต ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ศาสนา/ปรัชญา/ศิลปวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันจันทร์-เสาร์ เวลา 05.00 -05.30 น. ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ให้ความรู้ เผยแผ่ธรรมะไปสู่พุทธศาสนิกชน/นาเสนอข้อคิดหลักธรรม

2) รายการ พุดจาภาษาเกษตร ดำเนินรายการโดย นางสาวโสภภาพรรณ กาสมสัน ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 05.00-06.00 น. ความยาวรายการ 60 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าว การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่น่าสนใจ ทั้งจากส่วนกลางและท้องถิ่นในรอบสัปดาห์

3) เคารพธงชาติ เวลา 08.00 น. /เวลา 18.00 น. ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ เพลง เนื้อหารายการ ความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ออกอากาศทุกวัน เวลา 08.00 น. /เวลา 18.00 น. ความยาวรายการ 2 นาที /ครั้ง

4) รายการ ปาฐกถาธรรม ประเภทรายการความรู้ รูปแบบรายการพูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ศาสนา/ปรัชญา /ศิลปวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 08.02 - 08.30 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ พระเถระชั้นผู้ใหญ่ บรรยายธรรมและหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชน

5) รายการ จากฟ้าสู่ดิน ดำเนินรายการโดย ทีมงานส่วนผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ นิตยสารทางอากาศ เนื้อหารายการ ศาสนา/ปรัชญา /ศิลปวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 08.30 - 09.00 น. ความยาวรายการ 30 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ นาเสนอพระราชกรณียกิจและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศ์ศานุวงศ์

6) รายการ สันทนาการปัญหาท้องถิ่น ดำเนินรายการโดย มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดตาก ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 09.10 -10.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และการเมืองท้องถิ่น

7) รายการ อบจ.ตาก พบประชาชน ดำเนินรายการโดย ทีมงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ออกอากาศทุกวันจันทร์ - เสาร์ เวลา 10.10 -10.35 น. ความยาวรายการ 25 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร กิจกรรมความเคลื่อนไหวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก

8) รายการ เพื่อนคนพิการ ดำเนินรายการโดย นายอนุสรณ์ คำนารักษ์ ชมรมคนพิการและการเคลื่อนไหวตาก ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 10.35 -11.00 น. ความยาวรายการ 25 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร ความรู้ บันเทิง และกิจกรรมของสมาคมผู้พิการและเคลื่อนไหวจังหวัดตาก

9) รายการ สืบสานภูมิปัญญา ดำเนินรายการโดย นายนิคม แก้วทันคำ ประเภทรายการความรู้ รูปแบบรายการ นิตยสารทางอากาศ สัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการ สารคดี นิทานเนื้อหารายการ ส่งเสริมการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 11.10 -12.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นเรื่องเล่า การละเล่น ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

10) รายการ สารแนะนำจากครูบ้านนาญ ดำเนินรายการโดย นางนวลศรี โสประดิษฐ์ ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 11.10 -12.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร ความรู้ บันเทิงและกิจกรรมของชมรมข้าราชการครูบ้านนาญ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

11) รายการ ทักษิณไทย ดำเนินรายการโดย นายบรรโลม จินดารัตน์และทีมงาน ประเภทรายการความรู้ รูปแบบรายการ สัมภาษณ์ เนื้อหารายการ วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี/สิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 13.00 - 14.00 น. ความยาวรายการ 60 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการนำเสนอประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของไทย อาชีพ การดูแลสุขภาพด้วยภูมิปัญญาไทยที่มีอยู่ดั้งเดิม และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมนำเสนอภูมิปัญญาชาวบ้าน

12) รายการ เรียนรู้สื่อสารเพื่อนบ้านอาเซียน ดำเนินรายการโดย นางสาวจารุพรรณ พลอยเกิด ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ศาสนา/ปรัชญา/ศิลปวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13.00 – 13.05 น. ความยาวรายการ 5 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาในกลุ่มประเทศอาเซียน

13) รายการ อุ้นฟ้าไอดิน ดำเนินรายการโดย นายทวิศักดิ์ ราตรีวิจิตร ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการสัมภาษณ์ เนื้อหารายการ ศาสนา/ปรัชญา/ศิลปวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 13.05 - 14.00 น. ความยาวรายการ 55 นาที/ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการเผยแพร่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต อาชีพของประชาชนในท้องถิ่นทั่วประเทศ เพื่อเป็นแบบอย่างในการนำไปปฏิบัติให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

14) รายการ สานสุขสูงวัย ดำเนินรายการโดย นายเมธา ยิ่งยอด/นางศิริพร ชมพูนุรักษ์ ชมรมผู้สูงอายุอำเภอแม่สอด ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ สนทนา เนื้อหารายการ ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 13.05 -14.00 น. ความยาวรายการ 55 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ข่าวสารความรู้ และกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

15) รายการ สารสุขภาพ ดำเนินรายการโดย นายสุรศักดิ์ วัฒนจัน และทีมงาน ประชาสัมพันธ์ โรงพยาบาลแม่สอด ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ วิทยาศาสตร์และสุขภาพ ออกอากาศทุกวันจันทร์ เวลา 14.10 -14.35 น. ความยาวรายการ 25 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และกิจกรรมของโรงพยาบาลแม่สอด

16) รายการ ร่วมคิดร่วมทำเพื่อการศึกษา ดำเนินรายการโดย นายศตายุ วาดพิมาย ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ส่งเสริมการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันอังคาร เวลา 14.10 -14.35 น. ความยาวรายการ 25 นาที /ครั้ง

รายละเอียดเนื้อหารายการ ข่าวสารการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 และข่าวสารการศึกษาทั่วไป

17) รายการ ท่องไปกับ นพค.33 ดำเนินรายการโดย จ.ส.อ.อนุชาติ จันทร์จ้อย ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการข่าวสาร การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันพุธ เวลา 14.10 -14.35 น. ความยาวรายการ 25 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ประเด็นข่าวสาร การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 33 สำนักงานพัฒนาภาค 3 หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

18) รายการ รวมใจชายแดน ดำเนินรายการ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 14 ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 14.10 -14.35 น. ความยาวรายการ 25 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ประเด็นข่าวสาร การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 14 กองทัพภาคที่ 3

19) รายการ มีเพื่อนมีเพลง ดำเนินรายการโดย นางอลิสรา โพธิสวัสดิ์ ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ สัมภาษณ์ เนื้อหารายการข่าวสาร ข่าวสารและบันเทิง ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา 14.10 -15.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ข่าวสาร ความรู้ สัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้ประเด็นที่น่าสนใจในรอบสัปดาห์

20) รายการ เปิดโลกวิทยากร ดำเนินรายการโดย นายดิเรก ปินตาแก้ว สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอดเป็นแม่ข่าย สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในกลุ่มจังหวัด ปัง เมย ยม ประเภทรายการความรู้ รูปแบบรายการ วาไรตี้ (ข่าวอ่าน /สัมภาษณ์/ รายงานพิเศษ /เพลง) เนื้อหารายการ วิทยาศาสตร์และสุขภาพ ออกอากาศทุกวันเสาร์ –อาทิตย์ เวลา 14.10 -15.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ความรู้ เกี่ยวกับวิทยาการสมัยใหม่ ไอที และสุขภาพ

21) รายการ เสียงจากศาลากลาง ดำเนินรายการโดยนางอารีญา คงตระกูล ประเภทรายการให้ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการข่าวสาร การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันจันทร์ เวลา 14.35 -15.00 น. ความยาวรายการ 25 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ประเด็นข่าวสาร ระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับศาลากลาง การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของหน่วยด้านศาลากลางแม่สอด

22) รายการ คลินิกกฎหมายแรงงาน ดำเนินรายการ ทีมงานคลีนิกกฎหมายแรงงาน ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ข่าวสาร การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันอังคาร เวลา 14.35 -15.00 น.

ความยาวรายการ 25 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร ให้ความรู้ และให้การปรึกษาช่วยเหลือ แรงงานข้ามชาติ ภาษาไทย-เมียนมา

23) รายการ ตชด. เพื่อประชาชน ดำเนินรายการโดย คต.หญิงนันทนา คีรีเกริกก้อง ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการข่าวสาร ข่าวสาร การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันพุธ เวลา 14.35 -15.00 น. ความยาวรายการ 25 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 346

24) รายการ สื่อศาลยุติธรรม ดำเนินรายการโดย คณะนิติกรศาลจังหวัดแม่สอด ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ข่าวสาร การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 14.35 -15.00 น. ความยาวรายการ 25 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร กฎหมายที่ประชาชนควรทราบ และการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของสำนักงานศาลยุติธรรมจังหวัดแม่สอด

25) รายการ ชายคา ชกส. ดำเนินรายการโดย ทีมงาน ชกส สาขาแม่สอด ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันจันทร์-อังคาร เวลา 15.10 -16.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร สินเชื่อ การให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร และการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอแม่สอด

26) รายการ KPRU TO DAY (เคพีอาร์ยู ทูเดย์) ดำเนินรายการโดย นายเอก รัฐ ปัญญาเทพ ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการข่าวสาร ส่งเสริมการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 17.10-18.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย และกิจกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด

27) รายการ ชีวิตเห็นธรรม ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ ละครธรรมนิยาย เนื้อหารายการ ศาสนา/ปรัชญา/ศิลปวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันจันทร์ เวลา 19.-30 -20.00 น. ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ธรรมนิยาย เผยแผ่ธรรมะไปสู่พุทธศาสนิกชน/นำเสนอข้อคิดหลักธรรม

28) รายการ ใต้สันติสุข ดำเนินรายการโดย นิคม แก้วทันคำ /นายดิเรก ปินตาแก้ว ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันอังคาร เวลา 19.-30 -20.00 น.

ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ โครงการยุทธศาสตร์ชาติประชาสัมพันธน์ ตามนโยบายรัฐบาล เรื่องดีๆ และวิถีชีวิต วัฒนธรรม การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

29) รายการ เสียงแห่งปัญญา ดำเนินรายการโดย นายนนทัช ใจจิต สื่อมวลชน เสียงสันติ ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันพุธ เวลา 19.30 -20.00 น. ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ นำเสนอเกี่ยวกับคำสอนของศาสนาคริสต์

30) รายการ ทางชีวิต ดำเนินรายการโดย สื่อมวลชนทางชีวิต ประเภทรายการ ส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 19.30 -20.00 น. ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ นำเสนอเกี่ยวกับคำสอนของศาสนาคริสต์

31) รายการ มสธ.สัมพันธ์ ดำเนินรายการโดย นายวิวัฒน์ รัชตะวัน ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 19.30-20.00 น. ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ข่าวสาร ความรู้กิจกรรมของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

32) รายการ สบาย สบายหลังข่าว ดำเนินรายการโดย นางฉัตรหทัย ประเทืองทิน ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ สัมภาษณ์ เนื้อหารายการ ศาสนา/ปรัชญา/ ศิลปวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 19.30 - 20.00 น. ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ข้อมูลความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม วรรณกรรม บันเทิง

33) รายการ ศาลาวรรณกรรม ดำเนินรายการ โดย นางมุขิตา อิทธิผล ประเภทรายการ รูปแบบรายการ บทความ เนื้อหารายการ ส่งเสริมการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 20.30 -21.00 น. ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ เล่าเรื่องจากหนังสือนวนิยายไทย สืบสานวรรณกรรมไทย

34) รายการ ไทยศึกษา ดำเนินรายการโดย นายภูษิต รัชชวิเชียร ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 20.30 -21.00 น. เนื้อหารายการ ส่งเสริมการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรม ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ประเด็นเรื่องเล่าให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทยความเป็นมาของความเป็นไทย

35) รายการ อ่านเล่า เอาเรื่อง ดำเนินรายการโดย นายวัฒน์ บุญจับ ประเภทรายการ ความรู้ รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ส่งเสริมการศึกษา ศิลปะ และ

วัฒนธรรม ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 20.30 -21.00 น. ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง
รายละเอียดเนื้อหารายการนำเสนอบทกลอน ร้อยแก้ว ร้อยกรองจากผู้ฟังจากที่บ้าน

36) รายการ สุขภาพดีวิถีไทย ดำเนินรายการโดย นายบรรลิม จินดารัตน์
ประเภทรายการความรู้ รูปแบบรายการสัมภาษณ์ เนื้อหารายการ วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี/
สิ่งแวดล้อม ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 21.10 - 22.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง
รายละเอียดเนื้อหารายการแนะนำการรักษาโรคด้วยสมุนไพรไทย ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ

**6.6.3 การผลิตรายการ ประเภทบันเทิง ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
ไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz จำนวน 16 รายการ**

1) รายการ สนทนาสารพัน ดำเนินรายการโดย นางพลศรี คำเกิด รับสัญญาณ
จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในกลุ่มจังหวัด ปัง เมย ยม น่าน (สถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทยจังหวัดตาก เป็นแม่ข่าย) ประเภทรายการ บันเทิง รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง
เนื้อหารายการ ข่าวสาร และบันเทิง ออกอากาศทุกวันจันทร์ –ศุกร์ เวลา 09.10 -10.00 น. ความยาว
รายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ ประเด็นข่าวสาร ความรู้ การประชาสัมพันธ์
กิจกรรมที่น่าสนใจทั้งจากส่วนกลางและท้องถิ่น

2) รายการ บอกกล่าวข่าวทั่วไป ดำเนินรายการโดย นายสมเดช คำสุข
ประเภทรายการบันเทิง รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ข่าวสารและบันเทิง
ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 10.10 -11.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา
รายการ ประเด็นข่าวสารในท้องถิ่น ความรู้ที่น่าสนใจใกล้ตัวประชาชน

3) รายการ ม่วนกำบ้านเฮา ดำเนินรายการโดย นายสมเดช คำสุข ประเภท
รายการ บันเทิง รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ข่าวสารและบันเทิง ออกอากาศทุกวัน
จันทร์-ศุกร์ เวลา 10.30 -11.00 น. ความยาวรายการ 30 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ
ประเด็นข่าวสาร ความรู้ บันเทิง

4) รายการ เสน่ห์ลูกทุ่ง ดำเนินรายการโดย นายดิเรก ปินตาแก้ว ประเภท
รายการ บันเทิง รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ข่าวสารและบันเทิง ออกอากาศทุกวัน
จันทร์ –พฤหัสบดี เวลา 11.10 -12.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหารายการ
ประเด็นข่าวสาร นโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ความรู้ บันเทิง ให้กำลังใจ สร้างแนวคิดเชิงบวกใน
การดำเนินชีวิตของประชาชน

5) รายการ คารม คมเข้ม ดำเนินรายการโดย นายนิคม แก้วทันคำ ประเภท
รายการ บันเทิง รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหารายการ ข่าวสารและบันเทิง ออกอากาศทุกวัน

พุทธ-ศักราช เวลา 15.10 -16.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ข่าวสาร นโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ความรู้และบันเทิง ข้อคิดกำลังใจ สร้างแนวคิดเชิงบวก

6) รายการ ดีเจ วิทยุทัน ดำเนินรายการโดย นางสาวนฤมล สุริยศ (ดีเจแก้วม) / นางสาวอริศรา หมั่นสมบัติ (ดีเจเฟลม) / นางสาวปรางทิพย์ ปันนัน (ดีเจมะปราง) นักเรียนจาก โรงเรียนสรรพวิทยาคม ประเภทรายการ บันเทิง รูปแบบรายการ วาไรตี้ เนื้อหา รายการ รายการเด็ก และเยาวชน ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 09.10-10.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ประเด็นข่าวสาร ความรู้ บันเทิง สำหรับเด็กและเยาวชน

7) รายการ ลูกทุ่งจักรวาล ดำเนินรายการโดย นายจักรวาล อมรลักษณ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอดเป็นแม่ข่าย สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในกลุ่มจังหวัด ปัง เมย ยม ประเภทรายการบันเทิง รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหา รายการ ข่าวสารและบันเทิง ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 16.10 -17.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ประเด็นข่าวสาร ความรู้ และบันเทิง

8) รายการ การประกวดขับร้องเพลงลูกทุ่งชิงแชมป์ประเทศไทย ประเภท รายการ บันเทิง รูปแบบรายการ รายการเพลง เนื้อหา รายการ รายการเพลง ออกอากาศทุกวัน อาทิตย์ เวลา 15.10 -17.00 น. ความยาวรายการ 1100 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ รายการเพลง

9) รายการ วิทยุกระจายเสียง ดำเนินรายการโดย นายวรินทร์ สิริพงษ์ณภัทร (ดีเจแพน) ประเภทรายการ บันเทิง รูปแบบรายการ วาไรตี้ เนื้อหา รายการ รายการเด็กและเยาวชน ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 17.10-18.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ประเด็นข่าวสาร ความรู้ บันเทิง สำหรับเด็กและเยาวชน

10) รายการ ความรู้คู่ความสุข ดำเนินรายการโดย ทีมงาน สวท.แม่สอด ประเภทรายการบันเทิง รูปแบบรายการ สกู๊ป /สารคดี/เพลง เนื้อหา รายการ ข่าวสารและบันเทิง ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 18.02 –19.00 น. ความยาวรายการ 58 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิง

11) รายการ เพื่อนใจคนชายแดน ดำเนินรายการโดย นางเทียนตรา เข้มเมล์ ประเภทรายการ บันเทิง รูปแบบรายการ พูดคุยกับผู้ฟัง เนื้อหา รายการ ข่าวสารและบันเทิง ออกอากาศทุกวันจันทร์ –พุธ เวลา 21.10 -22.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที /ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ข่าวสาร นโยบาย ที่สำคัญของรัฐบาล สาระความรู้ทั่วไป

12) รายการ สารสารพัน ดำเนินรายการโดย นายทรงพล ชูเวช ประเภท รายการ บันเทิง รูปแบบรายการรายการเพลง เนื้อหา รายการ รายการเพลง ออกอากาศทุกวันศุกร์

เวลา 21.10 - 22.00 น. ความยาวของรายการ 50 นาที / ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ สาระความรู้ เรื่องใกล้ตัวที่เป็นประโยชน์พร้อมทั้งเปิดเพลงลูกทุ่งในอดีต

13) รายการ ถนนคนตรี ดำเนินรายการ โดย นายพิณ โย รุ่งสมัย ประเภท รายการบันเทิง รูปแบบรายการ รายการเพลง เนื้อหารายการ รายการเพลง ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 21.10 - 24.00 น. ความยาวรายการ 150 นาที / ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ สาระความรู้ ความรู้จากหนังสือวรรณกรรม บทกวีที่ให้แง่คิดสลับกับบทเพลงเพื่อชีวิต

14) รายการ เบสท์ มิวสิก ดำเนินรายการ โดย นายโกเมศ ช่วยบุญ (ดีเจเปาเปา) รับสัญญาณจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในกลุ่มจังหวัด ปัง เมย ยม น่าน (สถานีวิทยุกระจายเสียงจังหวัดอุดรดิษฐ์ เป็นแม่ข่าย) ประเภทบันเทิง รูปแบบรายการ วาไรตี้ เนื้อหารายการ ข่าวสารและบันเทิง ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 22.10 - 23.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที / ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ข่าวสาร นโยบายที่สำคัญของรัฐบาล สาระความรู้ทั่วไป

15) รายการ เพื่อนฝัน ดำเนินรายการ โดย นางจารุลินทร์ มุสิกะพงษ์ ประเภท รายการ บันเทิง รูปแบบรายการ รายการเพลง เนื้อหารายการ รายการเพลง ออกอากาศทุกวันจันทร์-พุธ เวลา 23.10 - 24.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที / ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ เปิดเพลงพร้อมนำเสนอข้อมูลประวัติของเพลงเก่านั้นๆ

16) รายการ ราตรีประดับดาว ดำเนินรายการ โดย นายทวีศักดิ์ ราตรีวิจิตร ประเภทรายการบันเทิง รูปแบบรายการ รายการเพลง เนื้อหารายการ รายการเพลง ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 23.10 - 24.00 น. ความยาวรายการ 50 นาที / ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ เปิดเพลงพร้อมนำเสนอข้อมูลประวัติของเพลงเก่านั้น ๆ

6.6.4 การผลิตรายการ ประเภทบริการสาธารณะของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz จำนวน 1 รายการ

1) รายงานข่าวทั่วไปและข่าวบริการ ประเภทรายการ บริการสาธารณะ รูปแบบรายการ รายการ ข่าวอ่าน เนื้อหารายการ ข่าวการเมือง นโยบาย เศรษฐกิจ สังคม และข่าวสารในท้องถิ่น ออกอากาศทุกวันจันทร์-อาทิตย์ เวลา 15.00 – 15.10 น. ความยาวรายการ 10 นาที / ครั้ง รายละเอียดเนื้อหา รายการ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม นโยบายของรัฐบาลสำหรับประชาชน / สถานการณ์ในพื้นที่ 5 อำเภอชายแดนจังหวัดตาก

6.7 ด้านแนวทางการพัฒนาคุณภาพการผลิตและเผยแพร่รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M ความถี่ 103.75 MHz กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของกรมประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง คุ่มค่าและเป็นรูปธรรม ดังนี้

1) รับนโยบายการบริหารงานจากผู้บริหารระดับกระทรวง กรม แผนงาน/โครงการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ของรัฐ และประชุมวางแผนบรรจุลงผังรายการหลัก

2) มอบหมายภารกิจให้ผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และประสิทธิผลความสำเร็จขององค์กร

3) ดำเนินการผลิตและแพร่รายการวิทยุ ตามโครงการประชาสัมพันธ์ ยุทธศาสตร์ชาติ และตามภารกิจพื้นฐาน ส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ ภาษาไทย ภาษาถิ่น กระตุ้นกระแสนิยมวัฒนธรรม ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมไทย ความภาคภูมิใจในชาติ มวยไทย อาหารไทย การท่องเที่ยว ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ของรัฐ ให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคมและพัฒนาประเทศ

4) พัฒนาด้านรายการและข่าว

(1) การพัฒนาด้านรายการ ปรับปรุงเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาล ตามประเด็นเนื้อหาจาก ศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ (Information operation center : IOC) กรมประชาสัมพันธ์และสำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 4 พิษณุโลก

ก. พัฒนารายการในรูปแบบรายการเฉพาะกลุ่ม (พื้นที่, ชนกลุ่มน้อย, แรงงานต่างด้าว ฯลฯ) โดยจัดรายการในรูปแบบ 2 ภาษา เช่น ไทย-เมียนมา, ภาษาไทย-กะเหรี่ยง

ข. รูปแบบรายการหลากหลาย เช่น รายการวิทยุ สปอต สารคดี และพุดแทรกในรายการ ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

(2) การพัฒนาด้านข่าว นำเสนอข่าวที่ถูกต้อง ทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือ เน้นการผลิตและเผยแพร่ข่าว ตามประเด็นจาก ศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ (Information operation center : IOC) / สปข.4 ตรงประเด็น เป็นกลาง สร้างสรรค์ “นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล บุคคลสำคัญลงพื้นที่ปฏิบัติงานใน 5 อำเภอชายแดนจังหวัดตาก

ก. ขยายผลข่าวสำคัญในรูปแบบการสัมภาษณ์สดหรือรายงานพิเศษ
สตู๊ป

ข. สร้างเครือข่ายทั้งสื่อมวลชนในพื้นที่ และภาคประชาชน ผู้ฟัง
รายการและการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เปิดสาย phone in ในรายการ ขยายผลให้กับ
เครือข่ายวิทยุชุมชน หอกระจายข่าว เสียงตามสายร่วมถ่ายทอดสัญญาณรายการข่าว

ค. การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน /ส่ง
บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในงานประชาสัมพันธ์ที่ถูกต้องตาม
หลักวิชาการ สามารถบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารได้ มีทักษะในการคิดเชิงสร้างสรรค์ พัฒนางาน
ประชาสัมพันธ์ในองค์กร เสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนากิจการปฏิบัติงานสู่ความเป็นนัก
ประชาสัมพันธ์มืออาชีพ

5) สร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการร่วมผลิตรายการ การเปิด
โอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น มีเวทีสะท้อนความคิดเห็นผ่านการจัดรายการ โดยใช้สื่อและ
กระบวนการผลิตสื่อของสถานีฯ เป็นเวทีสะท้อนความคิดเห็นผ่านการจัดรายการวิทยุ และการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยจัดสรรเวลาให้กับ หน่วยงานราชการ ราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน ภาค
ประชาชน ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตบริการ ร่วมผลิตรายการ โดยพิจารณาด้านข่าวสารและสาระความรู้ที่
ตอบสนองภารกิจของกรมประชาสัมพันธ์ คำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ เช่น
รายการ “สารนำรู้จากครุฑบานาญ” รายการ “บอกกล่าวข่าวทั่วไป” รายการ “สถานสุขสูงวัย” รายการ
“วัยใสกระจายเสียง”รายการ “ดีเจวัยทีน เพื่อเป็น “หุ้นส่วน” ในการพัฒนาประเทศ ให้ประชาชน
ได้รับบริการข้อมูลข่าวสาร ความรู้และนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่ถูกต้อง สอดคล้องกับความ
ต้องการของผู้ฟังในพื้นที่

6) จัดโครงการ “สวท. แม่สอดสัญญาจร” การผลิตรายการสัญจรในพื้นที่การ
จัดกิจกรรม CSR หรือ กิจกรรมเพื่อสังคม กระตุ้นให้องค์กรและสังคมให้พัฒนาร่วมกัน การจัด
กิจกรรมนักจัดรายการ (ดีเจ) พบปะกับผู้ฟัง ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและเพิ่มช่องทางการ
รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ลดช่องว่างในการสื่อสารของประชาชนกับภาครัฐและสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทยแม่สอด ได้รับการยอมรับมีความน่าเชื่อถือและมีภาพลักษณ์ที่ดีจากหน่วยงาน
ภายนอก สอดคล้องกับนโยบายผู้บริหารกรมประชาสัมพันธ์ ในการดำเนินรายการเชิงรุก คือ การ
ทำงานในพื้นที่สร้างเครือข่าย พันธมิตรภาคประชาชนร่วมงานในลักษณะประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่
แบบ On Ground การผลิตรายการลงพื้นที่ใกล้ชิดประชาชน

7) ร่วมมือกับพันธมิตรภายในท้องถิ่นและหน่วยงานเครือข่ายของกรมประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนรายการและการพัฒนาคุณภาพรายการให้ได้รับความนิยมสูงสุด เช่น ละครวิทยุจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา (สวศ.การละคร) คณะศศทพ

8) เปิดรับฟังความคิดเห็น การแจ้งผลการรับฟัง ทางโทรศัพท์ จดหมาย โชนิยามมีเดีย เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ หรือ การพบปะพูดคุยกับผู้ฟัง เพื่อนำมาวิเคราะห์ปรับปรุงรายการให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย

9) ขยายโอกาสและเพิ่มช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนด้วยสื่อ ยุคใหม่ (New Media) ใช้แพลตฟอร์มเพื่อให้ประชาชนสามารถรับข้อมูลข่าวสารให้ได้มากยิ่งขึ้น ผลิตรายการ ออกอากาศทั้งทางวิทยุกระจายเสียง ระบบเอฟ.เอ็ม. ความถี่ 103.75 MHz และ ออกอากาศพร้อมกันทาง เฟซบุ๊ก ไลฟ์ (Facebook Live) สวท.แม่สอด F.M.103.75 MHz การรับฟังรายการทางอินเทอร์เน็ต วิทยุออนไลน์ เว็บไซต์ สวท.แม่สอด F.M.103.75 MHz และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook) ผู้ฟังสามารถติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวและทราบประเด็นที่จะนำเสนอในรายการ Fanpage Facebook : /ข่าว สวท.แม่สอด / Fan รายการ สวท.แม่สอด / สวท.แม่สอด F.M.103.75 MHz

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัมปนาท พอจิต (2555) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดน่าน ระบบ F.M. ความถี่ 94.75 เมกะเฮิร์ตซ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดน่าน ระบบ FM ความถี่ 94.75 เมกะเฮิร์ตซ์ 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดน่าน ระบบ FM ความถี่ 94.75 เมกะเฮิร์ตซ์ ส่วนใหญ่ฟังรายการในช่วงเช้า มีการรับฟังสัปดาห์ละ 3-4 วัน ส่วนใหญ่ฟังรายการ บ้านนี้มีสุข และฟังที่บ้าน 2) ผู้ฟังรายการมีความพึงพอใจด้านประเภทรายการ ผู้ดำเนินรายการและด้านเทคนิคอยู่ในระดับมาก มีโดยมีค่าเฉลี่ย 3.80 อย่างไรก็ตาม ผู้ฟังรายการมีข้อเสนอแนะด้านรายการ โดยให้เพิ่มรายการเพลงสตริง ที่สอดคล้อง ที่สอดคล้องสาระความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมมากขึ้น ผู้ดำเนินรายการควรพูดให้มีอารมณ์มากขึ้น ภาษาในรายการที่ดี ภาษาในรายการที่ดีเจียวชนจัด รายการควรออกเสียง รอ รอ คำควบกล้ำให้ถูกต้องชัดเจน ไม่ควรพูดเร็ว และควรพูดให้สั้นไหล ด้านเทคนิคควรแก้ไขสัญญาณที่ขาดหายและคลื่นแทรกในบางครั้ง

วนภรณ์ จักรมานนท์ (2557) ศึกษาเรื่อง การจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การจัดรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 2) การเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 3) ความพึงพอใจของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และ 4) ความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีการจัดรายการประเภทบริการสาธารณะมากที่สุดรองลงมาคือ รายการประเภทความรู้ รายการประเภทบันเทิง และรายการประเภทข่าว 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายอายุระหว่าง 30 ถึง 40 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการพนักงานมหาวิทยาลัยและมีรายได้ 15,000 บาท- 20,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่เปิดฟังรายการประเภทความรู้ และฟังในรถยนต์/รถประจำทางในช่วงเวลา 15:00 - 18:00 น โดยเปิดฟังสัปดาห์ละ 1-2 วัน รายการที่มีผู้ฟังชอบฟังมากที่สุดคือ รายการบันเทิงและบันเทิงคดี และผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบมากที่สุดคือ ดีเจหมิว 3) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในภาพรวมด้านประเภทรายการผู้ดำเนินรายการ และเทคนิคในระดับมาก โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจรายการบันเทิงมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก (2) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจน้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการไพเราะมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก (3) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านความชัดเจนของเสียงในการออกอากาศมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก 4) กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ดำเนินรายการด้วยภาษาได้มากที่สุด

ณิ ชปยุณนุช เอี่ยมตาล (2552) ศึกษาเรื่อง การนำเสนอรายการวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ 010 จังหวัดพิษณุโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นของผู้ฟังรายการวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ 010 จังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อกำหนดรายการวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ 010 จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า รายการวิทยุที่สอดคล้องกับความต้องการผู้ฟังในระดับมาก ได้แก่ รายการข่าว และรายการเพลง สำหรับการพูดคุยกับผู้ฟัง สนทนา สัมภาษณ์ สารคดี นิตยสารทางอากาศ ถาม-ตอบปัญหา ปกิณกะละครวิทยุ บรรยายเหตุการณ์ อภิปราย อยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการเสนอรายการวิทยุให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง ดังนี้ รายการพูดคุยกับผู้ฟังเพิ่มการให้ผู้ฟังร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ รายการสนทนา เปิดโอกาสให้ผู้ฟังเข้าร่วมสนทนาในประเด็นต่างๆ รายการสัมภาษณ์ มีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ รายการอภิปราย ควรเป็นรายการที่ผู้ร่วมรายการมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รายการสารคดีเป็น ผู้บรรยายเป็นผู้เล่าประกอบเทป รายการนิตยสารทางอากาศ ประกอบด้วยเรื่อง

ย่อยๆ กันหลายเรื่องหลายรส รายการถาม-ตอบปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้ฟังเข้ามาตอบปัญหาในห้องส่ง รายการปกิณกะ เสนอเรื่องราวที่มีประโยชน์ รายการละคร สอดแทรกสาระความรู้ไว้ด้วยรายการบรรยายเหตุการณ์ เน้นรายงานสถานการณ์จากสถานที่จริง ทันเหตุการณ์ แนวทางการกำหนดรายการวิทยุจากการประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นไปได้ในระดับมาก รูปแบบรายการวิทยุที่กำหนดมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง

ณัชชา อัครปรีชาสกุล (2554) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ตระบบ FM ความถี่ 96.75 เมกะเฮิร์ตซ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการรับฟัง 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ตระบบ FM ความถี่ 96.75 เมกะเฮิร์ตซ์ ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีอาชีพเป็นนักเรียนนักศึกษา ช่วงเวลาที่ฟังคือเวลา 18:00 น. ถึง 21:00 น. สถานที่ฟังคือ ที่บ้าน กลุ่มตัวอย่าง ชอบฟังรายการ Sunshine Radio และรายการภูเก็ตวาไรตี้ โดยมีความพึงพอใจในระดับดีมาก 2) ผู้ฟังรายการมีความพึงพอใจต่อรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ต FM ความถี่ 96.75 เมกะเฮิร์ตซ์ อยู่ในระดับดีมาก 3) ข้อเสนอแนะด้านรายการพบว่า ควรเพิ่มเวลารายการ Sunshine Radio และรายการภูเก็ตวาไรตี้ เพิ่มรายการเกมลุ้นรางวัล และควรปรับปรุงสัญญาณออกอากาศให้ชัดเจนขึ้น

ณัฐกร ไกล่หนู่นภา (2552) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ของผู้ฟังในกรุงเทพฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะประชากรของผู้ฟังกับความต้องการฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรของผู้ฟังกับความต้องการคุณสมบัติของผู้ดำเนินรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 97.5 เมกะเฮิร์ตซ์ 3) พฤติกรรมการรับฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร และ 4) ความต้องการรับฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าผู้ฟังส่วนใหญ่มีลักษณะความต้องการ รับฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ เฉพาะช่วงเวลาที่เปิดเพลง มากกว่าการฟังรายการตลอดทั้งวัน และผู้ฟังที่เปิดรับฟังรายการเฉพาะช่วงเวลาที่ตัวเองชื่นชอบ มีมากกว่าผู้ฟังที่ฟังรายการแบบไม่แน่นอนเพราะฟังสลับไปมากับคลื่นอื่น โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเปิดรับฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิร์ตซ์ เพื่อความบันเทิง ผ่อนคลายความตึงเครียด มากกว่าเพื่อติดตามข่าวสารต่างๆ และผู้ฟังที่มีวัตถุประสงค์ในการเปิดรับฟังรายการ เพื่อนำไปเป็นประเด็นในการพูดคุยกับผู้อื่น มีมากกว่าผู้ฟังที่เปิดรับฟังรายการเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นทางรายการวิทยุและผู้ฟังส่วนใหญ่ติดตามรับ

ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิรตซ์ ประมาณ 3-4 ปีมีมากกว่าผู้ฟังที่ติดตามฟังรายการมากกว่า 4 ปีขึ้นไปและผู้ฟังที่ติดตามฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง FM 90.5 เมกะเฮิรตซ์ มาประมาณ 1-2 ปี มีมากกว่าที่ติดตามรับฟังรายการน้อยกว่า 1 ปี

ทิพวัลย์ ทองปลอด (2550) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของประชาชนในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M.90.5 MHz กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของประชาชนในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41 - 50 ปีสถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้ 40,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่รับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานครมานานมากกว่า 1 ปี รับฟังในช่วงเวลา 05.00 - 10.00 น. มีการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานครทุกวัน รับฟังในรถยนต์ การใช้ประโยชน์จากข่าวสารจะนำไปเป็นข้อมูลในการสนทนากับผู้อื่น สำหรับผลการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของประชาชนในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านเนื้อหาของสาระของรายการอยู่ในระดับมาก (= 3.66) ด้านผู้ดำเนินรายการอยู่ในระดับมาก (= 3.57) และด้านรูปแบบรายการอยู่ในระดับปานกลาง (= 3.16) การทดสอบสมมติฐาน พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz กรุงเทพมหานครทุกพฤติกรรม อาชีพที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ในขณะที่ความถี่ในการรับฟังสัมพันธ์กับปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ข้อเสนอแนะ 1. ทางด้านกลุ่มเป้าหมาย ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานครกลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มากที่สุด สถานภาพสมรส การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท มีรายได้ 40,000 บาทขึ้นไป และรับฟังคลื่นนี้มานานมากกว่า 1 ปี โดยรับฟังในช่วงเวลา 05.00 - 10.00 น. ของทุกวัน โดยส่วนใหญ่รับฟังในรถยนต์ เพื่อนำข่าวสารที่ฟังไปเป็นข้อมูลในการสนทนากับผู้อื่น ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า กลุ่มผู้ฟังที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้นเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักและควรมีการพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องตามความต้องการของกลุ่มผู้ฟังกลุ่ม โดยทำการวิจัยความต้องการเฉพาะกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นเพื่อให้มีความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้เกี่ยวเนื่องกับการกำหนดอัตราค่าโฆษณาซึ่งแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลาอีกด้วย 2. ทางด้านเนื้อหาของสาระของรายการ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนพึงพอใจด้านเนื้อหาของรายการมากที่สุด โดยการนำเสนอรายการที่มีสาระเป็นกลาง มีข้อมูลเจาะลึกการวิเคราะห์ข่าวมีความน่าเชื่อถือ มีเนื้อหาเหมาะกับทุกเพศทุกวัย ให้ความรู้สารประโยชน์

หัวข้อที่นำมาเสนออยู่ในความสนใจของประชาชน มีการสรุปประเด็นการสนทนา และการนำเสนอข่าวที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้น สถานีจึงต้องพัฒนาคุณภาพรายการด้านเนื้อหาสาระของรายการ และควรปรับปรุงคุณภาพของรายการให้มีความทันสมัย ในช่วงเวลานอกเหนือจาก 05.00 - 10.00 น. ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนรับฟัง รายการในช่วงเวลาอื่นมากยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นการขยายฐานการรับฟังของผู้ฟังต่อไป 3. ทางด้านผู้ดำเนินรายการ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนพึงพอใจด้านผู้ดำเนินรายการอยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรรักษาระดับความพึงพอใจของผู้ฟังนี้ไว้ และควรพัฒนาผู้ดำเนินรายการในด้านการนำเสนอความมีสีสันแปลกใหม่ให้มีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น 4. ทางด้านรูปแบบรายการ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90.5 MHz. กรุงเทพมหานคร ทางด้านรูปแบบรายการถือว่าเป็นที่พอใจปานกลาง โดยการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการเมือง การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ การสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ด้านต่างๆ ด้านเทคโนโลยี การศึกษา การกีฬา และนำเสนอด้านความบันเทิงต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งประเด็นนี้จะต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุง และพัฒนารูปแบบ รายการให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้ฟังรายการต่อไป

พัชรี เพชรอักษร (2550) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการฟังวิทยุ และความต้องการรายการวิทยุชุมชนของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการฟังวิทยุ และความต้องการวิทยุชุมชนของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรในเขตอำเภอเมืองส่วนใหญ่ฟังในช่วงเวลา 20.30-24.00 น. ทำงานบ้านขณะรับฟังวิทยุ และติดตามฟังวิทยุเนื่องจากชื่นชอบรายการผู้ฟังวิทยุส่วนใหญ่ไม่นิยมโทรศัพท์ไปยังรายการวิทยุ มักฟังร่วมกับสมาชิกในครอบครัว และผู้ฟังร้อยละ 51 ต้องการฟังหลังเวลา 24.00 น. ประเภทรายการวิทยุชุมชนที่มีความต้องการระดับมากที่สุด ได้แก่ ประเภทรายการเพื่อสุขภาพอนามัย รายการสำหรับวัยรุ่นและรายการสำหรับผู้หญิง และรูปแบบรายการที่ผู้ฟังต้องการระดับมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบรายการเพลง ส่วนรายการที่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ รายการข่าว และรายการบรรยายเหตุการณ์ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการฟังวิทยุ พบว่าเพศหญิงส่วนใหญ่ฟังวิทยุขณะทำงานบ้าน ส่วนเพศชายฟังขณะปฏิบัติงาน และผู้ฟังช่วงอายุ 20-29 ปี นิยมฟังช่วงเวลา 08.30-20.30 น. และไม่นิยมโทรศัพท์ไปยังรายการวิทยุ ส่วนกลุ่มผู้ฟังข่าวอายุ 15-19 ปี ซึ่งเป็นนักเรียน/นักศึกษา ฟังวิทยุช่วงเวลา 20.30-24.00 น. และส่วนใหญ่ทำภารกิจการเรียนขณะฟังวิทยุและนิยมโทรศัพท์ไปยังรายการวิทยุ นอกจากนี้ เพศหญิงต้องการฟังรายการสำหรับแม่บ้านและรายการแบบเบ็ดเตล็ด เพศชายต้องการฟังรายการข่าว และรายการบรรยายเหตุการณ์ ส่วนกลุ่มผู้ฟังที่เป็นกลุ่ม

นักเรียน/นักศึกษาซึ่งมีช่วงอายุ 15-19 ปี ต้องการฟังรายการเพลงและเบ็ดเตล็ด ส่วนกลุ่มวัยทำงาน ต้องการฟังรายการข่าว สารคดี และบรรยายเหตุการณ์

มารตี ถิรชนกุล (2548) การศึกษาเรื่อง ความต้องการ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ รายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

- 1) พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของผู้สูงอายุการใช้ประโยชน์
- 2) ความพึงพอใจของผู้สูงอายุจากการได้รับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้อาชีพ กับการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง
- 4) ความสัมพันธ์ระหว่างการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่ได้จากการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงรวมทั้งความต้องการ รายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในรายการวิทยุที่ได้รับฟังในระดับสูง โดยผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพข้าราชการมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ แต่ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพข้าราชการมีความพึงพอใจจากสิ่งที่ได้รับ ฟังจากรายการวิทยุไม่ต่างจาก ห้างร้านบริษัท ในขณะที่ผู้สูงอายุที่มีรายได้มากมีความพึงพอใจ จากการรับฟังรายการวิทยุมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในเนื้อหาต่างๆของรายการมากที่สุด
- 2) เพศของผู้สูงอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุ และเพศที่ต่างกันไม่ทำให้ความพึงพอใจหรือการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับฟังจากรายการวิทยุต่างกัน แต่อย่างไร
- 3) อายุของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียง ในขณะที่เดียวกันผู้สูงอายุตอนกลางที่มีอายุ 65 ถึง 66 มีการนำสิ่งที่ได้รับฟังไปใช้ประโยชน์มากกว่า ผู้สูงอายุตอนต้นที่มีอายุต่ำกว่า 55 ปี และผู้สูงอายุตอนปลายที่มีอายุ 66 ปีขึ้นไป แต่มีความพึงพอใจจากสิ่งที่ได้รับฟังจากรายการวิทยุไม่แตกต่างกัน
- 4) ระดับการศึกษาของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุในด้านความยาวของเวลาในการดำเนินรายการแต่ละครั้ง ความถี่ในการออกอากาศ ในแต่ละสัปดาห์และในเพศของผู้ดำเนินรายการการศึกษา แต่ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจจากสิ่งที่ได้รับฟังไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับปานกลางมีการนำสิ่งที่ได้รับฟังไปใช้ประโยชน์มากกว่า ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับสูงและผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษา
- 5) อาชีพของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการวิทยุในด้านการมีส่วนร่วมรายการเพลงและวัยของผู้ดำเนินรายการ ในขณะที่อาชีพของผู้สูงอายุที่ต่างกันมีการนำสิ่งที่ได้รับฟังไปใช้ประโยชน์ต่างกัน โดยผู้ที่มีอาชีพค้าขายมีการนำสิ่งที่ได้รับฟังไปใช้ประโยชน์มากกว่าอาชีพอื่น และอาชีพของผู้สูงอายุมีความพึงพอใจจากการที่ได้รับฟังจากรายการวิทยุต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพข้าราชการมีความพึงพอใจมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพแต่ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพข้าราชการมีความพึงพอใจไม่ต่างจากผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพห้างร้านบริษัท
- 6) รายได้มีความสัมพันธ์กับความต้องการรายการ

วิทยุในด้านความยาวในการดำเนินรายการแต่ละครั้ง ความถี่ในการออกอากาศใน 1 สัปดาห์ และวัยของผู้ดำเนินรายการ พบว่ารายได้ที่ต่างกันมีการนำสิ่งที่ได้รับฟังจากรายการวิทยุไปใช้ประโยชน์ต่างกัน ในขณะที่รายได้ต่างกันมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการวิทยุต่างกัน โดยที่ผู้สูงอายุที่มีรายได้มากมีความพึงพอใจมากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย 7) ผู้สูงอายุที่มีความถี่ในการรับฟังรายการวิทยุมีการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับฟังต่ำ และระยะเวลารวมในการฟังวิทยุในแต่ละวันไม่มีผลกับการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับฟัง ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้วางแผนและกำหนดนโยบายทั้งที่อยู่ในหน่วยงานของรัฐและเอกชนใช้เป็นแนวทางในการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมและตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย

วิไลลักษณ์ ศุภกิจตานนท์ และสุทิตี ชัดติยะ (2552) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจต่อรายการและเทคนิคของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับของพฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจของผู้ฟังที่มีต่อรายการและเทคนิคของวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติระบบ FM ความถี่ 92.5 เมกะเฮิร์ตซ์ และระบบเอเอ็ม ความถี่ 891 กิโลเฮิร์ตซ์ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมกับพฤติกรรมการรับฟัง และ 3) ความแตกต่างของความพึงพอใจของผู้ฟังที่มีต่อรายการและเทคนิค ผลการศึกษพบว่า 1) โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามรับฟังรายการนานๆครั้ง มักฟังช่วงเวลา 19:00 น ถึง 23:00 น และส่วนใหญ่ฟังรายการข่าวภาคบังคับ 7:00 นและ 19:00 น มักรับฟังรายการที่บ้านหรือขณะขับรถ พฤติกรรมการรับฟังส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ความพึงพอใจต่อรายการอยู่ในระดับมาก และต่อเทคนิคอยู่ในระดับปานกลาง 2) พฤติกรรมการรับฟังไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ แต่มีความสัมพันธ์กับอายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้ อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ 3) ความพึงพอใจของผู้ฟังต่อรายการและเทคนิคไม่มีความแตกต่างกันตามอายุ เพศ อาชีพ การศึกษาและรายได้

วัลย์ จิตรสมุทร (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับฟังและความพึงพอใจรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ ระบบ A.M.ความถี่ 909 KHz โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการฟังของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ ระบบ A.M. ความถี่ 909 KHz และ 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ ระบบ A.M. ความถี่ 909 KHz ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการวิทยุในช่วงเช้า สถานที่ที่เปิดฟังรายการส่วนใหญ่ฟังที่บ้าน โดยมีลักษณะการเปิดฟังรายการประเภทข่าวมากที่สุด โดยเฉพาะรายการบันทึกสถานการณ์ 2) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ ระบบ A.M. ความถี่ 909 KHz ในระดับมาก

ลัดดา แคนบุญจันทร์ (2553) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ระบบ เอฟ.เอ็ม. 107.25 MHz ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ 2) การใช้ประโยชน์ และ 3) ความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ระบบ เอฟ.เอ็ม. 107.25 MHz ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ 31 - 45 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ 5,000 - 10,000 บาท 1) ด้านพฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเปิดรับฟังรายการข่าวสารความรู้ โดยฟังบ่อยๆ (5-6 วัน/สัปดาห์) ใช้เวลาในการรับฟัง 1 ชั่วโมงครึ่ง ถึง 2 ชั่วโมง มีการเปิดรับฟังรายการข่าวสารความรู้จากที่บ้าน โดยฟังร่วมกับผู้อื่น และส่วนใหญ่รับฟังรายการข่าวท้องถิ่น 2) การใช้ประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีการใช้ประโยชน์ในการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ เพราะทำให้เป็นคนรอบรู้ทันสมัยทันเหตุการณ์มากที่สุด รองลงมา คือนำข่าวสาร สารความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และได้รับความสุข ความเพลิดเพลินใจ 3) ความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ ในด้าน ผู้ดำเนินรายการ คือ มีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง เป็นกันเองกับผู้ฟัง ด้านรูปแบบรายการ มีการนำเสนอรายการแบบเปิดสายโทรศัพท์ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเข้ามาในรายการ และด้านรายการที่รับฟังคือ รายการข่าวท้องถิ่น

อรอุมา มณีสว่าง (2550) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับฟังและการใช้ประโยชน์จากสถานีวิทยุกระจายเสียงตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 (FM 97.75 MHz) ค่ายพระพุทธรยอดฟ้า จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการวิทยุทางคลื่นวิทยุกระจายเสียงตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 (FM 97.75 MHz) ของผู้ฟังในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี และ 2) การใช้ประโยชน์ต่างๆ ไป และการใช้ประโยชน์จากปฏิบัติการทางจิตวิทยาและความมั่นคงของชาติ จากการรับฟังรายการทางคลื่นวิทยุกระจายเสียงตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 (FM 97.75 MHz) ของผู้ฟังในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ชายและผู้หญิงในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ เพศชาย ร้อยละ 52.3 เพศหญิงร้อยละ 47.8 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีจำนวนมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 4000 - 8000 บาทต่อเดือน ส่วนของพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเปิดรับฟังรายการ 3-4 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่งในแต่ละครั้งจะฟังนาน 1-2 ชั่วโมงเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เปิดรับฟังในวันจันทร์ - วัน

ศุกร์ เวลา 9.00 – 12.00 น. และในวันเสาร์ - อาทิตย์ส่วนใหญ่เปิดรับฟังเวลา 9.00 น. - 12.00 น. มากที่สุด รายการที่ชอบฟังมากที่สุด คือรายการลุงพรจัดสารพัดข่าว รายการ ตชด.สัมพันธ์ และรายการ มิวสิคฟอร์ยู ตามลำดับกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์ทุกๆ ไป จากการรับฟังรายการในระดับมาก โดยใช้ประโยชน์ด้านความบันเทิงมากที่สุด รองลงมาคือ ทำให้ทราบข้อมูลข่าวสาร การใช้ประโยชน์จากการปฏิบัติทางจิตวิทยาและความมั่นคงของชาติ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการใช้จากการปฏิบัติทางจิตวิทยาและความมั่นคงของชาติในระดับมาก ทำให้เกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอดระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอดระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz อยู่ในระดับใด และ 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือประชาชนในพื้นที่บริการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz 5 อำเภอ คือ อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง จังหวัดตากจำนวนทั้งสิ้น 346,763 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครองข้อมูล ณ วันที่ 26 เมษายน 2562)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอดระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz อาศัยอยู่ในอำเภอแม่ระมาด ท่าสองยาง แม่สอด พบพระ และอุ้มผาง จังหวัดตากจำนวน 396 คนซึ่งได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ความคลาดเคลื่อน ± 5 เปอร์เซ็นต์ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ N = จำนวนประชากร

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดให้เท่ากับ 0.05

โดยประชากรมีจำนวน 346,763 คน เมื่อนำมาคำนวณได้ ดังนี้

$$n = \frac{346,763}{1 \pm 346,763(0.05)^2}$$

$$n = 396$$

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มแบบเจาะจง โดยแจกแบบสอบถามให้ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ในเขตอำเภอแม่ระมาด อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอท่าสองยาง และอำเภออุ้มผาง รวมทั้งหมดจำนวน 400 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามปลายปิด ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา สัญชาติ

ส่วนที่ 2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz เป็นคำถามปลายปิด ได้แก่ สถานี ช่วงเวลา ความถี่ รายการที่ชอบฟัง และผู้ดำเนินรายการที่ชอบ

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz เป็นคำถามปลายปิด ได้แก่ ด้านประเภทรายการ รูปแบบรายการ ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานีด้านการมีส่วนร่วมในรายการด้านความชัดเจนของเสียง

ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz เป็นคำถามปลายเปิด ได้แก่ ด้านเนื้อหาและวิธีนำเสนอรายการ ด้านเวลาการออกอากาศ ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ

หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผล ใช้เกณฑ์ในการวัดตามระบบ Likert Scale แบ่งความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ กำหนดช่วงคะแนน ดังนี้

คะแนน	ช่วงคะแนน	ระดับความคิดเห็น
5	4.21 - 5.00	พึงพอใจมากที่สุด
	43.41 - 4.20	พึงพอใจมาก
3	2.61 - 3.40	พึงพอใจปานกลาง
	21.81 - 2.60	พึงพอใจน้อย
1	1.00 - 1.80	พึงพอใจน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จัดทำขึ้น โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง

3.2 ศึกษาแนวทางในการสร้างแบบสอบถามจากงานวิจัยของผู้ที่ทำงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเปิดรับความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง

3.3 จัดทำแบบสอบถามให้สอดคล้องกับหัวข้อและวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไขเนื้อหาและการใช้ภาษา ตลอดจนความเหมาะสมทั่วไปของแบบสอบถาม

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมถูกต้อง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำมาปรับปรุงอีกครั้ง

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาพิมพ์เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วนำไปใช้ทดลอง และนำมาปรับปรุง แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ รศ.สุมนอยู่สินผศ.ดร.ณัฐสุพงศ์ สุขโสด ดร.ยุวณูช ทินนะลักษณ์ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของประเด็นคำถามและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยแล้วนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญต่อไป

4.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามไปทดสอบกับผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. 103.75 MHz ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-co efficient) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.801

5. การรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยทอดแบบสอบถามกับผู้ฟังรายการในเขตพื้นที่บริการ หากเคยฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แม่สอด ระบบ F.M. 103.75 MHz และรับแบบสอบถามกลับเลย

5.2 สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม ที่อ่านหนังสือไม่ออกเนื่องจากไม่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการอ่านแบบสอบถาม และกลุ่มตัวอย่างตอบปากเปล่า ผู้วิจัยเป็นผู้เขียนในแบบสอบถาม

5.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามครบถ้วนแล้วทำการบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์และใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำมาพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz” มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหา) การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอดระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz และ 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอดระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอดระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอดระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

ตอนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอดระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz เป็นเพศหญิงมากที่สุด มีจำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 เพศชาย จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 41 – 50 ปีจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 รองลงมาอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 และอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ประกอบอาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 รองลงมาได้แก่ อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 และอาชีพเกษตรกร มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80

และรายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 ด้านระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 รองลงมา มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 และระดับปริญญาตรี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 ด้านสัญชาติ ส่วนใหญ่เป็นสัญชาติไทย จำนวน 397 คน คิดเป็นร้อยละ 99.30 รายละเอียดตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และสัญชาติของผู้ฟัง รายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	18045.00	
หญิง	22055.00	
รวม	400100.00	
อายุ		
อายุระหว่าง 15 - 20 ปี	5714.30	
อายุระหว่าง 21 – 30 ปี	6817.00	
อายุระหว่าง 31 – 40 ปี	74	18.50
อายุระหว่าง 41 – 50 ปี	94	23.50
อายุระหว่าง 51 – 60 ปี	70	17.50
อายุ 60 ปีขึ้นไป	37	9.30
รวม 400100.00		
อาชีพ		
ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	75	18.70

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	50	12.50
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	53	13.30
เกษตรกร	59	14.70
รับจ้างทั่วไป/กรรมกร	44	11.00
นักเรียน/นักศึกษา	64	16.00
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	45	11.30
ว่างงาน/ไม่มีงานทำ	10	2.50
รวม	400	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	135	33.80
รายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท	95	23.80
รายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท	93	23.30
รายได้ระหว่าง 15,000 – 20,000 บาท	36	9.00
รายได้มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	41	10.30
รวม	400	100.00
ระดับการศึกษา		
ไม่เคยเรียน	10	2.50
ประถมศึกษา	104	26.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	43	10.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย	102	25.50
ปวช.	16	4.00
ปวส./ปวท./อนุปริญญา	28	7.00
ปริญญาตรี	85	21.30
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	12	3.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รวม	400	100.00
สัญชาติ		
ไทย	397	99.30
เมียนมา	3	0.80
รวม	400	100.00

**ตอนที่ 2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด
ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz**

ด้านการเปิดรับของผู้ฟังเปิดฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz พบว่า ส่วนใหญ่เปิดฟังที่บ้าน มีจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.20 รองลงมาเปิดฟังในรถยนต์ จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 เปิดฟังในสถานที่ทำงาน/ไร่/นา จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 และเปิดฟังในสถานศึกษา มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับรายละเอียดตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานที่ที่ผู้ฟังเปิดฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz

สถานที่ที่เปิดฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz	จำนวน	ร้อยละ
บ้าน	197	49.20
ในรถยนต์	104	26.00
สถานศึกษา	20	5.00
สถานที่ทำงาน/ไร่/นา	79	19.70
รวม	400	100.00

ด้านการเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านช่วงเวลาพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นช่วงเวลาเช้า มีจำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาได้แก่ ช่วงเวลาบ่าย มีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 ช่วงเวลาเย็น มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 ช่วงเวลาทั้งวัน มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 และช่วงเวลาอื่น มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 ตามลำดับรายละเอียดตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของช่วงเวลา ในการฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แม่สอด F.M. 103.75 MHz

ช่วงเวลาที่เปิดฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz	จำนวน	ร้อยละ
เช้า	176	44.00
บ่าย	75	18.80
เย็น	67	16.80
กลางคืน	29	7.30
ทั้งวัน	53	13.30
รวม	400	100.00

ด้านการเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านความบ่อยครั้งพบว่าส่วนใหญ่เปิดฟัง 2 – 3 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมาเปิดฟังทุกวันจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 เปิดฟัง 4 – 6 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และเปิดฟัง 1 วันต่อสัปดาห์ มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับรายละเอียดตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งในการเปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง ประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz	จำนวน	ร้อยละ
1 วันต่อสัปดาห์	52	13.00
2 – 3 วันต่อสัปดาห์	183	45.80
4 – 6 วันต่อสัปดาห์	80	20.00
ฟังทุกวัน	85	21.20
รวม	400	100.00

การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz
ในรายการที่ชอบฟัง พบว่า รายการที่ชอบฟังมากที่สุดเรียงลำดับ 3 อันดับแรกได้แก่ อันดับที่ 1 รายการ
เสน่ห์ลูกทุ่ง จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.80 อันดับที่ 2 รายการขบอขวาด่น จำนวน 95 คน คิดเป็น
ร้อยละ 23.80 และอันดับที่ 3 รายการคารมคมเข้ม จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 ตามลำดับรายละเอียด
ตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของรายการที่ผู้ฟังชอบฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M.103.75 MHz

รายการวิทยุ	จำนวน	ร้อยละ
สวท.แม่สอด ผลิตเอง		
เสน่ห์ลูกทุ่ง	171	42.80
ขอบอกข่าวเด่น	95	23.80
คารมคมเข้ม	86	21.50
ขอบอกขอบ่น	64	16.00
สืบสานภูมิปัญญา	52	13.00
เพื่อนใจคนชายแดน	45	11.30
มีเพื่อนมีเพลง	33	8.30
ดีเจวัยทีน	33	8.30
วัยใสกระจายเสียง	29	7.30
รอบด้านบ้านเรา	16	4.00
เช่าเวลา		
ม่วนกำบ้านเฮา	45	11.30
อบจ.ตากพบประชาชน	17	4.30
สวท.กทม.(แม่ข่าย)		
ทั่วทิศทั่วไทย	33	8.30
ศาลาวรรณกรรม	12	3.00
บันทึกสถานการณ์	9	2.30
โลกเปลี่ยนสี	6	1.50
อุ่นฟ้าไอดิน	6	1.50
กลุ่มจังหวัดปึงเมย ยม น่าน		
เปิดโลกวิทยาการ	11	2.80
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง		
สี่แยกข่าวกรมประชาสัมพันธ์	8	2.00

การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการที่ชอบ พบว่า 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ดิเรกปิ่นตาแก้ว จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 อันดับที่ 2 นิคม แก้วทันคำ จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 และอันดับที่ 3 เทียนตรา เข้มเม็ลล์ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 รายละเอียดตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ดำเนินรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ที่ผู้ฟังชอบมากที่สุด

ผู้ดำเนินรายการที่ชอบ	จำนวน	ร้อยละ
สวท.แม่สอด		
ดิเรกปิ่นตาแก้ว	176	44.00
นิคม แก้วทันคำ	157	39.30
เทียนตรา เข้มเม็ลล์	64	16.00
เกียรติศักดิ์ ปรีชาพิทยารัตน์	56	14.00
อลิสสา โพธิ์สวัสดิ์	37	9.30
จักรวาล อมรลักษณ์	13	3.30
วรินทร์ สิริพงษ์ณภัทร (ดีเจแพน)	18	4.50
ปรางทิพย์ ปั่นนัน (ดีเจมะปราง)	14	3.50
อริศรา หมั่นสมบัติ (ดีเจเฟลม)	12	3.00
นฤมล สุริยศ (ดีเจแก้ว)	11	2.80
เช่าเวลา		
สมเดช คำสุข	61	15.30
สวท.กทม.(แม่ข่าย)		
บรรรโลม จินดารัตน์	15	3.80

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

ด้านประเภทรายการ พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านประเภทรายการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการประเภทข่าว/ข่าวสาร ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.33) รองลงมาคือ รายการประเภทบริการสาธารณะ (\bar{X} = 4.26) ผู้ฟังมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ รายการประเภทด้านความบันเทิง (\bar{X} = 4.11) และมีความพึงพอใจรายการประเภทด้านความรู้ (\bar{X} = 4.10) ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHzด้านประเภทรายการ (เนื้อหา)

ประเภทรายการ	ค่าเฉลี่ย(\bar{X})	S.D.	การแปลค่า
ข่าว/ข่าวสาร	4.33	2.65	มากที่สุด
ความรู้	4.10	0.75	มาก
บันเทิง	4.11	0.80	มาก
บริการสาธารณะ	4.26	2.70	มากที่สุด
รวม	4.20	1.725	มาก

ด้านรูปแบบรายการพบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.08$) ผู้ฟังมีความพึงพอใจ รายการที่พุดคุยกับผู้ฟัง (เสน่ห์ลูกทุ่ง/คารมคมเข้ม/เพื่อนใจคนชายแดน) มากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาได้แก่รายการสารคดี (ปาฐกถาธรรม/โครงการยุทธศาสตร์ชาติ) ($\bar{X} = 4.14$) รายการสนทนา (सानสุขสูงวัย) ($\bar{X} = 4.13$) รายการข่าว (ขบออกขบ่น/ขบออกข่าวเด่น/สี่แยกข่าวกรมประชาสัมพันธ์) ($\bar{X} = 4.11$) รายการวาไรตี้ (เปิดโลกวิทยากร/วัยใสกระจายเสียง/ดีเจวัยทีน) ($\bar{X} = 4.10$) รายการสัมภาษณ์ (ทั่วทิศถิ่นไทย/รอบด้านบ้านเรา) ($\bar{X} = 4.09$) รายการนิตยสารทางอากาศ (สืบสานภูมิปัญญา/จากฟ้าสู่ดิน) ($\bar{X} = 4.04$) รายการบทความ (ศาลาวรรณกรรม) ($\bar{X} = 4.03$) และรายการละคร (ชีวิตเห็นธรรม) ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับรายละเอียดตามตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านรูปแบบรายการ

ด้านรูปแบบรายการ	ค่าเฉลี่ย(\bar{X})	S.D.	การแปลค่า
ข่าว (ขบออกขบ่น/ขบออกข่าวเด่น/ สี่แยกข่าวกรมประชาสัมพันธ์)	4.11	0.78	มาก
บทความ (ศาลาวรรณกรรม)	4.03	2.05	มาก
พุดคุยกับผู้ฟัง (เสน่ห์ลูกทุ่ง/คารมคมเข้ม/เพื่อนใจคนชายแดน)	4.18	0.77	มาก
สัมภาษณ์ (ทั่วทิศถิ่นไทย/รอบด้านบ้านเรา)	4.09	0.82	มาก
สนทนา (सानสุขสูงวัย)	4.13	2.64	มาก
ละคร (ชีวิตเห็นธรรม)	3.94	0.86	มาก
สารคดี (ปาฐกถาธรรม/ โครงการยุทธศาสตร์ชาติ)	4.14	2.98	มาก
นิตยสารทางอากาศ (สืบสานภูมิปัญญา/ จากฟ้าสู่ดิน)	4.04	0.81	มาก
วาไรตี้ (เปิดโลกวิทยากร/วัยใสกระจายเสียง/ดีเจวัยทีน)	4.10	0.81	มาก
รวม	4.08	1.39	มาก

ด้านผู้ดำเนินรายการพบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจมากที่สุดด้านความชัดเจนของเสียง โดยมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} = 4.29) รองลงมาคือผู้ดำเนินรายการของสถานีในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.21) และมีความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมในรายการในระดับมาก (\bar{X} = 4.12) ตามลำดับรายละเอียดตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานี ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ และด้านความชัดเจนของเสียง

ผู้ดำเนินรายการ/การมีส่วนร่วม/ความชัดเจนของเสียง	ค่าเฉลี่ย(\bar{X})	S.d.	การแปลค่า
ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานี (การใช้ภาษา/น้ำเสียง มีความเป็นกันเอง)	4.21	0.77	มากที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ (จดหมาย/โทรศัพท์/เว็บไซต์/โซเชียลมีเดีย)	4.12	0.85	มาก
ด้านความชัดเจนของเสียง	4.29	0.79	มากที่สุด

ตอนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz

4.1 ความต้องการด้านเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฟังรายการข่าวทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ รายการเพลงและบันเทิงให้มากขึ้น และรายการเกี่ยวกับวัยรุ่น รายการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ รายการเกี่ยวกับภูมิปัญญา รายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และรายการเกี่ยวกับการศึกษา วิทยาศาสตร์และ ที่ปรึกษาเกี่ยวกับความรัก

4.2 ความต้องการด้านเวลาออกอากาศ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เวลาการออกอากาศเหมาะสมอยู่แล้วแต่มีความต้องการให้มีการออกอากาศรายการที่ชื่นชอบในช่วงเวลาตอนเย็นและกลางคืน

4.3 ความต้องการด้านการมีส่วนร่วม

พบว่า ผู้ฟังต้องการมีส่วนร่วมในรายการ เกี่ยวกับช่องทางการติดต่อกับรายการ เช่น การเปิดสายหน้าไมค์ เป็นต้น

4.4 ความต้องการ ด้านอื่น ๆ

พบว่า ผู้ฟังรายการต้องการพบปะกับผู้ดำเนินรายการหรือดีเจ โดยขอให้มีการปรึกษาเกี่ยวกับความรัก และต้องการให้ออกอากาศเป็นภาษาพม่า ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานี ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ และด้านความชัดเจนของเสียง

4.1 ความต้องการด้านเนื้อหาและวิธีนำเสนอ
1.) รายการข่าวทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น
2.) รายการเพลงและรายการบันเทิงให้มากขึ้น
3.) รายการที่เกี่ยวกับวัยรุ่น
4.) รายการที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ
5.) รายการที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน
6.) รายการที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
7.) รายการที่เกี่ยวกับการศึกษา วิทยาศาสตร์
8.) มีรายการเกี่ยวกับการปรึกษาความรัก
4.2 ความต้องการ ด้านเวลาออกอากาศ
1.) เหมาะสมอยู่แล้ว
2.) ช่วงเวลากลางคืน
3.) ช่วงเวลาตอนเย็น
4.3 ความต้องการด้านการมีส่วนร่วมในรายการ
1.) มีส่วนร่วมในการจัดรายการ
2.) มีช่องทางการติดต่อกับรายการ
4.4 ความต้องการด้านอื่นๆ (ผู้จัดรายการ เทคนิค)
1.) พบกับผู้จัดการรายการหรือดีเจ
2.) ออกอากาศเป็นภาษาพม่า

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz และ 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz กลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกแบบเจาะจงคือผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ที่อยู่ในพื้นที่บริการคือ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง จังหวัดตากจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไป

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 55.00 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 45.00 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.50 ประกอบอาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 18.70 ส่วนใหญ่มีรายได้ 5000-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 33.80 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 26.00 และมีสัญชาติไทย คิดเป็นร้อยละ 99.30 ตามลำดับ

1.2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ที่บ้านมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 49.20

รองลงมาในรถยนต์คิดเป็นร้อยละ 26.00 ในสถานที่ทำงาน/ไร่/นา คิดเป็นร้อยละ 19.70 และในสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

ช่วงเวลาในการรับฟังรายการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับฟังรายการของสถานีในช่วงเวลาเช้า (05.00-12.00 น.) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาคือช่วงเวลาบ่าย (12.00-17.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 18.80 ช่วงเวลาเย็น (17.00-21.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 16.80 ฟังทั้งวัน (05.00-24.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 13.30 และช่วงเวลากลางคืน (21.00-24.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 7.30 ตามลำดับ

ความถี่ในการรับฟังรายการพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดฟัง 2 – 3 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมาเปิดฟังทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 21.20 เปิดฟัง 4 – 6 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 20.00 และเปิดฟัง 1 วันต่อสัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ

รายการที่ชอบฟัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างชอบฟังมากที่สุด อันดับที่ 1 คือ รายการเสน่ห์ลูกทุ่ง คิดเป็นร้อยละ 42.80 อันดับที่ 2 คือ รายการขอบอกข่าวเด่น คิดเป็นร้อยละ 23.80 และอันดับที่ 3 คือ รายการคารมคมเข้ม คิดเป็นร้อยละ 21.50 ตามลำดับ

ผู้ดำเนินรายการที่กลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ดิเรกปิ่นตาแก้ว คิดเป็นร้อยละ 44.00 อันดับที่ 2 คือ นิคม แก้วทันคำ คิดเป็นร้อยละ 39.30 และอันดับที่ 3 คือ เทียนตรา เข้มเมล์ มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00

1.3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

1.3.1 ความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านประเภทรายการ (เนื้อหา)

พบว่าผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการของสถานีในภาพรวมด้านประเภทรายการในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความพึงพอใจที่มีระดับมากที่สุดมี 2 ข้อ ได้แก่ ความพึงพอใจรายการประเภทข่าว/ข่าวสาร ($\bar{X} = 4.33$) และ ความพึงพอใจรายการประเภทบริการสาธารณะ ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจที่มีระดับมากที่สุดมีอยู่ 2 ข้อ ได้แก่ ความพึงพอใจรายการประเภทบันเทิง ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมามีความพึงพอใจรายการประเภทความรู้ ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

1.3.2 ความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านรูปแบบรายการ

พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านรูปแบบรายการของสถานีในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับของความพึงพอใจของผู้ฟังอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ดังนี้ ความพึงพอใจของรายการที่พุดคุยกับผู้ฟัง (เสน่ห์ลูกทุ่ง/คารมคมเข้ม/เพื่อนใจคนชายแดน) (\bar{X} = 4.18) รองลงมาคือ รายการสารคดี (ปาฐกถาธรรม/โครงการยุทธศาสตร์ชาติ) (\bar{X} = 4.14) รายการสนทนา (सानสุขสูงวัย) (\bar{X} = 4.13) รายการข่าว (ขบออกขบ่น/ขบออกข่าวเด่น/สี่แยกข่าวกรมประชาสัมพันธ์) (\bar{X} = 4.11) รายการวาไรตี้ (เปิดโลกวิทยาการ/วัยใสกระจายเสียง/ดีเจวัยทีน) (\bar{X} = 4.10) รายการสัมภาษณ์ (ทั่วทิศถิ่นไทย/รอบด้านบ้านเรา) (\bar{X} = 4.09) รายการนิตยสารทางอากาศ (สืบสานภูมิปัญญา/จากฟ้าสู่ดิน) (\bar{X} = 4.04) รายการบทความ (ศาลาวรรณกรรม) (\bar{X} = 4.03) และรายการละคร (ชีวิตเห็นธรรม) (\bar{X} = 3.94) ตามลำดับ

1.3.3 ความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานี (การใช้ภาษา/น้ำเสียง มีความเป็นกันเอง), ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ (จดหมาย/โทรศัพท์/เว็บไซต์/โซเชียลมีเดีย) และด้านความชัดเจนของเสียง

พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการของสถานีด้านความชัดเจนของเสียง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} = 4.29) รองลงมา ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานี (การใช้ภาษา/น้ำเสียง มีความเป็นกันเอง) มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.21) ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ (จดหมาย/โทรศัพท์/เว็บไซต์/โซเชียลมีเดีย) มีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 4.12)

1.4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

พบว่าผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz มีความต้องการรับฟังรายการในด้านต่างๆ ดังนี้

1.4.1 ด้านเนื้อหาและวิธีนำเสนอรายการพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฟังรายการข่าวทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น มากที่สุด รองลงมาคือ รายการเพลงและบันเทิงให้มากขึ้น และรายการเกี่ยวกับวัยรุ่น รายการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ รายการเกี่ยวกับภูมิปัญญา รายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย รายการเกี่ยวกับการศึกษา และอยากให้มียุทธศาสตร์เกี่ยวกับความรัก

1.4.2 ด้านเวลาการออกอากาศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจ คือ เวลาการออกอากาศเหมาะสมอยู่ อยากให้มีการออกอากาศรายการที่ชื่นชอบในช่วงเวลาตอนเย็นและกลางคืน

1.4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ พบว่า ผู้ฟังต้องการมีส่วนร่วมในรายการ และมีช่องทางการติดต่อกับรายการ

1.4.4 ด้านอื่นๆ (ผู้ดำเนินรายการ/เทคนิค) พบว่า ผู้ฟังรายการต้องการจะพบปะกับผู้ดำเนินรายการหรือดีเจ และต้องการให้ออกอากาศเป็นภาษาพม่า

2. อภิปรายผล

2.1 ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.00 เพศชายร้อยละ 45 มีอายุระหว่างระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.50 มีอาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 18.70 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.80 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 26.00 มีสัญชาติไทย คิดเป็นร้อยละ 99.30 การกำหนดกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายตามลักษณะประชากรมีความสำคัญเนื่องจากผู้ฟังที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา เชื้อชาติ ต่างกัน ย่อมมีพฤติกรรมในการฟังที่แตกต่างกัน เมื่อทราบความแตกต่างของลักษณะทางประชากร สถานีย่อมกำหนดรายการให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายของสถานี ซึ่งสอดคล้องกับ อรอุมา มณีสว่าง (2550) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับฟังและการใช้ประโยชน์จากสถานีวิทยุกระจายเสียงตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 (FM 97.75 MHz) ค่ายพระพุทธยอดฟ้า จังหวัดกาญจนบุรีกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุดทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 4000 - 8000 บาทต่อเดือน

2.2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 49.20 ในช่วงเวลาเช้า คือ 05.00 น.-12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 44.00 รับฟังวิทยุ 2-3 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 45.80 รายการที่ชอบฟังมากที่สุดคือ รายการเสน่ห์ลูกทุ่ง คิดเป็นร้อยละ 42.80 และผู้ดำเนินรายการที่ชอบมากที่สุด คือ นายดิเรกปิ่นตาแก้ว คิดเป็นร้อยละ คิดเป็นร้อยละ 44.00 เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาก่อนไปโรงเรียน หรือทำงาน ซึ่งผู้ฟังสามารถทำกิจกรรมกิจวัตรอย่างอื่น ร่วมกับการรับฟังรายการของสถานี เพื่อต้องการรับฟังข้อมูลข่าวสารหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงรอบวันที่ผ่านมา และผู้ฟังชอบรายการเสน่ห์ลูกทุ่ง ซึ่งสัมพันธ์กับผู้ดำเนินรายการเพลงที่ตนเองชอบและสภาพสังคมที่ไม่ใช่สังคมในเมืองใหญ่ สอดคล้องกับ นภาพรณ อัจฉริยะกุล ที่กล่าวถึงรายการประเภทบันเทิงทางวิทยุกระจายเสียงเปรียบเสมือนเป็นอาหารทางใจของมนุษย์ที่แสนวิเศษยิ่ง การทำให้จิตใจอึมอมนุ่มนวลทำให้เกิดความสุข เกิดความสมบูรณ์ในวันหนึ่งๆ ทุกคนย่อมมีภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่างกัน บางคนต้องออกไปทำงานนอกบ้านตลอดทั้งวัน บางคนมีภาระหน้าที่การทำงานบ้านแต่ไม่ว่าจะมีภาระในบ้านหรือนอกบ้านก็ตาม ต้องใช้กำลังกาย กำลัง

ความคิด หรือใช้สมองอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นธรรมดาที่คนเราจำเป็นต้องมีการพักผ่อนอารมณ์ และจิตใจ ใฝ่หาความสุขให้แก่ตนเอง การฟังรายการวิทยุกระจายเสียงก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะให้ความสุข และความเพลิดเพลินใจได้ อีกทั้งยังเป็นความบันเทิงที่มีราคาถูก ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้สะดวก ไม่ต้องเสียเงินทองเป็นจำนวนมาก และไม่ต้องเสียเวลาในการที่จะต้องเดินทางไปแสวงหาความสุข นอกบ้าน และยังสามารถฟังได้ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะ นั่ง นอน ยืน เดิน ด้วยการจ้ดรายการบันเทิงแก่ ผู้ฟัง เพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ มีความสุข เป็นแนวคิดที่มีมาตั้งแต่ยุค เริ่มต้นวิทยุกระจายเสียง และก็เป็นรายการที่ได้รับความนิยมสูงสุดมาทุกยุคทุกสมัย

2.3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

พบว่าผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านประเภทรายการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการประเภทข่าว/ข่าวสาร ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ รายการประเภทบริการสาธารณะ และผู้ฟังมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ รายการประเภทความบันเทิง และรองลงมาคือความพึงพอใจรายการประเภทความรู้ ซึ่งความพึงพอใจเป็นความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึกที่ดี ความประทับใจจากการที่ผู้ฟังรายการประเภทข่าวสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz มากที่สุด เนื่องจากสถานีมีข่าวระดับชาติที่ถ่ายทอดมาจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยกรุงเทพมหานคร และยังมีข่าวท้องถิ่นที่จัดโดยทีมงานที่มีความรู้ ประสบการณ์และได้รับการฝึกอบรมด้านการจัด และผลิตรายการ สอดคล้องกับวถัย จิตรสมุทร (2551) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับฟังและความพึงพอใจรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ ระบบ A.M.ความถี่ 909 KHz กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการวิทยุในช่วงเช้า โดยมีลักษณะการเปิดฟังรายการประเภทข่าวมากที่สุด โดยเฉพาะรายการบันทึกสถานการณ์ และกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุรินทร์ ระบบ A.M. ความถี่ 909 KHz ในระดับมาก

2.4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

พบว่า ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz มีความต้องการรับฟังในการในด้านต่างๆ ดังนี้

2.4.1 ด้านเนื้อหาและวิธีนำเสนอรายการพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการฟังรายการข่าวทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด สอดคล้องกับ สุมน อยู่สิน (2556) ที่กล่าวว่า ผู้ฟังรายการประเภทข่าวสาร สนใจที่จะเปิดฟังการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมให้ ผู้ฟังรู้ว่ามิอะไรมีเกิดขึ้นในแต่ละวัน เป็นการรายงานว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร

(Who, What, Where, When, Why and How) เป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นสดๆ ร้อนๆ มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคนทั่วไป

และสอดคล้องกับ บุคค เบญจรงค์กิจ (2554) กล่าวถึงความต้องการของผู้ฟังว่ารายการที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันคือรายการข่าวและเพลงถือเป็นรายการที่ยังคงเป็นพื้นฐานของสถานีวิทยุในทุกๆ กลิ่นความถี่ ซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่มีอาชีพรับราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ที่จำเป็นต้องทราบนโยบาย ข่าวสารจากรัฐบาลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

2.4.2 ด้านเวลาการออกอากาศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจอยู่แล้ว คือ เวลาการออกอากาศเหมาะสมอยู่แล้ว สอดคล้องกับแนวคิดการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงที่ สุมณอยู่สิน (2556) กล่าวไว้ว่า การจัดรายการของสถานีเป็นการกำหนดคน โยบายเกี่ยวกับรายการ การวางแผนรายการ การกำหนดประเภทและวัตถุประสงค์ ประเภทและรูปแบบรายการ การกำหนดสัดส่วนของรายการ เหล่านี้คือผังรายการที่คำนึงถึงผู้ฟังเป็นหลักและได้ออกอากาศมาเป็นเวลา 26 ปี จึงสร้างความเคยชินให้กับผู้ฟัง

2.4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ พบว่า ผู้ฟังต้องการมีส่วนร่วมในรายการ และมีช่องทางการติดต่อกับรายการ ซึ่งการมีส่วนร่วมในรายการจะทำให้ผู้ฟังมีความภักดีต่อรายการและสถานี สอดคล้องกับ ลัดดา แคนบุญจันทร์ (2553) กล่าวไว้ว่า การดำเนินรายการควรมีการนำเสนอรายการแบบเปิดสายโทรศัพท์ จดหมาย ไปรษณียบัตร ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเข้ามาในรายการ และเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ฟังที่จะได้นำผลมาพัฒนารายการ และสอดคล้องกับ ฉิมพูนยง เอี่ยมตาล (2552) กล่าวถึง แนวทางการเสนอรายการวิทยุให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง รายการพูดคุยกับผู้ฟังเพิ่มการให้ผู้ฟังร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ รายการสนทนา เปิดโอกาสให้ผู้ฟังเข้าร่วมสนทนาในประเด็นต่างๆ

2.4.4 ด้านอื่นๆ พบว่า ผู้ฟังรายการต้องการจะพบปะกับผู้ดำเนินรายการหรือดีเจ สอดคล้องกับนโยบายผู้บริหารกรมประชาสัมพันธ์ ในการดำเนินรายการเชิงรุก คือ การทำงานในพื้นที่สร้างเครือข่ายพันธมิตรภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่แบบ On Ground การผลิตรายการลงพื้นที่ใกล้ชิดประชาชน โดยมีการจัดรายการสัญจรลงในพื้นที่ พร้อมทั้งสอดคล้องกับ McComb & Becker ด้านการเปิดรับข่าวสารของประชาชนจากสื่อมวลชนเพื่อต้องการมีส่วนร่วม (participation) เพื่อรับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบๆ ตัว

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ควรพัฒนาในด้านต่างๆดังนี้

3.1.1 ด้านรายการ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz เป็นวิทยุเพื่อบริการสาธารณะ รายการที่นำเสนอจะต้องสอดคล้องกับพันธกิจของสถานี และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังรายการที่มีความแตกต่างทั้งด้านความรู้ วิชาชีพ และทัศนคติ ดังนั้น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ควรนำเสนอรูปแบบรายการที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงผู้ฟังมากขึ้น ข่าวสารในท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมสาระความรู้ต่างๆ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะการบริการสาธารณะ ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลว่าผู้ฟังมีความพึงพอใจกับรายการข่าวทั่วไปและข่าวบริการของสถานีมากที่สุด จึงเห็นควรเพิ่มเวลารายการข่าวท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ฟังมากที่สุด

3.1.2 ด้านผู้ดำเนินรายการ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz นอกจากจะมีพันธกิจด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ และบริการข้อมูลข่าวสารต่างๆ แล้ว ยังมีภารกิจด้านการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาชีพสื่อสารมวลชนและประชาสัมพันธ์อีกด้วย ดังนั้น จึงต้องมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ดำเนินรายการที่เป็นเครือข่ายของสถานีทั้งภาคประชาชนและเยาวชนเพื่อพัฒนาการจัดรายการวิทยุและเป็นแบบอย่างที่ดี ในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามอักขระวิธี ออกเสียงชัดเจน สามารถสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้ และสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง

3.1.3 ด้านกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ควรปรับปรุงและเพิ่มช่องทางการออกอากาศ ให้สามารถรับฟังได้หลากหลายเช่น วิทยุออนไลน์ เฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) เพื่อให้กลุ่มผู้ฟังเป้าหมายโดยเฉพาะเยาวชนสามารถรับฟัง รับชมได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้มากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาการบริหารการจัดรายการและผลิตรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

3.2.2 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz

3.2.3 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ที่เผยแพร่ออกอากาศทางเฟซบุ๊ก (Facebook Live)

3.2.4 ควรมีการศึกษากลุ่มเป้าหมายของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz ที่เป็นคนต่างชาติ (เมียนมา)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมประชาสัมพันธ์และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2561). “การสำรวจ การรับฟัง รับชมรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2561” (เอกสารอัดสำเนา)
- เกศินี ศรีคงอยู่. (2543). “ความพึงพอใจของผู้รับบริการแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลปากท่อ จังหวัดราชบุรี” (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหิดล: กรุงเทพฯ.
- กำพล ดวงพรประเสริฐ. (2549). “ความพึงพอใจ ความต้องการของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ.เอ็ม. 89.5 เมกะเฮิรตซ์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- กัมปนาทพอจิต. (2555). ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดน่าน ระบบ F.M. ความถี่ 94.75 เมกะเฮิรตซ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กฤติมา เกียรติขจรพันธ์. (2554). “การสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชน โดยสถานีวิทยุ อสมท. กระบี่ คลื่นความถี่ FM 105.0 MHz จังหวัดกระบี่” (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- กรมประชาสัมพันธ์ (2557) “บทบาทหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์” สืบค้นจาก <http://www.prd.go.th> วันที่ 10 มกราคม 2562.
- ข้อมูลจำนวนประชากร 5 อำเภอในเขตพื้นที่บริการของ สวท.แม่สอด จากระบบสถิติทางทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php วันที่ 25 พฤษภาคม 2562.
- ชูสิทธิ์ ชันตยานุกุลกิจ. (2544). “การศึกษารูปแบบการจัดรายการวิทยุชุมชนของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น: ขอนแก่น.
- จิราภรณ์ สุวรรณวาทกิจ. (2556). “กระบวนการจัดรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 1) เล่มที่ 1 หน่วยที่ 3 นนทบุรี สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ชินห้วย เจิ้น. (2558). “กลยุทธ์การสื่อสารตลาดของแอปพลิเคชันวีแชท (Wechat) กับการใช้
บริการของผู้บริโภคในสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย” สาขาวิชาการ
สื่อสารเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ณิชนุช คุ้มมตาล. (2552). “การนำเสนอรายการวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ
010 จังหวัดพิษณุโลก” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ณิชนันต์ มากทอง. (2556). “การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz” (การศึกษาค้นคว้า
อิสระปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ณัฐชา อัสวปรีดาสกุล. (2554). “พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานี
วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ต ระบบ F.M. ความถี่ 96.75 MHz”
(การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาตรีธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ณัฐกร ไคล่ภูษา. (2552). “ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม.
97.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
บัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง: กรุงเทพฯ.
- ทิพวัลย์ ทองปลอด. (2550). “พฤติกรรมและความพึงพอใจของประชาชนในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ
F.M.90.5 MHz” ภาคนิพนธ์ บช.ม. (การตลาด) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ธีรารักษ์ โพธิสุวรรณ. (2549). “จริยธรรม จรรยาบรรณ กฎหมายและแนวโน้มในการจัดและผลิต
รายการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการและ
การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น เล่มที่ 2 หน่วยที่ 15* นนทบุรี
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2556). “การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะและการ
ประชาสัมพันธ์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง
เบื้องต้น เล่มที่ 2 หน่วยที่ 8* นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2558). “ความพึงพอใจจากรายการรัฐสภาของเราถึงประชาชนในการคิดร่วมสร้าง
ไทย ร่วมใจสร้างอนาคต ประจำปีงบประมาณ 2558” รายงานการประเมินผลโครงการ
ผลิตรายการวิทยุ ท้องถิ่นรายการรัฐสภาของเรา กรมประชาสัมพันธ์สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร.

- นิคม แก้วทันคำ. (2556). “แนวทางการพัฒนารายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย F.M. 92.50 MHz” (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นภาพรณ อัจฉริยะกุล และจิราภรณ์ สุวรรณวาทกสิกิจ. (2547). “กระบวนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์* เล่มที่ 2 หน่วยที่ 8 นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 สืบค้นจาก http://www.nbtc.go.th/getattachment/law/law_noti/ วันที่ 24 พฤษภาคม 2562.
- พ.ร.บ. ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ □ ที่ใช้ คลื่นความถี่มาตราสืบค้นจาก <http://www.nbtc.go.th/getattachment/law/> วันที่ 24 พฤษภาคม 2562.
- พิมลเมธสวัสดิ์. (2550). “การประเมินคุณภาพการบริการสำนักงานหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ” กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พรณัฐทัยเจนจิต. (2550). “จิตวิทยาการเรียนการสอน” นนทบุรี: เกรทเอ็ดดูเคชั่น
- พัชรี เพชรอักษร. (2550). “พฤติกรรมกรรพังวิทยุ และความต้องการรายการวิทยุชุมชนของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นครศรีธรรมราช.
- ภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร. (2545). “บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์* เล่มที่ 1 หน่วยที่ 3 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มารตีธิรณกุล. (2548). “ความต้องการ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ รายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร” มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุวรรณดา พานทอง. (2553). “การพัฒนารูปแบบการนำเสนอข่าวในรายการข่าวภาคบังคับของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลัดดาแคนบุญจันทร์. (2553). “พฤติกรรมกรรพังรายการข่าวสารความรู้การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยระบบเอฟ.เอ็ม. 107.75 MHz ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: กรุงเทพฯ.

- ลักษณะ คล้ายแก้ว.(2556). “สภาพการและแนวโน้มจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น* เล่มที่ 1 หน่วยที่ 2 นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิไลลักษณ์ศุภกิจตานนท์, และสุทิดิ ชัดติยะ. (2552). พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจต่อรายการและเทคนิคของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย *วารสารรวมคำแห่งปีที่ 29* ฉบับที่ 1 หน้า 135-137.
- วลัยจิตรสมุทร. (2551). “พฤติกรรมการเปิดรับฟังและความพึงพอใจรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุรินทร์ระบบ A.M.ความถี่ 909 KHz” (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วนภรณ์จักรมานนท์. (2557). “การจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา” มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศรันถีย์หลั่นสุวรรณ. (2558). “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อโครงการส่งเสริมสังคมของผู้นำเยาวชนประเทศอาเซียนและญี่ปุ่น ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook)” มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สาขาวิชาสื่อสารมวลชนคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.
- สุมน อยู่สิน. (2549). “แนวคิดในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง* เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1 นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2556). “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดและการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดและการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น* เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1 นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุริยา โอทยากุล. (2544). “การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการก่อนและหลังการรู้ระบบองค์กร” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกริก.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ “พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551” (2551, 4 มีนาคม) ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 125 ตอน 74 ก หน้า 17-18.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ “พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2553” (2553, 19 ธันวาคม) ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 127 ตอน 78 ก หน้า 32-33.

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด.(2562). บันทึกข้อความ เสนอลงนามผังรายการ
ประจำเดือน เมษายน 2562 (เอกสารอัดสำเนา).

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด. (2560).ประวัติความเป็นมาของสถานี
วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz
เอกสารประกอบการประกวด สวท.ดีเด่น ประจำปี 2560.

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย. (2562).“แผนการปรับเปลี่ยนรูปแบบประกอบกิจการไปสู่
การเป็นผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง”(เอกสารอัดสำเนา).

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
“กฎหมายวิทยุกระจายเสียง” สืบค้นจาก<http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/Law>
วันที่ 24 พฤษภาคม 2562.

สรุปสภาพตลาดกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ประจำปี2561
สืบค้นจากhttps://broadcast.nbtc.go.th/bcj/2561/doc/2561_Total.pdf

สถุณี อาชวานันทกุล.(2561).“การใช้ปัญญาประดิษฐ์”สหพันธ์วิทยุชุมชนแห่งชาติ 2556 “รายงาน
การศึกษาการเปลี่ยนผ่านสู่การกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลของประเทศไทย”
(เอกสารอัดสำเนา).

อารีย์ พันธุ์มณี. (2546).“จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน”กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไยใหม่.

อนงค์เอื้อวัฒนา. (2542). ความพึงพอใจของผู้รับบริการแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลอำนาจเจริญ
(วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหิดล.

อรอุษา มณีสว่าง. (2550).“พฤติกรรมกรเปิดรับฟังและการใช้ประโยชน์จากสถานี
วิทยุกระจายเสียงตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 (FM 97.75 MHz) ค่ายพระพุทธรยอดฟ้า
จังหวัดกาญจนบุรี” มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อรุณี แดงพันธ์. (2548). “การสำรวจความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ฟังกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑลจากรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเครือข่าย 2
(เอ.เอ็ม. 819 กิโลเฮิร์ตซ์)” (วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

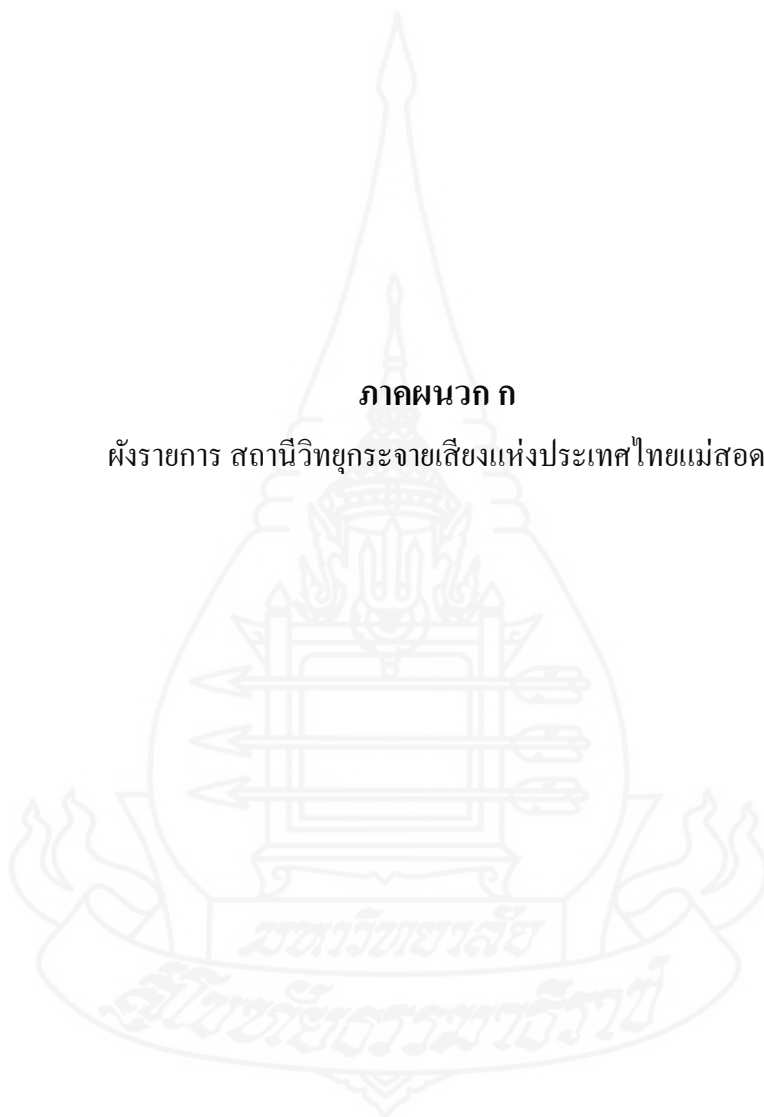
เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์. (2552). ผลิตรายการวิทยุอย่างไรให้น่าฟัง ใน 79 ปี สถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานครเปเปอร์เฮาส์. วันที่ 24 พฤษภาคม 2562.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผังรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด

ผังรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด

ผังรายการหลัก สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz.

เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
04.45-05.00	ทดลองเครื่อง/เปิดสถานี/สปอต						
05.00-05.30	ชีวิตงามยามเช้า (ม)						พูดจากภาษาเกษตรกร (ร่วมผลิต สวท.ตาก)
05.30-06.00	ขอบอกขอบ่น			ขอบอกข่าวเด่น			
06.10-07.00	ข่าวยามเช้า (รับสัญญาณ สวท.กทม./ NEWS 1)						
07.00-08.00	ข่าวภาค 07.00 น. / รายงานพิเศษ / สารคดี (ช่วงถ่ายทอดสดทุกเครือข่าย รับสัญญาณ สวท. กทม./ NEWS 1)						
08.00-08.02	เคารพธงชาติ						
08.02-08.30	บันทึกสถานการณ์				ผู้ว่าราชการ น.ตท. พบประชาชน	ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	ปาฐกถารธรรม
08.30-09.00							จากฟ้าสู่มิน
09.10-10.00	สนทนาสาวพัน สวท.ตาก ผลิตรายการ					บทบาทปัญหาท้องถิ่น	
10.10-10.35	อบจ.ตาก พบประชาชน						
10.35-11.00	ม่วนกำบ้านเฮา					เพื่อนคนพิการ	
11.10-12.00	เล่นลูกทุ่ง			รอบด้านบ้านเรา		สืบสานภูมิปัญญา	
12.00-13.00	ข่าวภาค 12.00 น. / รายงานพิเศษ / สารคดี (ช่วงถ่ายทอดสดทุกเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ รับสัญญาณ สวท. กทม./ NEWS 1)						
13.00-13.05	ทั่วทิศถิ่นไทย					เรียนรู้สื่อสาร เพื่อนบ้านอาเซียน	
13.05-14.00						อุ่นฟ้าไอนดิน	
14.10-14.35	สารสุขภาพ	ร่วมสร้างพลังการศึกษา	ท่องไปกับ นทศ.33	รวมใจชายแดน	มีเพื่อนมีเพลง		เปิดโลกวิทยุการ
14.35-15.00	เสียงจากศุภกา	คณิกฤตกรรมนางจาม	ศขค.เพื่อประชาชน	สื่อศาลยุติธรรม			สวท.แม่สอด ผลิตรายการ
15.00-15.10	รายงานข่าวทั่วไปและข่าวบริการ (ข่าวท้องถิ่น)						
15.10-16.00	ข่าวคา อกส.		ความ คมเข้ม			โลกเปลี่ยน	รับสัญญาณถ่ายทอดเสียง
16.10-17.00	ในแยกข่าวกรมประชาสัมพันธ์ (สวท.แม่สอด แม่ข่าย 4,18 ก.ค. 2562)				ศุกร์สบาย สโลว์ โก้อ	ชุดชุดจักรวาล	การประกวดร้องเพลงอุยกูร์
17.10-18.00	พันประเด็น เป็นข่าว สวท.พิษณุโลก ผลิตรายการ					วัยโลกกระจายเสียง	จับเขมือปประเทศไทย
18.00-18.02	เคารพธงชาติ						
18.00-18.20	รับสัญญาณรายการ เดินหน้าประเทศไทย				ศุกร์สบาย สโลว์ โก้อ		เดินหน้าประเทศไทย
18.20-19.00	โต๊ะข่าวร้อน						ความรู้คู่ความสุข
19.00-19.30	ข่าวภาค 19.00 น. / รายงานพิเศษ / สารคดี (ช่วงถ่ายทอดสดทุกเครือข่าย รับสัญญาณ สวท. กทม./ NEWS 1)						
19.30-20.00	ชีวิตเน้นธรรม	ได้สันติสุข	เสียงแห่งปัญญา	ทางชีวิต	มสร.สัมพันธ์	สบายๆหลังข่าว	
20.00-20.15	ข่าวภาค 20.00 น. / รายงานพิเศษ / สารคดี (ช่วงถ่ายทอดสดทุกเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ รับสัญญาณ สวท. กทม./ NEWS 1)						
20.15-20.30							
20.30-21.00	ศาลาวรรณกรรม				ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	ไทยศึกษา	อ่านเล่าเอาเรื่อง
21.10-22.00	เพื่อนใจคนชายแดน			สุขภาพดี วิถีไทย	สาระสารพัน		
22.10-23.00	Best music (เบสท์ มิวสิค) สวท.อุดรดิตต์ ผลิตรายการ						ถนนคนตรี
23.10-24.00	เพื่อนฝัน			ราตรีประดับดาว			

***** 24.00 น. ปิดสถานี *****

ข่าวต้นชั่วโมง 06.00 น., 09.00 น., 10.00 น., 11.00 น., 14.00 น., 16.00 น., 17.00 น., 21.00 น., 22.00 น., 23.00 น.

หมายเหตุ ก. รับสัญญาณจาก กปส. ม. ผลิตรายการเอง ร. ร่วมผลิต ข. เข้าเวลา ฟ. อนุเคราะห์หน่วยงาน

ผู้อนุมัติ (นางอริสา โพธิ์สวัสดิ์) ตำแหน่ง ผอ.สวท.แม่สอด

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

**แบบสอบถามการเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานี
วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด ระบบ F.M. ความถี่ 103.75 MHz**

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ตามความเป็นจริงหรือที่ตรงกับความคิดเห็น หรือที่ตรงกับ
ความรู้สึกของท่านมากที่สุด เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงผัง
รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ให้มีประสิทธิภาพ
มากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ

[] ชาย [] หญิง

1.2 อายุ

[] อายุ 15 – 20 ปี [] อายุ 21 – 30 ปี
[] อายุ 31 – 40 ปี [] อายุ 41 – 50 ปี
[] อายุ 51 – 60 ปี [] อายุ 61 ปีขึ้นไป

1.3 อาชีพ

[] ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ [] พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน
[] ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว [] เกษตรกร
[] รับจ้างทั่วไป/กรรมกร [] นักเรียน/นักศึกษา
[] แม่บ้าน/พ่อบ้าน []ว่างงาน/ไม่มีงานทำ
[] อื่นๆ (ระบุ).....

1.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

[] ต่ำกว่า - 5,000 บาท [] 5,001- 10,000 บาท
[] 10,001- 15,000 บาท [] 15,001- 20,000 บาท
[] มากกว่า 20,000 บาท

1.5 ระดับการศึกษา

[] ไม่เคยเรียน [] ประถมศึกษา
[] มัธยมศึกษาตอนต้น [] มัธยมศึกษาตอนปลาย
[] ปวช. [] ปวส./ปวท./อนุปริญญา
[] ปริญญาตรี [] ปริญญาโทและสูงกว่า
[] อื่นๆ (ระบุ).....

1.6 สัญชาติ

- ไทย เมียนมา
 อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 การเปิดรับฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz

2.1 สถานที่ที่เปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ที่ใด

- บ้าน ในรถยนต์
 สถานศึกษา สถานที่ทำงาน/ไร่/นา
 อื่นๆ (ระบุ).....

2.2 ท่านฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ในช่วงเวลาใด

- ช่วงเช้า ช่วงบ่าย
 ช่วงเย็น กลางคืน
 ทั้งวัน

2.3 ท่านเปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz บ่อยเพียงใด

- 1 วัน ต่อสัปดาห์ 2 - 3 วัน ต่อสัปดาห์
 4 - 6 วัน ต่อสัปดาห์ ทุกวัน

2.4 รายการที่ชอบฟัง โปรดเรียงลำดับรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ที่ชอบฟังมากที่สุด

- 1.)
 2.)
 3.)

2.5 ผู้ดำเนินรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ที่ชอบมากที่สุด

(โปรดเรียงลำดับ)

- 1.)
 2.)
 3.)

3.ความพึงพอใจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ในตารางข้างล่างนี้ โดยพิจารณาจากความพอใจของท่านต่อรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz ตามลำดับคะแนนต่อไปนี้

- 1 : พึงพอใจเป็นน้อยที่สุด 2 : พึงพอใจเป็นน้อย 3 : พึงพอใจปานกลาง
4 : พึงพอใจมาก 5 : พึงพอใจมากที่สุด

ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แม่สอด F.M. 103.75 MHz	5	4	3	2	1
3.1 ด้านประเภทรายการ (เนื้อหา)					
1.ข่าว/ข่าวสาร					
2.ความรู้					
3.บันเทิง					
4.บริการสาธารณะ					
3.2 ด้านรูปแบบรายการ (วิธีการนำเสนอ)					
1.ข่าว (ขบอบกขบ่น/ ขอบอกข่าวเด่น/ สื่แยกข่าวกรมประชาสัมพันธ์)					
2.บทความ (ศาลาวรรณกรรม)					
3.พูดคุยกับผู้ฟัง (เล่นที่ลูกทุ่ง/ การมคมเข้ม/ เพื่อนใจคนชายแดน)					
4.สัมภาษณ์ (ทั่วทิศถิ่นไทย / รอบด้านบ้านเรา/ มีเพื่อนมีเพลง)					
5.สนทนา (सानสุขสูงวัย)					
6.ละคร (ชีวิตเห็นธรรม)					
7.สารคดี (ปาฐกถาธรรม/ โครงการยุทธศาสตร์ชาติ)					
8.นิตยสารทางอากาศ (สืบสานภูมิปัญญา/ จากฟ้าสู่ดิน)					
9.วาไรตี้ (เปิดโลกวิทยาการ / วิทยุกระจายเสียง / ดีเจวัยทีน)					
3.3 ด้านผู้ดำเนินรายการของสถานี (การใช้ภาษา/ น้ำเสียง มีความเป็นกันเอง)					
3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ (จดหมาย/ โทรศัพท์ /เว็บไซต์/ โซเชียลมีเดีย)					
3.5 ด้านความชัดเจนของเสียง					

4.ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด F.M. 103.75 MHz

4.1 ด้านเนื้อหาและวิธีนำเสนอรายการ

.....
.....
.....

4.2 ด้านเวลาการออกอากาศ

.....
.....
.....

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ

.....
.....
.....

4.4 ด้านอื่นๆ

.....
.....
.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

นายดิเรก ปินตาแก้ว ตำแหน่ง นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ

ผู้วิจัย

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายดิเรก ปินตาแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	20 กุมภาพันธ์ 2525
สถานที่เกิด	ตำบลแม่จะเร่า อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก
ประวัติการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด พ.ศ. 2548
สถานที่ทำงาน	ฝ่ายราชการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแม่สอด สำนักประชาสัมพันธ์เขต 4 พิษณุโลก กรมประชาสัมพันธ์
ตำแหน่ง	นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ

